ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

32ՐԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 03 (1553) ՇԱԲԱԹ, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 4, 2012
VOLUME 32, NO. 03 (1553) SATURDAY, FEBRUARY 4, 2012

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԷՆ

ՓՐՈՖ. ԳԷՈՐԳ ԽՐԼՈՊԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՏՕՔԹ Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Փրոֆ Գէորգ Խրլոպեանի անժամանակ մահով հայ արդի պատմագրութիւնը կրեց մեծ կորուստ: Արդարեւ, իր ապաժամ մահով ետին թողած իր հոգեմտաւոր անփոփելի բացը մնաց միշտ բաց, ինչպէս կը պատահի մեծերու պարագային: Զանոնք փոխարինողներ համարեա չկան: Նմանապէս, իր հարազատներուն, գործակիցներուն, բարեկամներուն՝ իր մահուան պատճառած ցաւը մնաց ցաւ, ինչ որ արտայայտութիւն կը գտնէ ներկայ տողերու մէջ, որոնք ծօնուած են իր յիշատակին մահուան երկրորդ տարելիցին տխուր առիթով:

Մեծ էր «Մասիս» շաբաթաթերթի խմբագրական կազմի անդամ եւ մշտատեւ աշխատակից, մեր սիրելի Փրոֆեսորը իր ամբարած ուսումնական լայն պաշարով: Մեծ էր ան, անխտրական եւ առանց ակնկալութեան հայ մամուլին իր բերած յանախակի աշխատակցութիւններով: Մեծ էր ան, հրապարակային ձեռնարկներուն տուած իր պեղումներով հարուստ նորարար դասախօսութիւններով: Մեծ էր ան, իրեն տրուած անձնական այցելութիւնները, ընկերական պատահական հանդիպումները, անգամ գլուխ-գլխի պարզ հաղորդակցութիւնները՝ հայ մարդու առօրեան տագնապեցնող ազգային, պահանջատիրական եւ հայրենական հարցերու կամովին վերլուծելու, լուսաբանելու եւ մեկնաբանելու պատեհ առիթներու վերածելով:

Փրոֆ Գէորգ Խրլոպեան համակ նուիրում էր իր ազգին, հայրենիքին, հայ մշակոյթին եւ հայ ժողովուրդի պահանջատիրական պայքարին: Այդ բոլորի հետ եւ անոնցմէ վեր, ան իր ուսումնասիրական հետազօտութիւններով նոր մղում տուաւ մեր արդի պատմութեան գիտական մշակումին: Ան, հաստատեց արդի հայ փիլիսոփայութեան հետազօտման ամբիոն: Զարկ տուաւ հայագիտական նոր ոլորտներու ըմբռնումներու սահմանումին: Ծառացաւ մեր ազգային, ընկերային եւ աստուածաբանական մտքի քննարկման վրայ: Հաստատեց ազգային Կիրառական ընկերաբանութիւնը: Հուսկ ապա, յայտնաբերեց 1915 ին, հայոց դէմ գործադրուած Ցեղասպանութեան ծանօթ շատ մը պատճառներու թւումներու շարքին՝ բնութագրեց Ցեղասպանութեան գիտականօրէն ուսումնասիրուած որոշակի նորարար դրդապատճառներ: Համառօտակի թուենք մի քանին՝ ինչպէս, կրօնական, պետական,

Շար.ը էջ 18

ՍԱՐՔՈԶԻ ՍՊԱՌՆԱՑԱԾ Է ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ ՈՒՂԱՐԿԵԼ ՆԱԵՒ ՀՈԼՈՔՈՍԹԻ ԺԽՏՈՒՄԸ ՔՐԷԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՕՐԷՆՔԸ

Ֆրանսիայի նախագահ Նիքոլա Սարքոզի իր դժգոհութիւնը յայտնած է, Հայոց Ցեղասպանութեան ժխտումը քրէականացնող օրէնքի Սահմանադրական Դատարան ուղարկելու քայլին վերաբերեալ:

Ֆրանսայի նախագահ «Լը Մոնտ» թերթին ըսած է, որ եթէ օրինագիծը դադարեցուի, ապա ինք Սահմանադրական Դատարան կ'ուղարկէ նաեւ Հոլոքոսթի ժխտումը քրէականացնող օրէնքը:

Ֆրանսայի կողմէ ճանչցուած ցեղասպանութիւններու ժխտումը քրէականացնող օրինագիծը ընդունուած էր Յունուար 23-ին, 127՝ կողմ, 86՝ դէմ ձայներու յարաբերակցութեամբ: Ֆրանսական կառավարութիւնը մինչեւ այսօր պետականօրէն ճանչցած է միայն Հոլոքոսթն ու Հայոց Ցեղասպանութիւնը եւ քանի որ Հոլոքոսթի ժխտումը արդէն քրէականացուած է, ընդունուած օրինագիծը փաստօրէն պիտի վերաբերի Հայոց Ցեղասպանութեան:

Ֆրանսիայի նախագահ Նիքոլա Սարքոզի

Ֆրանսայի Ծերակոյտէն ներս հաւաքուած է անհրաժեշտ թիւով ձայներ, Հայոց Ցեղասպանութեան ժխտումը քրէականացնող օրինագիծը երկրի սահմանադրութեան համապատասխանութիւնը ստուգելու համար: Անհրաժեշտ 60-ի փոխարէն, օրինագիծի հակառակորդները հաւաքած են աւելի քան 70 ծերակոյտի ստորագրութիւն:

Սահմանադրական դատարանը պէտք է մէկ ամսուայ ընթացքին ստուգէ օրէնքի համապատասխանութիւնը Ֆրանսայի Սահմանադրութեան եւ որոշում կայացնէ:

Օրինագիծին դէմ եղող Կեդրոնամէտ աջ խումբի պատգամաւոր Նաթալի Կուլէ ըսած է, թէ շատ ուրախ է: «Օրինագիծը սխալ էր եւ սխալը Ծերակոյտէն եւ Ազգային Ժողովէն վերադարձաւ: Ֆրանսացի խորհրդարանականներուն քաջ ըլլալը ցոյց տուինք»,- ըսած է ան:

Պաշտօնական Անգարան ողջունած է Ցեղասպանութիւններու ժխտումը քրէականացնող օրինագիծի սահմանադրականութիւնը վիճարկելու նպատակով Սահմանադրական Դատարան դիմելու ֆրանսացի ծերակուտականներու որոշումը:

«Բազմադարեայ ժողովրդավարական աւանդոյթներ ունեցող երկրի խորհրդարանականները ճիշդ քայլ կատարեցին՝ ի պաշտպանութիւն իրենց արժէքներուն»,- ըսած է Թուրքիոյ Նախագահ Ապտիւլա Կիւլ:

Թուրքիոյ վարչապետ Ռեճէփ Թայիփ Էրտողան ըսած է, թէ ֆրանսացի ծերակուտականները Ֆրանսայի ժողովրդավարական աւանդոյթներուն համապատասխանող քայլ ձեռնարկած են:

Պաշտօնական Անգարան այժմ կը յայտարարէ, թէ կը սպասէ վերոնշեալ օրինագիծի շուրջ զարգացումներուն եւ համապատասխան քայլեր պիտի ձեռնարկէ վերջնական որոշումէն ետք:

ՀԻԼԸՐԻ ՔԼԻՆԹԸՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ ՊԱՏՄԱԲԱՆՆԵՐՈՒՆ ԶԳԵԼՈՒ ԿՈՂՄՆԱԿԻՑ Է

Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղար Հիլըրի Քլինթըն, մեկնաբանելով Ֆրանսայի Խորհրդարանի երկու պալատներուն կողմէ Հայոց Ցեղասպանութեան ժխտման համար քրէական պատիժ սահմանող օրինագիծի ընդունումը, յայտնած է որ ցեղասպանութեան հարցը պէտք է ձգել պատմաբաններուն:

«Ասոսիէյթըտ Փրէս» լրատուական գործակալութեան համաձայն, երբ հարց տրուած է, թէ ինչու Միացեալ Նահանգները չի հետեւիր Ֆրանսայի օրինակին, Տիկին Քլինթըն ըսած է, որ ամերիկեան վարչակազմը միշտ զգոյշ է խօսքի ազատութեան վնաս չհասցնելու եւ այդ հարցը պէտք է ձգել գիտնականներուն:

«Պատմական հարցերը լուծելու համար կառավարութեան ուժը օգտագործել փորձելը, կը կարծեմ, դուռ կը բանայ, որմէ անցնիլը շատ վտանգաւոր է», - ըսած է Քլինթընը Պետական Գրասենեակի աշխատակիցներու մասնակցութեամբ տեղի ունեցած միջոցառման մը ժամանակ:

Քլինթընի կարծիքով, հարցը պէտք է քննարկուի, բայց՝ ոչ թէ լուծուի կառավարութիւններու կողմէ:

«Մենք պէտք է քաջալերենք իւրաքանչիւրին՝ պատմական որեւէ բանավէճի կողմերուն, մտնել գաղափարներու փոխանակման ասպարէզ», - ըսած է Քլինթըն, աւելցնելով. - «Հաւաքեցէք ձեր ապացոյցները, ներկայացուցէք ձեր փաստերը եւ պատրաստ եղէք մասնակցելու բանավէճին»:

Պետական քարտուղար Հիլըրի Քլին

Հիլըրի Քլինթընի այս խօսքերէն ետք Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Ահմեթ Տաւութօղլու հեռախօսազրոյց ունեցած է ԱՄՆ պետական քարտուղարին հետ եւ շնորհակալութիւն յայտնած՝ Ֆրանսայի Ծերակոյտին կողմէ ցեղասպանութիւններու ժխտումը քրէականացնող օրինագիծը քննադատելուն համար:

ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Հայաստանի Կենտրոնական Ընտրական Յանձնաժողովը (ԿԸՅ) որոշում կայացուցած է, որու համաձայն Հայաստանի Հանրապետութեան այն քաղաքացիները, որոնք կ'աշխատին ու կ'ապրին արտասահմանի մէջ, այսուհետեւ պիտի կարողանան Հայաստանի խորհրդարանական եւ նախագահական ընտրութիւններու ժամանակ քուէարկել նաեւ էլեկտրոնային եղանակով՝ այցելելով Կենտրոնական Ընտրական Յանձնաժողովի ինթըրնեթային կայքէջը:

Կենտրոնական Ընտրական Յանձնաժողովի նախկին անդամ եւ ընդդիմադիր Հայ Ազգային Գոնկրէսի ներկայացուցիչ Զոյա Թադեւոսեան այս կապակցութեամբ կարծիք յայտնած է, թէ էլեկտրոնային համակարգը նոյնպէս կրնայ օգտագործուիլ ընտրակեղծիքներու համար:

«Հնարաւոր է մի այնպիսի ցուցակ ներկայացնել, որ, ենթադրենք 15 հազար մարդ են ապրում եւ աշխատում այդ երկրում: Եւ կը բացատրեն դա շատ հիմնաւոր կերպով: Ես կարծում եմ, որ եթէ մինչ այժմ նման գործելաոճ չկար, այս պահին դա անակնկալ որպէս մատուցել հանրութեանը, սխալ է»,

Շար.ը էջ 4

ՔՈՉԱՐԵԱՆԻ ԹԻՐԱԽԸ 18-Ն Է

ՅԱԿՈԲ ԲԱԴԱԼԵԱՆ

Նախկին արտգործնախարար Վարդան Օսկանեանը, փաստացի հաստատելով ԲՀԿ համամասնական ընտրացուցակում տեղ ունենալու հանգամանքը, փաստացի վկայում է այն մասին, որ Բարգաւաճ Հայաստանի գործողութիւնները պայմանաւորուած չեն միայն Գագիկ Ծառուկեանի տնտեսա-քաղաքական շահով:

Վարդան Օսկանեանի առկայութիւնը վկայում է այն մասին, որ ի դէմս ԲՀԿ-ի, որոշակիօրէն ձեւաւորւում է Ռոբերտ Քոչարեանի ճամբար: Ի դէպ, այդ առումով հետաքրքրական է նաեւ այն, որ ՄԱԿ կուսակցութեան նախագահ Գուրգէն Արսէնեանն էլ Ազատութիւն ռատիոկայանին յայտնել էր, թէ չի բացառւում, որ ինքը ներգրաւուի ԲՀԿ համամասնական ցուցակում: Իսկ Գուրգէն Արսէնեանն այն գործիչն է, ով Ռոբերտ Քոչարեանի պաշտօնաթողութիւնից կարճ ժամանակ անց յայտարարեց, որ Քոչարեանի ժամանակ խաղի կանոնները յստակ էին, իսկ Սարգսեանի պարագայում անորոշութիւն է: Արսէնեանն իհարկէ չշարունակեց հետեւողական ընդդիմութիւն դառնալ Սարգսեանին, այլ այդպիսին եղաւ միայն Տիգրան Սարգսեանի հանդէպ: Բայց, ըստ երեւոյթին, Սերժ Սարգսեանն այդպէս էլ չգնահատեց եւ իր քաղաքական սցենարներում տեղ չտուեց Արսէնեանին, ինչն էլ ՄԱԿ նախագահին մղում է այլ քաղաքական կոնֆիգուրացիայի նախընտրութեան:

Սակայն, թէ Վարդան Օսկանեանի, թէ Գուրգէն Արսէնեանի յայտարարութիւններն ամենեւին չեն կարող աներկբայ նշանակել, որ ԲՀԿ-ն վերածւում է քոչարեանական «կոալիցիայի» հանգրուանի:

Ի վերջոյ, այդ զարգացումները աւելի շատ վկայում են այն մասին, որ ԲՀԿ ուղղութեամբ կայ քոչարեանական ճնշում, կուսակցութիւնն այդպիսի «կոալիցիայի» վերածելու համար, ինչին Գագիկ Ծառուկեանն այդուհանդերձ որոշակիօրէն դիմադրում է:

Միւս կողմից, հարց է առաջանում իհարկէ, թէ ինչու պէտք է Ծառուկեանը դիմադրի այդպիսի կոալիցիա լինելուն, եթէ միւս կողմից նրան կարծես թէ անխնայ սկսել է «հալածել» Սերժ Սարգսեանը: Ընդ որում, աներկբայ է, որ Սարգսեանը նրան «հալածելու» է՝ անկախ Քոչարեանի ծրագրերից:

ԲՀԿ-ն ինքնին, որպէս իշխանութեան մէջ գտնուող հսկայական ռեսուրսով կառոյց, վտանգ է Սերժ Սարգսեանի համար, եթէ չկան աներկբայ երաշխիքներ, որ այդ կուսակցութիւնը անվերապահ ենթակայ է Սարգսեանին: Եթէ չկան այդպիսի երաշխիքներ, ապա ԲՀԿ-ն կարող է ցանկացած պահի «ընկնել» ազդեցութեան տակ, Սարգսեանին դնելով փաստի առաջ:

Իսկ երբ խօսքն իշխանութեան ձեւաւորման կարեւոր փուլի մասին է, ապա այդօրինակ իշխանական սեգմենտ ունենալը, որը զգալիօրէն անվերահսկելի է, Սերժ Սարգսեանի համար դառնում է ռազմավարական վտանգ, ինչը նա պէտք է յաղթահարի:

Հարց կարող է առաջանալ, թէ այդ դէպքում ինչու ԲՀԿ նախագահը իր հաւատարմութիւնը չի յայտնում Սերժ Սարգսեանին, եւ փակում թեման: Այստեղ կայ մի քանի էական հանգամանք: Նախ, լինելով խոշոր սեփականատէր, Գագիկ Ծառուկեանն անշուշտ լաւ է պատկերացնում, որ իշխանութեան ձեւաւորումը նշանակում է սեփականութեան վերաբաշխում: Իսկ Սերժ Սարգսեանը իշխանութիւն է ձեւաւորում՝ իր իշխանութիւնը: Իսկ քանի որ Ծառուկեանը երբեք էլ չի համարուել Սարգսեանի թիմի մարդ, բնական է, որ առաջին թիրախներից մէկը պէտք է դառնայ նրա սեփականութիւնը, որպէս թէ առաւել խոշոր, թէ առաւել «օտար»:

Միւս հանգամանքն այն է, որ Սերժ Սարգսեանին հաւատարմութիւն յայտնելուն կարող է խանգարել հաւատարմութիւնը Ռոբերտ Քոչարեանի հանդէպ: Եթէ նոյնիսկ Քոչարեանն ուղղակիօրէն չի յորդորում Ծառուկեանին չտալ այդ հաւատարմութեան երդումը, ապա ամենեւին չի բացառւում, որ նա Ծառուկեանին անուղղակիօրէն ակնարկում է, որ դա իրեն դուր չի գայ: Իսկ ԲՀԿ առաջնորդը բնականաբար չի անի մի բան, որը դուր չի գա իր անձնական բարեկամ Ռոբերտ Քոչարեանին:

Այլ կերպ ասած, Ծառուկեանը քաղաքականութեան մէջ ինչ որ տեղ նաեւ պատանդ է իր եւ Քոչարեանի անձնական ջերմ եւ սերտ փոխյարաբերութեանը, ինչը նրան խանգարում է լիովին անկաշկանդ լինել Սերժ Սարգսեանի հետ պայմանաւորուածութիւններում:

Իսկ Քոչարեանին դա բնականաբար կարող է օգնել առանց Սերժ Սարգսեանի հետ ուղղակի դիմակայութեան, նրա համար ստեղծել բաւականաչափ ներիշխանական խնդիրներ, այդպիսով պահելով իր ազդեցութիւնը համակարգում:

Ամբողջ հարցն այն է, թէ արդեօք Սերժ Սարգսեանը փորձում է ինքնուրոյն գտնել այդ խնդիրների լուծումը, թէ դիմում է Քոչարեանի օգնութեանը:

Դատելով ներկայիս իրավիճակից, Սարգսեանը Քոչարեանի օգնութեանը կամ չի դիմում, կամ աւելի ու աւելի քիչ է դիմում, ինչն էլ երկրորդ նախագահին գուցէ ստիպում է աւելի ու աւելի բացել իր նախընտրական մտադրութիւնները:

Քոչարեանի ամենահաւատարիմ զինակիցներից մէկը համարուող Վարդան Օսկանեանի բաւական բաց տեքստով յայտարարութիւնը կարծես թէ դրա օրինակներից մէկն է: «Այս պահին ես դեռ որոշում չեմ ընդունել եւ կարծում եմ, որ վերջնական որոշման համար դեռ ժամանակ կայ: Սակայն բացառուած չէ, որ ներքաղաքական գործընթացներն ինձ ստիպեն, որ արագացնեմ որոշումս», ասում է Վարդան Օսկանեանը:

ԲՀԿ ցուցակում ներգրաւուելու հաւանականութեան մասին նախկին արտգործնախարարի գրեթէ հաստատող յայտարարութիւնը կարծես թէ ուղղուած է Սերժ Սարգսեանին, յատկապէս երբ շեշտւում է ԲՀԿ վրայ «քաղաքական դրդապատճառներով» ճնշումների մասին: Սարգսեանին կարծես թէ զգուշացւում է, որ եթէ ԲՀԿ վրայ ճնշումները չդադարեն, ապա Քոչարեանը կարող է ակտիւօրէն մտնել խաղի մէջ:

Ի վերջոյ, յիշենք, որ ամիսներ

Շար.ը էջ 18

ՇԱԽՄԱՏԻՍՏԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԿԱՄ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՒԼԸ ՍԿՍՈՒԱԾ Է

ԱՐՄԷՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

Մայիսին կայանալիք Ազգային Ժողովի ընտրութիւններն այնքան էլ նոր ԱԺ ձեւավորելու խնդիր չեն լուծելու: Այն պատասխանելու է ընդամէնը մէկ հարցի. կը յաջողուի՞ գործող նախագահին խորհրդարանում ունենալ բացարձակ մեծամասնութիւն, թէ՝ ոչ:

Եւ քանի որ Սերժ Սարգսեանը հիմա ընդամէնը մէկ քաղաքական ուժի՝ ՀՀԿ-ի կողմից է լիարժէք վստահութիւն ու աջակցութիւն վայելում, հենց նրա որակեալ մեծամասնութիւնը ձեւաւորելու խնդիրն է դրուած:

Այս իմաստով խորհրդարանական ընտրութիւնները նոյնիսկ կարելի է 2013-ին կայանալիք նախագահական ընտրութիւնների առաջի փուլը համարել: Որովհետեւ եթէ նա չկարողանայ խորհրդարանում մեծամասնութիւն ձեւաւորել, կորցնելու է գործընթացները վերահսկելու քաղաքական եւ վարչական լուրջ ռեսուրսներ:

Իշխանութիւնը պահելու համար ստիպուած է լինելու նոր կոալիցիա ձեւաւորել իր շուրջը՝ ոլորտների ու պորտֆելների վերաբաշխման ժամանակ շատ աւելի լուրջ զիջումների գնալու հաշուին: Քաղաքական այլ ուժերից նաեւ իր վերընտրութիւնը երաշխաւորող այլ՝ քրէաօլիգարխիկ շրջանակներից նրա կախուածութիւնն զգալիօրէն մեծանալու է: Դա է պատճառը, որ նա չի ուզում կորցնել ընտրութիւնների մաժորիտար համակարգը, որը դրուած խնդիրը լուծելու ամենակարեւոր գործիքն է:

Բայց քաղաքական դաշտում առկայ ուժերի ներկայիս յարաբերակցութիւնը եւ գործընթացների ընդհանուր միտումները ցոյց են տալիս, որ ընտրութեան առաջին փուլն իր համար շահեկան տարբերակով լուծելու հարցն այնքան էլ անիրականանալի չէ: Դրա համար առկա է արտաքին եւ ներքին երկու հիմնական նախադրեալ:

1. Ի տարբերութիւն նախորդ համապետական ընտրութիւնների՝ այս անգամ գործընթացում վիրտուալ, աներեւոյթ ներգրաւուածութիւն ունեն նախկին երկու նախագահները: Խօսքը, իհարկէ, ոչ թէ անմիջական ներգրաւուածութեան մասին է, այլ նրանց տեսակի, աշխարհայեացքի, կառավարման նրանց մոդելների եւ դրանք այս կամ այն կերպ, այս կամ այն չափով պաշտպանող հասարակական, քաղաքական շրջանակների: Մեծ հաշուով, թէ խորհրդարանական եւ թէ նախագահական ընտրութիւններում որոշուելու է, թէ արդէն ծանօթ այս երեք ուղղութիւններից որով է ընթանալու Հայաստանը:

Նրանցից ոչ մէկի պարագայում էլ բաւարար որոշակիութիւն չկայ: Նրանցից իւրաքանչիւրի դէպքում էլ հսկայական թերութիւնների հետ գործ ունենք, եւ այս առումով սա լինելու է ընտրութիւն ոչ թէ լաւ ու վատի միջեւ, այլ վատերի՝ յանուն չարեաց փոքրագոյնը գտնելու: Բայց խնդիրը տուեալ դէպքում դա չէ: Այլ այն, որ գործող նախագահը մրցակցելու է երկու այնպիսի առանցքների հետ, որոնք աւելի շատ անհանդուրժող են միմեանց նկատմամբ, քան իր: Եւ սա իրական փրկութեան եւ յաղթանակի խաղաթուղթ է, որը անցած 5 տարիներին ձեռք է բերուել ներքաղաքական չափազանց նուրբ այն քաղաքական ուղեգծի շնորհիւ, որ վարել է գործող նախագահը:

Մի կողմից նա բաւարար չափով տարանջատուեց նախկին նախագահ Քոչարեանից, միւս կողմից՝ բաւարար չափով մօտեցաւ առաջին նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանին՝ օգտագործելով այսպէս կոչուած քաղաքակիրթ երկխօսութեան մեթոդոլոգիան եւ նրանցից վերցնելով արտաքին քաղաքական հիմնական շեշտադրումներն ու վեկտորները: Արդիւնքում աննկատ ստեղծուեց այնպիսի իրավիճակ, երբ այդ երկու փոխբացառող կողմերի համար էլ Սերժ Սարգսեանը, իբրեւ մրցակից, դարձաւ առաւել ընդունելի տարբերակ: Օգտագործելով նրանց թշնամութիւնը՝ Սերժ Սարգսեանը կարողացաւ պահել բալանսը եւ հաւասարապէս վերահսկելի դարձնել թե մեկ թե միւս կողմի գործողութիւնները:

Սա հնարաւորութիւն չի տալիս ձեւաւորել միասնական ընդդիմադիր բեւեռ, որն ընկալուելու էր իբրեւ իշխանութիւնների այլընտրանք: Որովհետեւ առաջին երկու նախագահների տեսակը, արժէքները պաշտպանող քաղաքական շրջանակները հանրապետականի դէմ պայքարելուց զատ կամ առաջ նախ իրար դէմ են պայքարում, եւ սա չի թողնում անգամ միասնական մօ-

Շար.ը էջ 18

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ՝
ԳԱԲՐԻԷԼ ՄՈԼՈՅԵԱՆ
ՍԱՀԱԿ ԹՈՒԹՃԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԷՐ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA $50.00, $80.00 (First Class)
Canada $125.00 (Air Mail)
Overseas $225.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.

Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«ՀՀԿ-ԻՆ ՊԱՅԹԵՑՆԵԼԸ ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ Է».- ԷԴՈՒԱՐԴ ՇԱՐՄԱԶԱՆՈՎ

ԱԺ փոխնախագահ Էդուարդ Շարմազանովը

«Հանրապետական» կուսակցութիւնը պահել է կոռեկտութիւնը կոալիցիոն գործընկեր «Բարգաւաճ Հայաստանի» հետ բանավէճում: Tert.am -ի հետ զրոյցում յայտարարեց ՀՀԿ մամուլի խօսնակ, ԱԺ փոխնախագահ Էդուարդ Շարմազանովը:

«Հանրապետական» կուսակցութեանը ոչ ոք չի կարող պայթեցնել, որովհետեւ բոլորը հասկանում են, որ ՀՀԿ-ին պայթեցնելը վտանգաւոր է»,- աւելացրեց ԱԺ փոխնախագահը:

Յիշեցնենք, որ կոալիցիոն «Հանրապետական» եւ «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութիւնների կենտրոնական դէմքերն ու մամուլի խօսնակները հանդէս էին գալիս փոխադարձ յայտարարութիւններով, որոնք կարելի է պայմանականօրէն անուանել. «ո՞վ ում կը պայթեցնի»: Tert.am-ի այն հարցին ի պատասխան, թէ նորմա՞լ է, օրինաչա՞փ է, որ կոալիցիոն գործընկերները փոխադարձաբար իրար պայթեցնելու մասին մտքեր են փոխանակում, Էդուարդ Շարմազանովը նշեց, որ ՀՀԿ-ն կոռեկտութեան սահմաններում է եղել: Ինչ վերաբերում է երեւոյթին, ապա այն Շարմազանովը սովորական աշխատանքային է որակում:

Մամուլում լուրեր կային, որ կոալիցիոն նիստում Սերժ Սարգսեանն ու Գագիկ Ծառուկեանը պայմանաւորուել են, որ նման կարգի հրապարակային յայտարարութիւնները «կողմերն» այլեւս դադարեցնելու են:

Մամուլում նաեւ տեղեկութիւններ կային այն մասին, որ իշխող կուսակցութիւնում անհանգստացած են սոցհարցման արդիւնքերով, ըստ որի՝ ԲՀԿ-ն ունի 33 տոկոս ձայներ, ՀՀԿ-ն՝ 18:

«Կարծում եմ, որ բոլորին յայտնի է, որ ՀՀԿ-ն է այս ընտրութիւնների ֆավորիտը, եւ կարեւորն այստեղ ոչ թէ լաւ ստարտն է, այլ արագ եւ լաւ ֆինիշին հասնելը»,-ասաց ՀՀԿ մամուլի խօսնակը: Նա այս առնչութեամբ աւելացրեց, թէ «ամենալաւ հարցումն» իր համար ապագայ խորհրդարանական ընտրութիւններն են:

ԿՈԱԼԻՑԻԱՅԻ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԸ ՀԱՆԴԻՊԵԼ ԵՆ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆՈՒՄ

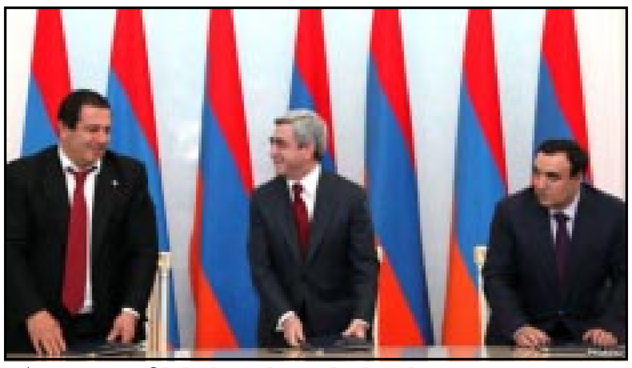
Հայաստանի իշխող կոալիցիայի ղեկավարները՝ Գագիկ Ծառուկեան, Սերժ Սարգսեան եւ Արթուր Բաղդասարեան

Յունուար 30-ին երեկոյեան նախագահական նստավայրում կայացել է Հայաստանի իշխող կոալիցիայի երեք կուսակցութիւնների ղեկավարների՝ երկրի նախագահ, Հայաստանի հանրապետական կուսակցութեան (ՀՀԿ) առաջնորդ Սերժ Սարգսեանի, «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան (ԲՀԿ) նախագահ Գագիկ Ծառուկեանի եւ «Օրինաց երկիր» կուսակցութեան (ՕԵԿ) նախագահ Արթուր Բաղդասարեանի հանդիպումը:

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում «Օրինաց երկիր» կուսակցութեան ղեկավար Արթուր Բաղդասարեանը փոխանցեց, որ նախագահի նստավայրում տեղի ունեցած կոալիցիայի ղեկավարների հանդիպումն անցել է «փոխըմբռնման մթնոլորտում»:

Ազգային անվտանգութեան խորհրդի քարտուղարը նաեւ նշեց, որ երկրի նախագահ, Հայաստանի հանրապետական կուսակցութեան առաջնորդ Սերժ Սարգսեանի եւ «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան նախագահ Գագիկ Ծառուկեանի հետ քննարկել են Մայիսին կայանալիք խորհրդարանական ընտրութիւնների հետ կապուած հարցեր:

«Կարող եմ ասել, որ կոալիցիայի նիստն անցել է փոխըմբռնման մթնոլորտում, քաղաքական իմաստով՝ մեր դիրքորոշումների, մեր մարտավարութեան փոխհամաձայնեցման փուլում, որովհետեւ ի վերջոյ քաղաքական կոալիցիան ն աեւ պէտք է փորձի իր դիրքորոշումները ճշդել, հնարաւորինս համաձայնեցուած դիրքորոշումներով հանդէս գալ առաջիկայ խորհրդարանական ընտրութիւններում: Մանաւանդ, որ երեք կուսակցութիւններն էլ որոշում են կայացրել ընտրութիւններին մասնակցել առանձին», - ասաց Բաղդասարեանը:

«ՀԱԿ ՀԱՄԱՄԱՍՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԻՆ ՄԷՋ ՊԷՏՔ Է ԸԼԼԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐ ԵՒ ԱՆԲԻԾ ՄԱՐԴԻԿ».- ԱՐԱՄ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՀՀՇ վարչութեան նախագահ Արամ Մանուկեան

Եթէ Հայ ազգային կոնգրէսի համամասնական ցուցակը կազմելու գործը անձնապէս ՀՀՇ վարչութեան նախագահին մնար, ապա ան ցուցակի անունները կ՛որոշէր համաժողովրդական հանրաքուէով: Այս մասին Tert.am-ին ըսաւ Հայոց համազգային շարժում կուսակցութեան նախագահ Արամ Մանուկեան՝ այդ քայլը պատճառաբանելով այսպէս. «Որպէսզի այդ անունները ժողովուրդը որոշէր, թէ ով է իր՝ ժողովուրդի քիմքին աւելի հարազատ»:

Նշենք, որ ՀՀՇ առաջնորդի վերջերս ըրած նմանատիպ յայտարարութիւնը , որ ՀԱԿ-ի համամասնական ցուցակին մէջ պէտք է ըլլան անոնք, «որոնք անբիծ են», «լիդեր են» ու «դաւաճան չեն», կարծես թէ այնքան ալ միանշանակ չէր ընդունուած կոնգրէսի անդամ կուսակցութիւններուն կողմէն: Մասնաւորապէս, «Հանրապետութիւն» կուսակցութեան անդամ Սուրէն Աբրահամեան նախ յայտարարած էր, թէ Արամ Մանուկեան «մէկ-մէկ տարօրինակ բաներ է ասում», ապա աւելացուցած էր, որ չի կրնար հասկնալ, թէ ինչ նպատակով ըսած է այդ ամէնը:

Առանց որեւէ մէկուն հակադարձելու, Արամ Մանուկեան կրկնեց, թէ ինչ նկատի ունի ինքը այս յայտարարութեամբ՝ «որ ՀԱԿ համամասնական ցուցակին մէջ պէտք է ըլլան առաջնորդներ եւ անբիծ մարդիկ»:

Արամ Մանուկեանը չի բացառեր, որ ՀԱԿ համամասնական ցուցակի կազմութեան ընթացքին կ՛ըլլան մարդիկ, որոնք կը դժգոհին, բայց այլ տարբերակ չկայ: Յիշեցնենք, որ երէկուընէ պաշտօնապէս յայտնի դարձաւ միայն, որ ՀԱԿ-ի համամասնական ցուցակի առաջին երկու տեղերը կը գլխաւորեն Լեւոն Տէր-պետրոսեանն ու Ստեփան Դէմիրճեանը:

Հայ ազգային կոնգրէսը Մայիսին կայանալիք խորհրդարանական ընտրութիւններին կը մասնակցի ՀԱԿ-ին անդամակցող կուսակցութիւններէն բաղկացած նախընտրական դաշինքով:

Այս մասին յայտարարեց ՀԱԿ-ի համակարգող Լեւոն Զուրաբեանը նշելով, որ գիտակցելով իրենց քաղաքական պատասխանատուութիւնը ժողովրդի առջեւ՝ կոնգրէսի մաս կազմող քաղաքական ուժերը որոշած են, որ նախընտրական դաշինքով մասնակցելու են յառաջիկայ ընտրապայքարին՝ «սա դարձնելով վարչախմբի դէմ համաժողովրդական ցասման գեներացման, քաղաքացիական ընդվզման, քաղաքական կամքի մէկտեղման, Սերժ Սարգսեանի նկատմամբ անվստահութեան արտայայտման հարթակ»:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ ԹՈՅԼ ՉԻ ՏԱՅ ՀՀԿ-ԻՆ ԱԶՆԻՒ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ ՍՏԱՆԱԼ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական տեխնոլոգիաների մասնագէտ Արմէն Բաղալեան

«Այսօր քաղաքական դաշտում մնացել են երեք ուժ (ԲՀԿ, ՀԱԿ, եւ ՀՀԿ), որոնք էլ անցնելու են խորհրդարան»,- ասում է Քաղաքական տեխնոլոգիաների մասնագէտ Արմէն Բաղալեանը:

Նա նկատում է. «Պետականկառավարական ռեսուրսները առաւելապէս կենտրոնացած են ՀՀԿ-ի ձեռքին եւ, հաշուի առնելով այսօրուայ տնտեսական իրավիճակը, բնական է, որ միայն նա է չահագրգռուած անազնիւ ճանապարհով անցնել խորհրդարան, քանզի ստեղծուած տնտեսական վիճակը թոյլ չի տայ ՀՀԿ-ին ազնիւ ճանապարհով ստանալ մեծամասնութիւն (67 եւ աւելի տեղ)»:

Պարոն Բաղալեանը համարում է, որ ՀՀԿ-ն անպայման փորձելու է ստանալ այդ մեծամասնութիւնը (սա կառավարման ավտորիտար համակարգի օրինաչափութիւն է):

«Այդ իսկ պատճառով, սպասուելիք ընտրակեղծիքների դէմ կարող են եւ, պէտք է, պայքարեն (համագործակցեն) ՀԱԿ-ը եւ ԲՀԿ-ն միասին: Նրանք, ովքեր դէմ են այս համագործակցութեանը, նշանակում է

ա) «տառապում» են զգացմունքայնութեամբ:

բ) «տառապում» են յեղափոխական ռոմանտիզմով (զգացմունքային պատճառաբանութէան մէկ այլ տեսակ)

գ) խիստ գերագնահատում են սեփական հնարաւորութիւնները

դ) ունեն «անտեսանելի» շահ, որի մասին չեն կարող հրապարակային խօսել:

Որպէս վերոշարադրեալ մասի վերջաբան. Նրանք, ովքեր դէմ են հնարաւոր ընտրակեղծիքների դէմ ՀԱԿ-ԲՀԿ միասնական պայքարին, նպաստում են ՀՀԿ-ի (Սերժ Սարգսեանի) վերարտադրմանը: Եզրակացութիւնը թող անեն ընտրողները»,- յայտարարել է նա:

ՆԱԽԿԻՆ ԲՀԿ-ԱԿԱՆԸ ՆՇԱՆԱԿՈՒԵՑ ԱՐԱՐԱՏԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏ

«Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան (ԲՀԿ) նախկին անդամ Կարէն Խաչատրեանը նշանակուել է Ոստիկանութեան Արարատ քաղաքի բաժանմունքի պետ:

Կարէն Խաչատրեանը «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան Արարատ եւ Վեդի քաղաքների տարածքային կառոյցի փոխնախագահն էր:

Խաչատրեանի հետ միասին ԲՀԿ-ից դուրս էին եկել նաեւ նրա համախոհները: Նա մամուլին փոխանցել էր, թէ իր հետ «Բարգաւաճ Հայաստան»-ից դուրս է եկել 400 հոգի, մինչդեռ կուսակցութեան Արարատի մարզային կառոյցի ղեկավար Տիգրան Ստեփանեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում պնդել էր, թէ ԲՀԿ-ից դուրս գալու մասին ընդամէնը 58 դիմում են ստացել, որոնց մի մասն էլ կեղծ են եղել:

ԼՈՒՐԵՐ

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱՆ ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ Է ՀԱՄԱՐՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՄԻՋԵՒ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԲԱՐԵԼԱՒՈՒՄԸ

Միացեալ թագաւորութեան՝ դեսպան տիկին Քեթրին Ջէյն Լիչ

Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի եւ Հիւսիսային Իռլանդիայի Միացեալ Թագաւորութեան՝ (ՄԹ) նորաշանակ դեսպան տիկին Քեթրին Ջէյն Լիչը որպէս քաղաքական ակնկալիք առանձնացնում է առաջիկայ խորհրդարանական ընտրութիւնները եւ լարուած աշխատանքը, որ պէտք է տանել՝ Հայաստանի պատմութեան մէջ «լաւագոյն ընտրութիւնները» ստանալու համար: Տիկին դեսպանի կոչն ուղղուած է ոչ միայն ՀՀ իշխանութիւններին, այլեւ բոլորին եւ առաջին հերթին՝ ընտրողներին, որ ակտիւօրէն մասնակցեն քուէարկութեանը: Այս մասին Քեթրին Ջէյն Լիչը յայտարարեց լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ: Դեսպանի փոխանցմամբ՝ ՄԹ-ն առանցքային հարց է համարում նաեւ Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ յարաբերութիւնների բարելաւումը:

Յիշեցնենք, որ այս տարուայ Յունուարին Ջոնաթան Ջէյմս Էյվս եւ Քեթրին Ջէյն Լիչ ամուսնական զոյգը նշանակուեց ՀՀ-ում համատեղ դեսպաններ՝ յաջորդելով Չարլզ Ջոն Լոնսդէյլին: Դեսպանի պաշտօնը նրանք կը կատարեն 4-ամսեայ հերթագայութեամբ:

«ՄԹ-ն միշտ էլ աջակից է եղել Թուրքիայի կողմից ԵՄ-ին անդամակցութեանը, որպէսզի Թուրքիան բարեկամանայ իր հարեւան երկրների հետ»,- նշեց Հայաստանում ՄԹ արտակարգ եւ լիազօր դեսպանը՝ անդրադառնալով Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Դէյվիդ Քեմերոնի այն յայտարարութեանը, որ իրենց երկիրը Թուրքիայի տեսնում է ԵՄ-ում: Տիկին դեսպանն ընդգծեց, որ Միացեալ Թագաւորութիւնը առանցքային հարց է համարում Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ յարաբերութիւնների բարելաւումը:

«Իւրաքանչիւր երկիր ինքն է որոշում, թէ դրա համար լաւագոյն նպատակը որն է, բայց մենք կարծում ենք, որ Թուրքիայի կողմից ԵՄ անդամակցութեամբ Հայաստանն ու Թուրքիան աւելի լաւ կը համագործակցեն»,- աւելացրեց բրիտանացի դիւանագէտը: Նա այս մասին խօսեց Հայոց ցեղասպանութեան՝ հայերի համար խիստ ցաւոտ հարցի համատեքստում:

Միացեալ Թագաւորութեան նորանշանակ դեսպանը, որ օրերս է հաւատարմագրերը յանձնել ՀՀ Նախագահ Սերժ Սարգսեանին, լաւ ծանօթ չէ Հայաստանի մշակոյթին, սակայն յոյս ունի արագ լրացնել այդ բացը:

ՕՏԱՐԵՐԿՐԱՑԻՆԵՐՈՒ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔ ՈՒՂՂՈՒԱԾ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆՑԻՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

«Աշխատելու նպատակով Թուրքիա գտնուող Հայաստանի քաղաքացիներու՝ ազգային փոքրամասնութիւններուն պատկանող դպրոցներու մէջ ուսում ստացող երեխաները երկիւղած կը սպասեն Օտարերկրացիներու կացութեան մասին նոր օրէնքին, քանի որ նոր կանոնակարգումները, հնարաւոր է, որ յանգեցնեն երկրէն շատ օտարերկրացիներու վտարման»,- կը գրէ «Hurriyet Daily News»-ը

Պարբերականի լրագրողին հետ զրոյցին՝ հայկական մասնաւոր Մխիթարեան դպրոցի (Սթամպուլ) տնօրէն Գարեգին Պարսամեան ըսած է, թէ այդ «սպառողական վիճակը» «հոգեկան ցնցում է» երեխաներուն համար:

«Այս երեխաները մեծցած են Թուրքիոյ մէջ, այստեղ կրթութիւն կը ստանան: Եթէ ետ ուղարկուին, անոնց կեանքը գլխիվայր կ'ըլլայ»,- նշած է Պարսամեան:

Նոր օրէնքին համաձայն օտարերկրացիները Թուրքիոյ մէջ բնակելու իրաւունք կ'ունենան 90 օր միայն. այդ ժամկէտը լրանալէն ետք պէտք է լքեն Թուրքիոյ տարածքը, իսկ վերադառնալ կրնան միայն երեք ամիս անց: Նախապէս օտարերկրացիները, Թուրքիոյ մէջ երեք ամիս բնակելէ ետք, կրնային մէկ օրով լքել այդ երկրի սահմանը, ապա վերադառնալ՝ եւս երեք ամիս մնալու թոյլտուութեամբ եւ այդպէս շարունակ:

«Նոր օրէնքին համաձայն՝ Թուրքիոյ մէջ երեք ամիս բնակած անձը ստիպուած է եւս երեք ամիս սպասել՝ Թուրքիա վերադառնալու համար: Այդ երեխաներուն կրթութիւնը «կը խաթարուի»,- նշած է Պարսամեան:

Իսկ Սթամպուլի Հայ աւետարանական եկեղեցւոյ հոգեւոր առաջնորդ Գրիգոր Աղապալօղլու պարբերականին հետ զրոյցին ըսած է, թէ այդ նոր օրէնքին իրական «թիրախը» Թուրքիոյ մէջ ապրող հայաստանցիներն են: «Այդ օրէնքը, կը թուի, թէ «համընդհանուր է», այնուհանդերձ, անոր իրական թիրախը հայաստանցիներն են....: Կառավարութիւնը ինքզինք կը հակասէ. մէկ կողմէ այն «հիւր-աշակերտ»ի կարգավիճակ կը շնորհէ երեխաներուն, միւս կողմէ կը փորձէ արտաքսել անոնց ընտանիքները»,- ըսած է հոգեւոր առաջնորդը:

«Նոր օրէնքին համաձայն՝ անոնք, որոնք ի վիճակի կ'ըլլան 400 թրքական լիրա վճարել ապահովագրութեան համար, կը շարունակեն բնակիլ Թուրքիոյ մէջ: Այստեղ եկող հայաստանցիներուն 90 տոկոսը, սակայն, կանայք են եւ անոնց վաստակած գումարը շատ քիչ է, անոնք չեն կրնար այնքան գումար վճարել»,- ըսած է Աղապալօղլու եւ կոչ ուղղած չեղեալ յայտարարել այդ օրէնքը:

ՉԻԼԻՈՒՄ ԲԱՑՈՒԵԼ Է «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԱՆՈՒԱՆՈՒՄԸ ԿՐՈՂ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Յունուարի 29-ին, Չիլիի Պուերտօ Վիլյամս բնակավայրում, որի բնակչութիւնն ընդամէնը 2500 մարդ է, մեծ հանդիսաւորութեամբ բացուել է «Հայաստան» անուանումը կրող հրապարակ եւ զետեղուել Հայաստանից բերուած խաչքար:

Ըստ ՀՀ Արտգործնախարարութեան հաղորդագրութեան, Պուերտօ Վիլյամսին հայկական խաչքար նուիրելու գաղափարը պատկանում է հանրաճանաչ արգենտինահայ գործարար, «Կորպորասիոն Ամերիկա» ընկերութեան նախագահ Էդուարդօ Էռնեկեանին:

Միջոցառմանը մասնակցել են այդ նպատակով Պուերտօ Վիլյամս ժամանած Էդուարդօ Էռնեկեանը, Արգենտինայում եւ համատեղութեան կարգով Չիլիում Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպան Վլադիմիր Կարմիրշալեանն ու Չիլիում ՀՀ պատուաւոր հիւպատոս Էդուարդօ Ռոդրիգես Գուառաչին:

Չիլիական կողմից հանդիսութեանը մասնակցել են Չիլիական Անտարկտիկա նահանգի նահանգապետի պաշտօնակատար Ֆաբիոլա Տորրէս Պերալտան եւ պաշտօնատար այլ անձինք:

Ելոյթներով հանդէս են եկել գործարար Էդուարդօ Էռնեկեանը, ՀՀ դեսպան Վլադիմիր Կարմիրշալեանը եւ փոխծովակալ Ումբերտօ Ռամիրես Նաւառօն:

ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Շարունակուած էջ 1-էն

- «Ազատութիւն» ռատիօկայանին ըսած է Թադեւոսեան:

Թադեւոսեան նաեւ կասկած յայտնած, թէ ԿԸՅ-ն կը կարողանայ 100 տոկոսանոց անվտանգութիւն ապահովել կայքէջի համար, որպէսզի այն չենթարկուի յարձակման ու քուէները չկեղծուին յօգուտ իշխող կուսակցութիւններու:

Ազգային ժողովէն ներս «Ժառանգութիւն» խմբակցութեան քարտուղար Լարիսա Ալավերդեան ողջունելէ ետք նորամուծութիւնը, «Ազատութիւն» ռատիօկայանին ըսած է,- «Նախ եւ առաջ այդ ցուցակների հարցը, ինչպէս են դրանք կազմուելու, ինչպէս են դրանք հրապարակային եւ թափանցիկ լինելու քաղաքացիական հասարակութեան շահագրգիռ կողմերի համար: Եւ երկրորդը՝ լաւագոյն օրէնքները բերւում են Հայաստան եւ զարմանալի ձեւով տալիս են վատ արդիւնքներ: Դա նրանից է, թէ ինչ նպատակադրում է ունենում այս կամ այն քաղաքական ուժը»:

ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ ԳՆԵՐԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ԵՒ ԱՅԼ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՄ. ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԻՒՆ

Թանկ ե՞ն, թէ՞ էժան բնակարանների գները Երեւանում: Այս հարցը կոնկրետ պատասխան ունենալ չի կարող: Եթէ համեմատենք Մոսկուայի կամ Փարիզի գների հետ՝ Երեւանում բնակարաններն էժան են, եթէ համեմատենք հարեւան Թբիլիսիի հետ՝ թանկ են: Այսպէս՝ Թբիլիսիի կենտրոնում (Իոսելիանիի փողոցում) ամենաշքեղ բնակարանը (մեր ընկալմամբ՝ էլիտար) վաճառւում է քառ. մետրը 1000 դոլարով: Երեւանի Հիւսիսային պողոտայում բնակարանները վաճառւում են սկսած քառ. մետրը 2300 դոլարից, ընդ որում՝ այդ բնակարանները կահաւորուած չեն: Երեւանի Փոքր կենտրոնի մի քանի փողոցներ կան (Թումանեան, Ամիրեան), որտեղ բնակարանների գները տատանւում են քառ. մետրը 2000 դոլարի սահմաններում: Փոքր կենտրոնի միւս հատուածներում գները 1500 դոլարի սահմաններում են:

Մոսկուայի հետ համեմատած սրանք իհարկէ թանկ չեն: Օրինակ, Մոսկուայի կենտրոնում բնակարանների գները սկսում են քառ. մետրը 10 հազ. դոլարից, ու կարող են հասնել մինչեւ 20 հազ. դոլար: Սակայն, օրինակ, Փարիզի կենտրոնում բնակարանների գները 2-6 հազ. դոլարի սահմաններում են: Օրինակ՝ Փարիզի հենց սրտում՝ Լուվրի, քաղաքապետարանի եւ Փարիզի Աստուածամօր տաճարի շրջակայքում 3-4 սենեականոց բնակարանների գները 3-6 հազ. դոլար են՝ 1 քառ. մետրի համար: Սակայն Փարիզն ունի մի կարեւոր առանձնայատկութիւն: Այստեղ տարածուած են փոքր եւ յարմարաւէտ բնակարանները, որոնք նախատեսուած են ուսանողների կամ գործարարների համար: Այսպէս՝ յատուկ ուսանողական բնակարաններն ունեն 18-25 քառ. մետր մակերես ու նորակառոյց շէնքերում արժեն մօտ 80 հազ. դոլար (եթէ կենտրոնում է) եւ մօտ 45 հազ. դոլար (եթէ արուարձան է): Սովորաբար ուսանողական բնակարանները վարձակալութեան են յանձնում ամսական 500 դոլարով:

Ըստ էութեան՝ Երեւանին պակասում են հենց նմանատիպ բնակարանների առաջարկը, որոնք բաւականաչափ յարմարաւէտ կը լինեն, սակայն նաեւ մատչելի ոչ հարուստ խաւերի համար:

ԱՊԱՔԻՆՄԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔ

Մեր պաշտօնակից ծանօթ լրագրող The Armenian Observer շաբաթաթերթի արտօնատէր եւ խմբագիր ՕՇԻՆ ՔԷՇԻՇԵԱՆ անցեալ Ուրբաթ, հանդիսութեան մը ընթացքին սրտի անակնկալ տագնապ մը անցնելով իսկոյն հիւանդանոց փոխադրուած է: Ներկայիս կը գտնուի բժշկական անմիջական խնամքի ներքեւ: Իր ընդհանուր առողջական վիճակը կը նկատուի մտահոգիչ:

«Մասիս»ի խմբագրութիւնն ու անձնակազմը շուտափոյթ եւ կատարեալ առողջութիւն կը մաղթեն Պրն. Օշին Քէշիշեանին:

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱՎՍՏԱՀԵԼԻ ԱՂԲԻՒՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՓՈՓՈԽՄԱՆ ԲԱՆԱՎԷՃԻ ՇՈՒՐՋ

ԷԴԳԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
(Ռազմավարական եւ ազգային հետազօտութիւնների հայկական կենտրոնի (ՌԱՀՀԿ) փորձագէտ)

Եթէ ընտրական համակարգի խնդիրը դիտարկենք տեսական հարթութեան վրայ, ապա կը տեսնենք, որ բոլոր առկայ համակարգերն ունեն իրենց թերութիւններն ու արժանիքները: Գիտական աշխարհում չկայ մէկ տեսակէտ, թէ որ համակարգն է նախընտրելի: Հնարաւոր է, որ համամասնական համակարգի կողմնակիցների քանակը աւելին լինի, քան՝ մեծամասնականինը, սակայն, ամէն դէպքում, դա չի նշանակում, որ մեծամասնականի կողմնակիցների փաստարկները նուազ թոյլ են: Սակայն ընտրակարգերին վերաբերող բանավէճերում մասնագէտները համակարծիք են հետեւեալ հարցում՝ չկայ այնպիսի ընտրական համակարգ, որը չհամապատասխանի ներկայացուցչական ժողովրդավարութեանը: Բոլոր ընտրական համակարգերն էլ աւելի կամ նուազ արդիւնաւէտութեամբ ապահովում են հասարակութեան քուէի՝ կոնկրետ մանդատների վերածումը:

Սակայն ինչու այս, ըստ էութեան, վիճելի հարցը դարձաւ իշխանութիւններ-ընդդիմութիւն փոխյարաբերութիւնների հիմնական կռուանը:

Իշխանութիւնների կողմից (այս դէպքում՝ հիմնականում ՀՀԿ-ի եւ ՕԵԿ-ի) ընտրակարգի փոփոխութեան դէմ արտայայտուող դիրքորոշումը, ամենայն հաւանականութեամբ, պայմանաւորուած է իշխանական դաշտում առկայ այն համաձայնութեամբ, թէ օլիգարխների գերակշիռ մասն առաջադրուելու է մեծամասնականով, որպէսզի «չկեղտոտուեն» համամասնական ցուցակները: Ի դէպ, ՀՀԿ-ականները հենց իրենք են բացայայտել համամասնական ցուցակի հետ կապուած իրենց ապագայ քաղաքականութիւնը: Մասնաւորապէս ՀՀԿ փոխնախագահ Ռազմիկ Զոհրաբեանը վերջերս յիշեցրեց նախագահի այն խօսքը, որ պէտք է աշխատել համամասնական ցուցակում նուազագոյնի հասցնել օլիգարխների մասնակցութիւնը՝ աւելացնելով, որ նրանց համար կայ մեծամասնական համակարգ:

Ներկայ ընտրակարգի պահպանումը իշխանութիւններին ձեռնտու է նաեւ այլ պատճառներով: Մեծամասնական ընտրատարածքներում յաղթանակ տանելն իշխանութիւնների համար աւելի հեշտ է: Նաեւ այդ համակարգը մեծապէս նպաստում է համամասնական ընտրակարգով իշխանական կուսակցութիւնների օգտին ձայների ստացմանը:

Նախ պէտք է նշել, որ մեծամասնական ընտրատարածքներում շատ յաճախ չի լինում որեւէ լուրջ մրցակցութիւն: Տեղային կլաններից դուրս եկած իշխանութիւնների ներկայացուցիչները կարողանում են լեզու գտնել «սեփական» ընտրատարածքի բնակիչների հետ եւ հիմնականում տարբեր մարդկանց անձնական խնդիրների լուծմամբ կամ լուծման խոստումներ տալու ինստիտուտը աշխատեցնելով, ընտրողների նկատմամբ որոշակի ճնշումներ բանեցնելով անհրաժեշտ ձայները հեշտութեամբ հաւաքել: Յաճախ նրանց նոյնիսկ յաջողւում է «սեփական տարածք» չթոյլատրել այլ թեկնածուների մուտքը: Փաստացի մեծամասնական համակարգով կազմակերպուող ընտրութիւնները դառնում են անայլընտրանքային եւ ինչ-որ տեղ՝ ապաքաղաքական:

Մեծամասնականով առաջադրուող պատգամաւորի թեկնածուն կրկնակի ուժ է ներդնում ԱԺ ընտրութիւնների ժամանակ: Վերջինիս սատարող կուսակցութիւնը շահագործում է նրա անձնական ամբիցիաները՝ սեփական տարածքում «ընտրեալ» լինելու հնարաւորութիւն տալու դիմաց նա պարտաւորւում է ձայներ ապահովել համամասնական ընտրակարգով առաջադրուող իրեն պաշտպանող կուսակցութեան օգտին:

Այս ամէնի շնորհիւ իշխանական կուսակցութիւնները հնարաւորութիւն են ստանում իրենց համամասնական ցուցակը կազմելիս յաճախ խուսափել օլիգարխիկ բարդ պայմանաւորուածութիւնների ձեռքբերումից: Արդիւնքում ցուցակում կարող են մեծամասնութիւն կազմել «քաղաքական» դէմքերը կամ, այլ կերպ ասած, տեխնոկրատները: Վերջիններս, ինչպէս երեւում է, պէտք է դառնան իշխանական քարոզչութեան գլխաւոր գործիքներից մէկը:

Բացի դրանից, ընտրութիւնների արդիւնքներին «եւրոպական» տեսք տալու համար, իշխանութիւնները, հարկ եղած դէպքում, կարող են եւ չձգտել համամասնական ցուցակով վերցնել բացարձակ մեծամասնութիւն: Դրա համար անհրաժեշտ մանդատները նրանց մօտ արդէն առկայ կը լինեն մեծամասնականով իրականցուած ընտրութիւնների արդիւնքում:

Սակայն պէտք չէ մտածել, որ անցումը 100% համամասնական ընտրութիւնների ինքնին ի վիճակի կը լինի չէզոքացնել իրենց

Շար.ը էջ 19

ՍԵՐՆԴԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐՊԷՍ ՀԱՍՈՒՆԱՑՄԱՆ ՄԻԱԿ ՃԱՆԱՊԱՐՀ

ԳԷՈՐԳ ԳՈՁԱԼԵԱՆ

«Այն, ինչ մի ժողովրդի համար, նրա որոշ հասակում, բարերար սննդամիջոց է, մէկ ուրիշի համար կարող է թոյն համարուել, ուստի ժողովրդի համար լաւ է միայն այն, ինչ բխում է նրա սեփական էութիւնից:» («Զրոյցներ Գէօթէի հետ»: Էքերման, Երեւան 1975):

Այս խօսքերը ասել է հռչակաւոր գրող Գէօթէն, եւ ներկայ ժամանակներում, կարդալով դրանք, չի կարելի չընդունել դրանց ճշմարտացիութիւնը:

Ժողովրդի հասակ. ի՞նչ է դա, եթէ ոչ հաւաքական մտածողութեան ձեւ, որը դրսեւորւում է ժողովրդի վարքագծում: Ասել կ'ուզի, կոնկրետ ժողովրդի մեծամասնութեան վարքագծից կարելի է դատել նրա որոշակի հասակի մասին: Իր հերթին, հասակը ճշմարտապէս որոշելուց յետոյ, կարելի է յստակ եզրակացութիւն կազմել այդ ժողովրդի ապրելակերպի արդարացիութեան վերաբերեալ:

Իմ պատկերացմամբ, պետութիւնը կամ աւելի ճիշտ ժողովուրդը, որն ապրում է որոշակի տարածքում, նման է ընտանիքի: Բնականաբար ընտանիքում կան որոշակի կանոններ, որոնցով ընտանիքի անդամները յարաբերւում են միմիանց հետ: Պարզելու համար մեր ընտանիքի՝ Հայաստանի կանոնները, ես մի փոքր անդրադարձ պէտք է կատարեմ ոչ վաղ անցեալին, որպէսզի հասկանանք մեր ընտանիքի կանոնների հիմնական ծագումնաբանութիւնը, որից էլ կարող ենք հասկանալ, ի վերջոյ դրանք (կանոնները) մեր էութեան եւ մեր հասակին համապատասխանող կանոններ են, թէ ոչ:

Հայաստանն, անջատուելով Խորհրդային Միութիւնից, հրաժարուեց իր այն կանոններից, որոնք իրեն պարտադրւում էր Մոսկուան: Այս առումով Հայաստանը փորձեց ստեղծել իր սեփական կանոնները: Անկախացման նախնական փուլում Հայաստանն իր կանոնները մշակում էր հիմք ընդունելով ԱՊՀ մոդելային օրէնքները, իսկ այնուհետեւ՝ 2001 թուականից սկսած, հիմք է ընդունում եւրոպական օրէնքները: Մինչ 2005 թուականը, երբ նախապատրաստւում էին ՀՀ Սահմանադրութեան փոփոխութիւնները (ոչ Արմէն Յարութիւնեանի ներկայացրած), ես՝ որպէս «Հայաստանի երիտասարդ իրաւաբանների ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպութեան ներկայացուցիչ, մասնակցում էի ԱԺ քննարկումներին: Դեռ այդ ժամանակ սեղանին դրուած էր Սահմանադրութեան նախագծերի երեք տարբերակ՝ Արշակ Սադոյեանի կիսատ եւ թերի սահմանադրութեան նախագիծը, Գուրգէն Արսէնեանի նախագիծը եւ Հանրապետական կուսակցութեան նախագիծը: Պէտք է ասեմ, որ այդ երեքից որեւէ մէկը որեւէ աղերս չունէր ներկայ Սահմանադրութեան հետ: Իսկ ինչպէս հրապարակ իջաւ ներկայ Սահմանադրութիւնը: Շատ պարզ. պատկերաւոր ասած գնաց Եւրոպա եւ վերադարձաւ Հայաստան՝ ներկայ տեսքով: Այնուհետեւ այն դրուեց հանրաքուէի: Ժողովրդի մեծ մասն ընդդիմութեան կոչով չմասնակցեց քուէարկութեանը, սակայն այն ընդունուեց: Արձանագրելով փաստերը, այնուհանդերձ, ես՝ որպէս իրաւաբան, բաւականին բարձր եմ գնահատում մեր ներկայ Սահմանադրութիւնը եւ կարծում եմ, որ այն լաւագոյներից մէկն է: Սահմանադրութեան փոփոխութիւններից՝ 2005 թուականից յետոյ, Հայաստանում կանոններն էլ աւելի ուժեղ թափով սկսուեցին եւրոպականացուել, որն ընթանում է մինչ օրս: Թէ ինչքանով ժողովուրդը կապ ունի այդ կանոնների հետ, երեւում է իշխանական երեք թեւերից, երբ

Շար.ը էջ 19

«ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է ՆԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԽՆԴՐԵԼ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ, ՔԱՆԻ ԴԵՌ ԴԺՈԽՔԸ ՉԻ ԲԱՑՈՒԵԼ»

Ներողութիւնը հասունութեան նշան է, եւ Թուրքիայի համար եկել է ներողութեան ժամանակը: Այդ մասին յայտարարել է Թուրքիայի հրէական համայնքի յայտնի ներկայացուցիչ, գործարար եւ Բաց հասարակութեան ինստիտուտի հիմնադիր Իսհակ Ալաթոնը: Նրա խօսքով, քիչ ժամանակ է մնացել մինչեւ 2015 թուականը, երբ Թուրքիան կը բախուի Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցի հետ կապուած հայկական լոբբիի հզօր արշաւին:

«Թուրքական հասարակութիւնը շատ արագ է փոխւում, բայց նրա մենթալիտետը դեռ հալոցքի կարիք ունի»,- ասել է Ալաթոնը թուրքական «Hurriyet Daily News»-ի տուած հարցազրոյցում, որից հատուածներ է ներկայացնում NEWS.am-ը:

-Դուք վերջերս կոչ արեցիք Թուրքիային ընդունել սեփական անցեալի իրողութիւնները: Ի՞նչ իրողութիւններ պէտք է թուրքերն ընդունեն՝ կապուած փոքրամասնութիւնների հետ:

-Ես կարծում եմ, որ հասարակութիւնում գոյութիւն ունի դոգմատիկ սառեցում, որը պէտք է հալուի: Թուրքիայի կրթութեան համակարգի հիմքում 90 տարի եղել են դոգմաներ: Ես ցանկանում եմ, որ Թուրքիան մտաւոր յեղափոխութիւն իրագործի: Մենք պէտք է հրաժարուենք մեր նախապաշարումներից եւ դառնանք հարցասէր հասարակութիւն:

-Ի՞նչ նախապաշարումներ ունենք մենք փոքրամասնութիւնների վերաբերեալ:

-Գոյութիւն ունի դոգմա, թէ փոքրամասնութիւնները վնասաբեր են: 1920 թուականից հասարակութեանը ներարկուել է տեսութիւն, թէ իրեն թուրք չհամարողն օգտակար չէ եւ նոյնիսկ վնասաբեր է:

-Ոմանք ասում են, որ Թուրքիայի իշխող Արդարութիւն եւ զարգացում կուսակցութիւնը ձգտում էր միջազգային լեգիտիմութեան՝ փորձելով սիրաշահել փոքրամասնութիւնների անդամներին:

-Ես կողմ չեմ այդ հայեացքներին, բայց չեմ էլ քննադատում: Նպատակն արդարացնում է միջոցները: Եթէ Թուրքիայի իշխող կուսակցութիւնը գործի պրագմատիզմի դիրքերից՝ ապագայում կը գիտակցի, թէ ժողովրդավարութիւնն ինչքան օգտակար է:

-Բայց չէք կարծո՞ւմ, որ այն արգելակում է: Օրինակ՝ Դինքի գործը:

-Անկասկած, կը լինեն շեղումներ, բայց մենք ճիշդ ուղու վրայ ենք: Դինքի գործում կարծես՝ դեռ գոյութիւն ունի խորքային պետութիւնը: Գործող կառավարութիւնը, կարծես՝ ի վիճակի չէ վարել ուժեղ քաղաքականութիւն այն յաղթահարելու համար: Բայց կայ նաեւ աճող ճնշում հասարակութեան կողմից:

Իսհակ Ալաթոն կը զրուցէ «Hurriyet Daily News»-ի թղթակիցին հետ

-Ո՞րն է ձեր վերջին ուղերձի նպատակը:

-Ես կարծում եմ, որ մենք չենք յաղթահարի որոշ հիմնախնդիրներ կարճ ժամանակահատուածում: Բայց ինձ անհանգստացնում է 2015 թուականը: 2015-ի ապրիլին դժոխքը կը բացուի: Մենք պէտք է արագ գործենք: Ահա, թէ ինչու ես համոզեցի Բաց հասարակութեան ինստիտուտին ճանապարհային քարտէզի անհրաժեշտութիւնը: Մենք կը ցուցադրենք տասը ներողութիւնների դէպքեր:

-Կարծո՞ւմ էք, որ պայմաններն այնքան են հասունացել, որ ձեր կոչը կը լսեն:

-Մենք ունենք հասարակութիւն, որը կառավարութեանը չի ցուցաբերում այնքան անհրաժեշտ աջակցութիւն: Ոչ կառավարական կազմակերպութիւնները պէտք է նախապատրաստեն հասարակութեանն այնպէս, որ կառավարութիւնն իրեն յարմարաւէտ զգայ ներողութիւնների համար: Կառավարութիւնը նախկինի պէս քննադատութիւն է ստանում, թէեւ քննադատական ձայները սահմանափակւում են հասարակութեան 10-15 տոկոսով: Սակայն նրանց ձայնն այնքան ազդեցիկ է, որ ամենից բարձր է հնչում: Պէտք է լինի հասարակութիւն, որը կը խնդրի կառավարութեանը ներողութիւն յայտնել:

-Դուք ակնարկում էք, որ 2015-ին Թուրքիայի դէմ մեծ արշա՞ւ կը լինի:

-Աշխարհի կէսն այս հարցով մեր դէմ է: Սակայն հիմնախնդրի հիմքում մեր անզգայնութիւնն է: Մենք կատարել ենք սպանութիւն, բայց ժխտում ենք: Սպանութեան զոհերը տանջւում են ոչ թէ սպանութիւնից, այլ՝ սպանութեան ժխտումից:

-Պէ՞տք է մենք սպանութիւններ ճանաչենք ցեղասպանութիւն եւ ներողութիւն խնդրենք:

-Ես այդքան պարզունակ հայեացք չունեմ: Ես համարում եմ ժխտումը ստորութիւն, եւ հենց այդ պատճառով կարծում եմ, որ մենք պէտք է ներողութիւն յայտնենք: Ես չեմ առաջարկում ներողութիւն խնդրել կատարած սպանութեան համար, այլ՝ սպանութեան ժխտման համար: Սպանութիւնը ես չեմ կատարել, այլ՝ պապս, որին ես չեմ ճանաչում: Փիլիսոփայութեան իմ պրոֆեսորն ասում էր. «Արդարացի չէ հայրերի մեղքերի համար պատասխանատուութիւնը դնել զաւակների եւ թոռների ուսերին»:

-Ես ենթադրում եմ, որ դուք ներողութիւն էք ցանկանում ոչ միայն հայերի համար:

-Անցեալում մենք անթիւ սպանութիւններ ենք գործել եւ թաքցրել ենք դիակները՝ կարծելով, թէ ոչ ոք չի տեսնի: Բայց դիակները փտել են եւ տարածում են այնպիսի ահաւոր գարշահոտութիւն, որ մենք չենք կարողանում շնչել: Մենք պէտք է հասունանանք: Մենք պէտք է բացենք զաղտնի սենեակի դուռը եւ յուղարկաւորութիւն կատարենք: Հասարակութիւնը դրան է գնում: Բայց մենք պէտք է աւելի արագ գործենք:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԱՄԵՆ. Տ. ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՏԹԱՐԱՑԱԾ

Հաւաստի աղբիւրներէ կ'իմանանք թէ Երուսաղէմի Հայոց պատրիարքը՝ Ամենապատիւ Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեան անակնկալօրէն անհանգստանալով հիւանդանոց փոխադրուած է: 94 ամեայ սրբազանը կը գտնուի բժշկական անմիջական հոգածութեան տակ:

Վերջին շրջանին տեղի ունեցաւ Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց միաբանութեան ներքին կանոնագրի բարեփոխութիւն, որ վերջնականապէս պէտք է վաւերացուի Յորդանանի, Իսրայէլի եւ Պաղեստինեան պետութեանց կողմէ:

ATTENTION

HAVE YOU INVESTED IN DELTA PETROLEUM (DPTR)?

If you or anyone you may know owns or may have owned stock in Delta Petroleum Corp.

please contact the Yeghiayan Law Firm at (818) 242-7400, or at research@yeghiayanlaw.com
If you have ever invested in this company, please contact us today.

Bedros S. Maronian 818/500-9585
Siamanto B. Maronian 818/269-0909
SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs
6300 Wilshire Blvd. Suite 1900 Los Angeles, CA 90048
805 East Broadway Glendale, CA 91205
300 N. Lake Ave. Suite 500 Pasadena, CA 91101
- Life Insurance
- Health Insurance
- Group & Individual
- Long Term Care
- Disability
- Estate Planning
- Will & Living Trust
- Full Annual Review
- Mortgage Protection
- College Planning
- Workman's Compensation
- Employee Benefits
- Annuity
- IRA
- 401K & 403B

New York Life · Anthem · BlueShield · Aetna · Health Net · CIGNA · KAISER PERMANENTE
Seniors 65 & Up Medicare Supplements · Insurance · Prescriptions Drugs RX · Benefits

A.B.A. INSURANCE SERVICES
Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Անհրաժեշտ Է
Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

ՀԲԸՄ ԵՐՈՒԱՆԴ ՊԱՊԱՅԵԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿԻ «ԱԶԳԱՆՈՒԻՐՈՒՄ»Ի ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԱՄՍՈՒԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Աւանդական գիտելիքներով լեցուն, ուսանողական օգտաշատ կարծիքներու փոխանակում, ազգանուէր գործունէութեամբ բեղուն հաւաք մը ունեցանք ՀԲԸՄ Փասատինայի Կեդրոնէն ներս, Շաբաթ Յունուար 14ին, ուր 40ի շուրջ աշակերտներ եւ ուսանողներ ներկայ էին: Սոյն ձեռնարկին ներկայ էին նաեւ Դոկտ. եւ Տիկին Միհրան եւ Էլիզապէթ Աղպապեանները: Դոկտ. Աղպապեան իր խօսքին մէջ գնահատելով «Ազգանուիրում»ի ղեկավարութիւնը, որ նման շինիչ ու օգտաշատ բնոյթով աշխատանքի մը ձեռնարկած է, ուր համալսարանական ուսանողներն ու դպրոցական աշակերտները միատեղուելով եւ խորհրդակցելու առիթը կ'ունենան իրարու փորձառութիւններէն սորվելով եւ օգնած կ'ըլլայ մեր յաջորդ սերունդին: Ազգանուիրումի հանդիպումներուն ընթացքին աշակերտ-աշակերտուհիներ եւ ուսանողներ համախմբուելով, կարելիութիւնը կ'ունենան հայ մշակոյթին մօտէն ծանօթանալ, իսկ խորհրդատուներու կողմէ աշակերտներուն կը փոխանցուի համալսարանական կարեւոր գիտելիքներ, ինչպէս նաեւ մասնագիտութեան ընտրութեան եւ տարբեր կարելիութեանց մասին խորհուրդներ: Այս առումով մեր Յունուար 14ի հանդիպումը, իր մէջ կը պարփակէր բաւական ճոխ եւ հետաքրքրական թեմաներ:

Առաջին հերթին, նկատի առած որ Մարթին Լութեր Քինկի տարեդարձի թուականին մօտ տեղի կ'ունենար այս հաւաքը, Տիկին Սեւան Տէր Պետրոսեանը ներկայացուց Մարթին Լութեր Քինկը եւ այդ նիւթը կապեց մեր դատին վերջին զոհերէն մէկուն՝ Հրանդ Տինքին սպաննութեան հետ: Ներկայ աշակերտները ամենայն հետաքրքրութեամբ հետեւեցան երկու իրաւատենչ գործիչներու մասին ցուցադրուած տեսաերիզին եւ հասարակ յայտարարներ որոնելով գտան նմանութիւններ այս երկու ազատատենչ եւ յանդուգն անձնաւորութիւններուն արտայայտութիւններուն եւ գործունէութիւններուն մէջ: Տիկին Սեւան Տէր Պետրոսեան նաեւ ներկայացուց հայկական տոհմիկ Նոր Տարուան տօնակատարութիւններուն մասին տեսաերիզ մը, որուն ցուցադրութեան ընթացքին ներկաներուն փոխանցեց կարեւոր գիտելիքներ մեր աւանդութիւննե-

Շար.ը էջ 20

ՀԱՅ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ 500-ԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

(Ձախէն աջ) օրուան գլխաւոր բանախօս Զաքարիա Միլտանօղլու, թեմակալ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ Արք. Պարսամեան եւ հանդիսավար Յակոբ Վարդիվառեան

Ամերիկայի Հայոց Արեւելեան Թեմի Առաջնորդարանի նախաձեռնութեամբ եւ հովանաւորութեամբ Թեմակալ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ Արք. Պարսամեանի, Երեքշաբթի Յունուար 24-ի երեկոյեան, Առաջնորդարանի համալիրին մէջ նշուեցաւ Հայ Տպագրութեան 500-ամեակը: Ներկայ էր Նիւ Եորքահայ գրասէր հասարակութիւնը:

Այս առթիւ Պոլիսէն յատկապէս հրաւիրուած էր «Ակօս» շաբաթաթերթի, 2008-էն սկսեալ, սիւնակագիր Զաքարիա Միլտանօղլու՝ ներկայացնելու Օսմանեան տարիներու հայ տպագիր մամուլը իր ամբողջական երեսներով: Միլտանօղլու հրաւիրուած էր դասախօսելու Հրանդ Տինքի սպանութեան հինգերորդ տարելիցին առթիւ:

Շրջանի զանազան կազմակերպութիւններու մասնակցութեամբ իրագործուեցաւ այս հանդիսութիւնը: Կոստանդնուպոլսոյ Օգնութեան Ընկերութեան, Եսաեան-Կեդրոնական Սանուց Միութեան, Առաջնորդարանի Կոմիտաս Երգչախումբին, Հայ Տունի, Դպրեվանքի Սանուց Միութեան, Գրիգոր եւ Գլարա Զօհրապ Տեղեկատուութեան Կեդրոնին եւ Թէքէեան ու Համազգային Մշակութային Միութիւններու աջակցութեամբ:

2012 տարուան վրայ երկարող հանդիսութեանց շարքին առաջինն էր այս հանդիսութիւնը:

Յանուն միացեալ յանձնախումբին, բացման խօսքը կատարեց Արթօ Խրիմեան, որ ներկայացուց օրուան հանդիսավարը՝ Թէքէեան Մշակութային Միութեան Մեծն Նիւ Եորքի մասնաճիւղի ատենապետ Յակոբ Վարդիվառեանը: Ան ամփոփ գիծերով ներկայացուց հայ

Շար.ը էջ 20

ՄՈՄԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԱՅԼԱՐՇԱՒ
Հայ Ընտանիքի հզօրացման եւ կայունացման ի խնդիր

Տեառնընդառաջի տօնին առիթով, Հայ Ընտանիքի հզօրացման եւ կայունացման ի խնդիր տեղի կ'ունենայ մոմավառութիւն եւ քայլարշաւ Երկուշաբթի, Փետրուար 13, 2012-ին:

Հովանաւորութեամբ եւ քաջալերութեամբ Թեմիս Առաջնորդ՝ Գերշն. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի, կազմակերպութեամբ Արժ. Տ. Վազգէն Քհնյ Մովսէսեանի, Արեւմտեան Թեմը նախաձեռնած ու կազմակերպած է յատուկ ծրագիր աշխատանք ընդդէմ տնային բռնութեան մեր համայնքի կեանքէն ներս:

Մոմավառութիւն եւ քայլարշաւը պիտի սկսի Երկուշաբթի, Փետրուար 13, 2012, կէսօրէ ետք ժամը 4.00-ին Կլէյնտէյլի Սբ. Պետրոս Եկեղեցիէն (632 W. Stocker St., Glendale, CA), դէպի Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Տաճար (3325 N. Glenoaks Blvd., Burbank):

Քայլարշաւի մասնակցողները իրենց հետ պիտի ունենան պաստառներ «Բռնութիւնը կը վիրաւորէ, սէրը կը յաղթանակէ» արձանագրութեամբ, վերջ տալու բոլոր տեսակի բռնութիւններուն:

Երեկոյեան ժամը 6:30-ին Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Տաճարին մէջ տեղի պիտի ունենայ Տեառնընդառաջի արարողութիւն, որուն խորհուրդն ու պատգամը Յիսուս Քրիստոսի տաճար ընծայումն է, եւ անոր հետ մէկտեղ ընտանիքի նկատմամբ նուիրում եւ սրբութիւններու ու արժէքներու պահպանում:

Արարողութեան ընթացքին Սրբազան հայրը պիտի դիմաւորէ ուխտաւորները եւ պիտի փոխանցէ իր պատգամը եւ օրհնութիւնները հայ ընտանիքներուն:

Արարողութեան աւարտին Սրբոց Ղեւոնդեանց շրջափակէն ներս տեղի պիտի ունենայ աւանդական խառուկահանդէս, որ կը խորհրդանշէ Աշխարհի Լոյսը՝ Յիսուս Քրիստոսը, որ եկաւ աշխարհ մեր մեղքերը սրբելու եւ Իր անմահական կրակովը մեր հոգիի աղտերը մաքրելու ու վերանորոգելու՝ մեր առջեւ հարթելով դէպի Աստուած ճանապարհը, դէպի մեր նմանին, մեր ընտանիքներուն եւ մեր զաւակներուն:

Շար.ը էջ 18

ՀԱԼԷՊ

ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐՈՒ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ ԵՒ ՍՏԵՓԱՆ ՍԱՊԱՀԳԻՒԼԵԱՆԻ 150 ԱՄԵԱԿԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԻ ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ

Հերոսները կը ծնին, բայց երբեք չեն մեռնիր: Անոնք կը ծնին բոլորի նման, կ՚ապրին իրենց յատուկ խոյանքներով կը տիրեն ժամանակին, կը դառնան հերոս ու կը մնան անմահ. հերոսները չեն մեռնիր այլ կը դառնան լուսաւոր ջահեր, լուսաւորելով դէպի ազատութեան տանող ճանապարհ: Այսպէս էր նախաբանը Տ.Ո.Ե.Մ-ի վարչութեան անդամ ընկ. Սողոմոն Եափուճեանի բացման խօսքին, Քսան Կախաղաններու ոգեկոչման եւ հնչակեան մեծ տեսաբան Սապահգիւլեանի ծննդեան 150ամեակին նուիրուած յիշատակելի հանդիսութեան, որ եղաւ վերջին օղակը 2011-ի Կիլիկեան շրջանակի եւ Հնչակեան կուսակցութեան հանդիսութիւններու ոսկեշղթային: Հալէպի Տ.Ո.Ե.Մ-եան վարչութեան կազմակերպած այս հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Հալէպի Ջուարթնոց եկեղեցւոյ «Աղաճանեան» սրահին մէջ հովանաւորութեամբ Բերիոյ Թեմի կաթողիկէ Առաջնորդ Արհ. Տ. Պետրոս Արք. Միրիաթեանի:

Արաբերէն լեզուով բացման խօսքով հանդէս եկաւ ընկհի.Դանիա Պէզճիեան, իսկ Հայերէն լեզուով՝ ընկ.Սողոմոն Եափուճեան: Հիանալի էին 20 անմահներուն կենսագրականը ներկայացնող տեսահոլովակները՝ մեկնաբանութեամբ ընկհի. Հուրի Տօնոյեանի եւ ընկ. Կարօ Մուպահյաճեանի: Սրտառուչ էր ասմունք, թատրոն, թատերապարեր ու յուզումնալի պատկերներ պարունակող յաջորդ օղակը: Պրն. Յակոբ Կիւլվարդեանի եւ Անդրանիկ Արզուհալճեանի կողմէ համադրուած ու պատրաստուած, ընկհի. Ջանի Նազարեանի եւ ընկ. Հրաչ Տաուտեանի երգեցողութեամբ ու կարգ մը տխրունիականներու մասնակցութեամբ ներկայացուած այս պատկերը կ՚ընդգրկէր 20ններու պայքարը,դատավարութիւնը, անմահացած խօսքերն ու նահատակութիւնը: Ազգագրական պարերով վերջ գտնող այս հիանալի ծրագիրը յայտարարն էր հայ ժողովուրդի վերածնունդին, զարթօնքին ու վերապրելու աննկուն կամքին: Օրուայ խորագիրը ներկայացնող Տ.Ո.Ե.Մ-ութեան վարչական ընկհի. Սեւան Քէլէշեան իր խօսքին ընդմէջէն անդրադարձաւ Հնչակեան կուսակցութեան յիշատակելի կեցուածքին որպէս պայքարող ույժ իր մամուլով ու կորովի

բեմբասացներով ու իր խիզախ մտաւորական գործիչներով, որոնցմէ էր Ստեփան Սապահ գիւլեան, որուն ծննդեան պանծալի ու փառաշուք 150 ամեակը կը տօնենք այսօր: Ընկերուհի Սեւան ներկայացուց Սապահգիւլեանի կենսագրականը որպէս հնչակեան մեծ հերոս, տեսուչ, քաղաքագէտ, հասարակական գործիչ եւ յեղափոխական գրականութեան անզուգական քարոզիչ: Ինչպէս կրնանք մոռնալ այն հերոսները որոնք ազատ ու ինքնիշխան հայրենիք մը ունենալու նպատակաւ պայքարած են մինչեւ մահ: Այդ հերոսները իրենց զոհաբերութեամբ իրենց կեանքի գերագոյն իմաստ ու արժէք տուած են, անոնք ոչ միայն հերոսներ են, այլ մեր պատմութեան սուրբերն են: Ինչպիսին են քսան կախաղանները: Այսօր ալ հնչակեան կուսակցութիւնը իր սոցիալիստական եւ դեմոկրատական հայեացքով կը շարունակէ պայքարիլ Հայաստանի ազգային, ընկերային, տնտեսական ու քաղաքական վերելքին համար որուն վկայ կը համարենք Տխրունի Ուսանողական միութեան կազմակերպած այսօրուայ այս հանդիսութիւնը ըսաւ ընկերուհին ու եզրափակեց իր խօսքը ըսելով. «Եկէք ընդունինք թէ իւրաքանչիւր հայ կատարելիք պարտականութիւն ունի այդտեղ որտեղ ան կապրի ու կը գործէ: Այո՛ հրամայական պարտականութեան ոգին պէտք է ներշնչուի իւրաքանչիւր հայու սրտին մէջ, որպէսզի միասնաբար շարունակենք մեր ուղին դէպի նոր հորիզոններ, մեր ճակատագիրը մեր ձեռքերուն մէջ պահելով ինչ-

Շար.ը էջ 18

ՄԱՀԱԽՕՍԱԿԱՆ ԸՆԿ.ՅԱԿՈԲ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆԻ

Աստղ մը եւս շիջեցաւ այսօր: Այլեւս ոչ եւս է մեր բոլորին՝ սիրելի գաղափարի ընկեր վաստակաշատ կրթական մշակ խմբագիր եւ հասարարական գործիչ ընկ. Յակոբ Թիւթիւնճեանը:

Այսօր բոլորս ալ կ՚ողբանք,որովհետեւ ան՝ առյաւէտ կը բաժնուի մեզմէ մեր սրտերն ու հոգիները համակելով խոր վիշտ եւ տրտմութիւն:

Կ՚ըսուի մահը իր կարգով կեանքը իր ճամբով կ՚ընթանայ: Եւ այսպէս պիտի շարունակուի բոլորիս կեանքը հետեւաբար մեզի կը մնայ հաշտուիլ կեանքի այս իրականութեան հետ:

Յակոբ Թիւթիւնճեան եղած է անսահման նուիրումի ծառայասիրութեան եւ զոհաբերութեան տիպար մը, հանդէպ իր ընտանիքին եւ շրջանակին : Ան ծնած է 1938-ին Հալէպ: Զաւակն է տէր եւ տիկ. Յովհաննէս եւ Սառա Թիւթիւնճեաններուն: Նախակրթական ուսումը ստացած է Կիլիկեան վարժարանէն, ապա յաճախած է Ամերիկեան քոլէճ:

Ամուսնացած է Արաքսի Թերզեանին հետ եւ բախտաւորուած է երկու զաւակով մանչ ու աղջիկ: Ընկ. Յակոբ 1957-էն ծառայած է Մխիթարեան վարժարանէն ներս, ապա Կիլիկեան ճեմարան ,ուր 1968-էն 1979 վարած յաջորդաբար դասատուի, հաշուապահի եւ ճեմարանի բաժնի հերթապահի պաշտօնները: Կանուխէն մտած է Հ.Մ.Մ-ի շարքերէն ներս: Եղած է Սկաուտ, մարզական յանձնախումբի անդամ, պասքէթպօլի խումբի ղեկավար եւ համանուն միութեան վարչութեան ատենապետ: Անդամակցած է Արարատ Մարզական Միութեան վարչութեան: Ստանձնած է Կիլիկեան շրջանակի խնամակալութեան փոխ ատենապետի պաշտօն: Գլխաւորած է եւ աշխատանքային ներդրում ունեցած է Կիլիկեան Մանկապարտէզի վերանորոգման: Մասնակցած է սոյն տարուան Սեպտեմբերին Երեւանի մէջ տեղի ունեցած Սփիւռք-Հայրենիք համաժողովին, որպէս Հալէպի ներկայացուցիչ Հնչակեան Կուսակցութեան: 90 ամեակի առթիւ նուիրուած յուշամատեանի խմբագրութեան աշխատանքը, որ դժբախտաբար իր դառն հիւանդութեան պատճառաւ կիսաւարտ մնաց: Վարձքդ կատար ընկ. Յակոբ երթաս բարով ,թող ամէն զարուն ծիլ ու ծաղիկ ծաղկի հողակոյտիդ վրայ, հողդ թեթեւ գայ: Յիշատակդ վառ ու անթառամ պիտի մնայ մեր բոլորին յիշողութեան մէջ: Այս տխուր առիթով Կիլիկեան շրջանակի խնամակալութեան, Կիլիկեան ,կրթական հաստատութեան, հոգաբարձութեան, տնօրէնութեան եւ ուսուցչական կազմի անունով խորին վշտակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի այրիին զաւակներուն, գաղափարի ընկերներուն,մաղթելով Աստուածային մխիթարութիւն եւ սփոփանք: Թող Աստուած երկնային լոյսերու մէջ հանգչեցնէ հոգին եւ երկնային արքայութեան արժանացնէ:

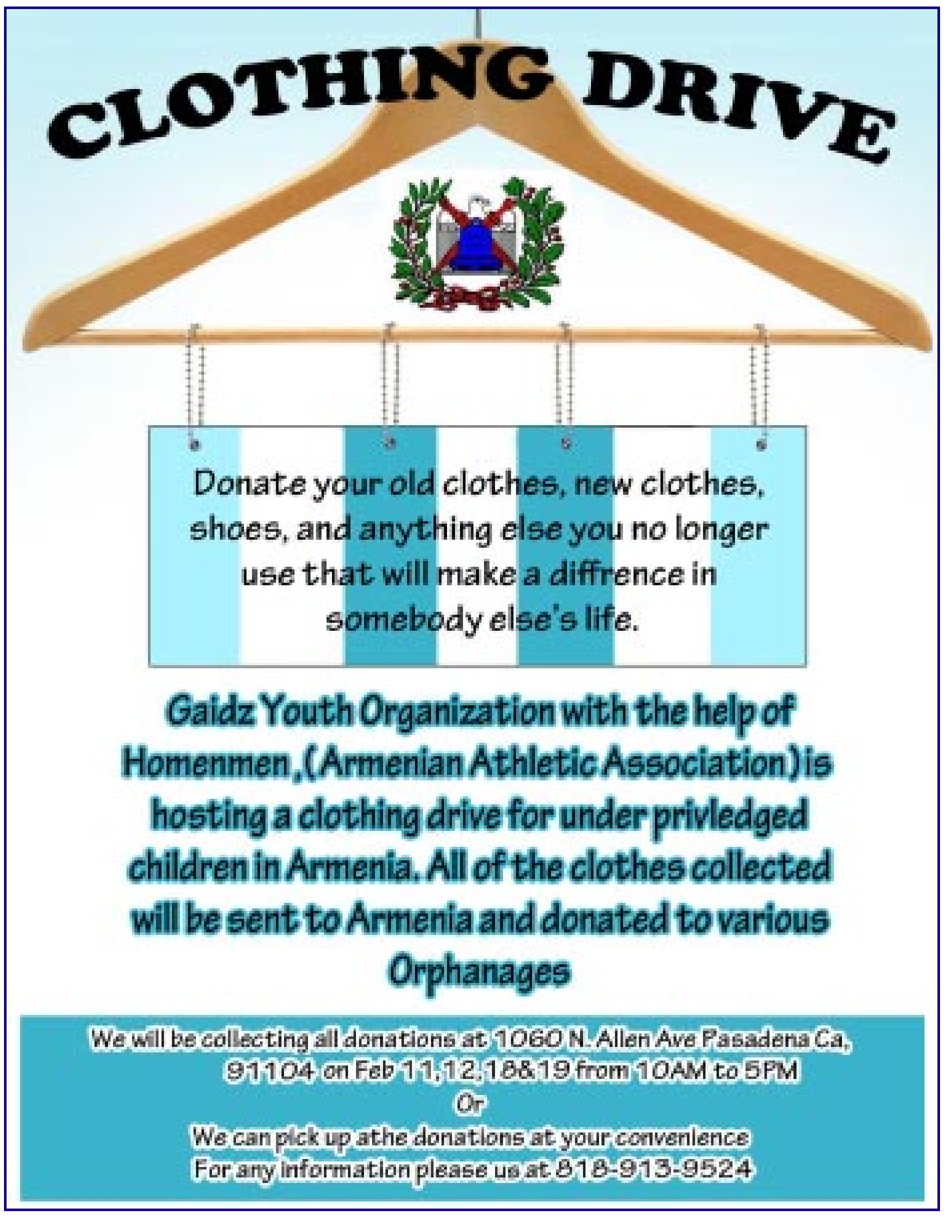

«Կայծ» Երիտասարդական Միութիւնը
ձեռնարկած է «Հագուստահաւաք»ի
Ի նպաստ Հայաստանի կարիքաւոր ընտանիքներուն
Եթէ ունիք չգործածուած, կամ լաւ վիճակի մէջ
գտնուող տարբեր չափի զանազան հագուստներ՝
յանձնեցէք մեզի, Հայաստան առաքելու համար:
Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար
զանգահարել՝ (818) 913-9524 թիւին:

Massis Weekly

Volume 32, No. 03 **Saturday, FEBRUARY 4, 2012**

Armenian Genocide Bill on Hold Pending Constitutional Council Decision

French-Armenians demonstrating in front of the Senate during January 23rd vote

PARIS — France's Constitutional Council said Tuesday that it would rule on the constitutionality of criminalizing the denial of the Armenian Genocide, after receiving appeals signed by dozens of lawmakers from across the political spectrum who had originally voted against the bill.

The legislation has been approved by both houses of Parliament but has not yet been signed into law by President Nicolas Sarkozy.

Turkish Prime Minister Tayyip Erdogan, who branded the legislation "discriminatory and racist," thanked the lawmakers who opposed it. "On behalf of my country, I am declaring our heartfelt gratitude to the senators and deputies who gave their signatures," he said. "I believe they have done what needed to be done."

The lawmakers argued in their appeal that the event was still the subject of historical contention, and therefore the legislation infringed on the freedoms of historians, analysts and others to debate it, ultimately violating the right to free speech. They insisted their move did not aim to deny "the suffering of our compatriots of Armenian origin and of all Armenians across the world."

In their letters of appeal to the council, 77 senators and 65 members of the National Assembly said that the law might infringe on freedom of speech and argued that it was not the legislature's place to write history. Under the bill, anyone who says the killings of Armenians by Ottoman Turks is not genocide faces a $60,000 fine and up to one year in jail.

The Constitutional Council is legally bound to rule within one month. President Sarkozy is barred from signing the legislation into law before the ruling is issued.

Armenian Army Celebrates 20th Birthday

YEREVAN -- January the 28th marks the anniversary of the Armenian army. The national armed forces celebrate their 20th birthday.

On January 28, 1992, the Armenian government passed a historic decision on the Defense Ministry of the Republic of Armenia.

This became a landmark event laying the foundations of the Armenian army.

The newly established ministry gained control of the interior ministry's patrol police detachments, as well as anti-terrorism and civil defense forces.After a short while, the Defense Ministry formed its central administration with general headquarters, departments and divisions. In 1992, the ministry began the army enlistment procedures throughout the republic, establishing a firm tradition of replenishing the army with conscripts.

The establishment of the Armenian army is inseparably related to the history of building the Armenian statehood, as both were interrelated and interdependent processes, dating back their origins to February 1988, a period which marked the beginning of Karabakh liberation struggle.

While coming into existence, the Armenian army had to pass a long way, full of difficulties and obstacles.

The defense ministry singles out three main stages in the context of the fundamental processes and basic tasks it had to deal with throughout this period.

Continued on page 2

President Nicolas Sarkozy Will Present New Bill if This One is Canceled

PARIS. - French President Nicolas Sarkozy has announced that if the genocide bill is canceled by the Constitutional Council he will present a new bill immediately.

Sarkozy said appeal to the Constitutional Council regarding the genocide bill by the French Senators wiull be a bad turn, *Le Monde* writes.

Addressing the parliamentary majority on Tuesday, Sarkozy said if the bill is canceled, appeal against criminalization of Holocaust denial may also be introduced, one of the senators told AFP.

Turkish FM Calls for France's Withdrawal from OSCE Minsk Group

ISTANBUL -- Turkey supports exclusion of France from the co-chairmansip of the OSCE Minsk Group, since having adopted law criminalizing denial of the Armenian genocide Paris lost its objectivity, Turkish Foreign Minister Ahmet Davutoglu said with an interview to CNN Turk.

"If there are two nations in any way affected by the Armenian-Azerbaijani conflicts, these are Turkey and Russia. Turkey is not in this process, while France is in it," he said.

"Within the framework of the visit to the South Caucasus Mr. Sarkozy stayed in Armenia for two days, while in Azerbaijan he spent just few hours. It is evidence of his bias," Mr Davutoglu said.

The minister also added if France remains co-chair of the OSCE Minsk group Turkey also should become a co-chair of this group.

Mr Davutoglu said the French co-chairmanship in this group is wrong as this country lost its neutrality in this issue.

Armenian Soldier Serving in the Turkish Army Killed Intentionally, New Testimony Shows

ISTANBUL -- A young man of Armenian descent who was killed while serving in the Turkish Armed Forces (TSK) as a conscripted private, which was initially believed to be an accident, is likely a hate crime committed because of the victim's ethnic background, new testimony from another private indicates, Today's Zaman repoers.

Pvt. Sevag Sahin Balikçi was shot dead on April 24, 2011 - the date of commemoration of Armenian Genocide victims. The other privates in his unit, stationed in Batman province, and other officers testified that Balikçi was shot accidentally when he was "joking around" with a close friend, Kivanç Agaoglu. However, according to a report published in the Sabah daily on Friday, one of the privates who witnessed the incident changed his testimony, which will likely change the course of the trial of Agaoglu, the shooter.

The revised testimony was given in late December, according to Sabah's report. Halil Eksi, who served in the military during the same period as Sevag Balikçi, in his revised testimony said, "Kivanç pointed his rifle at Sevag and pulled the trigger. His family had asked me to testify in his favor," indicating that Agaoglu's family pressured him into not describing what really happened.

In his latest account, Eksi told the judge hearing his testimony: "I was told by suspect Kivanç and his family, especially his uncle, to testify in his favor. On the day of the incident, we were installing chain-link fencing around the station under orders from our commanders. As we did our work, at some point, Kivanç Agaoglu unlocked his rifle's safety and directed it at our other friend Sevag Sahin. And he fired the rifle. This way, Sevag Sahin was wounded. I do not know why Kivanç fired at Sevag."

Minimalist and Incompetent Officials or The Gambler's Ruin– 1

By Haro Mherian

As a strictly Armenian Mathematician, it is not my way of writing critics to incompetent articles that often are posted in non-Armenian language media. Moreover, my last 25 years of careful sociologically oriented computations have gotten me to the prime directive to never publically write articles in languages other than Armenian (especially mathematical research work). Nevertheless, as our Armenian media is being forced to promote the assimilation and abolition of our mother tongue, by the same "globalization" juggernaut, I am being forced to write this critic in English. May our forefather Saint Mesrob Mashtoz forgive us all?

On the day of the decision by the French Senate to criminalize Genocide denialism, the article "Ten Suggestions For Turkey To Face Its Own History" by Hayk Demoyan, was posted online in the English section of Asbarez media [see HD or HD-0]. It would not have prompted my attention so much, if the article was written by someone other than Hayk Demoyan. Moreover, the fact that the author is the director of the Armenian Genocide Museum-Institute at Dzidzernagabert did not surprise me either, since I have grown accustomed to the incompetence that spreads among the Republic's current officials. What is indeed ironic, or perhaps funny, is that the author of this article had previously and officially stated that Kemal Atatürk rescued Armenian women and children during the Armenian Genocide [see HD-1]. Furthermore, this author approved the Turkish-Armenian Protocols, and during the Turkish President Abdullah Gul's visit to Yerevan, he was directly or indirectly involved in turning the lights off in Dzidzernagabert Genocide monument in order not to displease Gul's Turkish-ness feelings during the football match game [See Yergir Media archives for the prove: YM-1 and YM-2].

As a direct descendant of Genocide survivors, I am furious. Who is this author fooling now? Does he think we can simply forget what historically he has chosen to stand for? What monstrosity is implied by "not to displease" our arch-foe, denialist and criminal nation's president's feelings by desecrating the sanctuary and memorial of our martyred forefathers?

Also, can any Armenian agree on whether this simplistic and naïve article's 10 minimalist and loser-mentality oriented steps are enough until 2023? And how dare he spit such a date in our face? The centennial of Turkish Republic? Who is he working for?

Now that we, the Armenian Nation, want to wake up from the 95-year sleep and are heading towards demanding the return of Western Armenian land (based on US President, Wilson Woodrow's Arbitration, see [AB-1]), this author wants us to get back to sleep for another 11 years.

Mr. Demoyan, it is best for you, first of all, to apologize to the Armenian Nation for the mistakes that you have committed. And then respectfully resign your post, since you have failed to fulfill your duties.

On another note, does Asbarez actually proof-read its posted articles? Or they simply use the Dr. Copy-Paste's algorithm (see [GY-1])? Because there are several misspellings in this author's article. Also, some of the sentences in his article do not make sense in English. In particular, the anomalous statements do not form coherent English paragraphs (e.g. is the document a legal document or an outline of his To-Do list, in which case: why is Asbarez publishing Hayk Demoyan's To-Do list?). Unfortunately, there are basic historic and geographic mistakes as well. For example, where is Anatolia? Does the author mean the infamous "Eastern Anatolia", a terminology that Turkish revisionist historians invented, or the actual historic Anatolia? In the latter case, the referred location would be way off the indigenous Assyrian population area (no disrespect to Assyrians, in fact, I lived among them, and grieve for their similar fate under the same Turkish genocidal hands. But the geography is flawed in this author's article).

I have been following the military activities of Turkey and Azerbaijan very closely; it is quite unclear where the author got the fact about the Azeri military activity in Northern Cyprus? What is he talking about? Why would Turkey train Azerbaijani officers on the territory of occupied Northern Cyprus? In order to occupy Cyprus or Artsakh, and for the latter case, would not that be a little foolish? Why does one train military troops in a marine environment to be deployed in a mountainous environment? Again, it's not that the Turks are not training Azerbaijanies, but simply the geography is flawed in his article. It may also be the case that the Azerbaijanies have better on-the-fields military experience than the current Turkish gendarmeries, and therefore in essence, be able to train the Turkish mountainous troops in the top of the art mountainous warfare. In this respect, it is quite interesting that historically, no important battle was victoriously fought by the Turks. Their victories were always either guaranteed or granted to them by Kurds, Janissaries, Germans, Bolsheviks or NATO. Our great General Antranik knew this fact very well: "Ottoman might is a bluff".

My point here is that the article is putting bluffs in the Armenian people's mind. And such bluffs in most cases have boomerang effects. No doubt, the author seems to be poorly trained in military affairs. Or maybe, he is actually trying to redress our adversaries, putting irrelevant and loser-mentality oriented words in our mouths.

My advice to the author (as well as the current incompetent government of Republic of Armenia) is to enforce the same judiciary rule that was passed in French Senate, on the territory of the Republic of Armenia. Finally, I want to remind the author with his own sarcastic metaphor (which he shamelessly used in other articles of his, labeling some of our true intellectuals): "A barking dog never bites."

So now, Mr. Demoyan, stop barking and start biting.

Author: Haro Mherian, Mathematician/Software Architect/Film Maker

Note: This critique's title of "Gambler's Ruin" may be subsequently continued, targeting the incompetence of the current officials of the Republic. The gamblers in ruin are the Armenian people, who are unknowingly engaged in a life threatening gambling game with their oligarchic masters and incompetent leaders, not reckoning the well-known axiom of Probability Theory called "The Gambler's Ruin." The danger of the antinational virus has now penetrated through the bones of our Motherland, and therefore it is my duty to speak up and protest.

References:

[AB-1]: Ara Babyan - http://www.wilsonforarmenia.org/

[HD]: "Ten Suggestions For Turkey To Face Its Own History" by Hayk Demoyan: http://asbarez.com/100463/ten-suggestions-for-turkey-to-face-its-own-history/

[HD-0] "Ten Suggestions For Turkey To Face Its Own History" by Hayk Demoyan: http://www.genocide-museum.am/eng/g_brief_13.php

[HD-1]: Friends and neighbors in The Economists. http://www.economist.com/node/12304946?story_id=E1_TNPDQJQG&CFID=161744713&CFTOKEN=30139637

[GY-1]: "On Ethics and Opportunism in Science" by Gevorg Yazichyan: http://www.ardarutyun.org/?p=4195&lang=en

[YM-1]: Commenting Turkish Provocations – 1, http://www.youtube.com/watch?v=5ftbYEc4lE4&feature=related

[YM-2]: Commenting Turkish Provocations – 2, http://www.youtube.com/watch?v=qukOXF—8zg

Turkish Analyst

Armenian Genocide to Dominate Turkey's Foreign Policy Agenda in 2012

The Armenian Genocide and the Cyprus issue will dominate Turkey's foreign policy agenda in 2012, according to Mehmet Ali Birand, a Turkish publicist.

In his forecasts on the upcoming political processes in Turkey, Birand said the French Senate will follow the National Assembly's example by passing the bill that criminalizes the denial of the Armenian Genocide.

According to him, the issue will receive other world countries' support by 2015.

REGNUM News Agency has quoted the expert as saying that neither the Turks nor the Cypriot Armenians are ready to take bold steps to resolve the problem (Turkey won't recognize the Southern Cyprus. After clashes between the Cypriot Greeks and Turks in1974, the country occupied one thirds of the island and created a powerful Turkish-Cypriot government in its northern part, recognizing it as an independent republic).

Birand noted that Turkey will have to change its position in the region, acting as a friend that shares its own experience rather than an exemplary country or a leader.

Armenian Army Celebrates 20th Birthday

Continued from page 1

First Stage : February 1988 - May 1992 – This period marked an active stage in Karabakh movement, exacerbating the Armenian-Azerbaijani relations. It was a time when ensuring civilians' security in Armenia and Nagorno Karabakh became an urgent issue.

Second stage: June 1992 - June 1994 – Waging a de facto war with Azerbaijan, the independent republics of Armenia and Nagorno Karabakh committed themselves to the task of creating an army.

Third stage: June 1994 - present – This stage can be characterized as period of sustainable development when army building gained a new momentum raising the efficiency of its forces and achieving the step-by-step elimination of barriers between the army and the society. The ceasefire accord signed with Azerbaijan enabled the Armenian authorities and the army to direct all their efforts to the final formation of the country's armed forces.

USC Institute of Armenian Studies Gala Event to Salute USC Shoah Foundation Institute for Armenian Genocide Digitization Project

Steven Spielberg with filmmaker Carla Garapedian

LOS ANGELES --The USC Institute of Armenian Studies' Leadership Council will honor the USC Shoah Foundation Institute, established by legendary filmmaker Steven Spielberg, for championing the Armenian Genocide Digitization Project, at a gala banquet to be held on April 15, 2012, at the Beverly Hilton Hotel.

The Shoah Foundation Institute, established by Steven Spielberg in 1994, has been part of the USC Dana and David Dornsife College of Letters, Arts and Sciences since 2006. Its Visual History Archive contains nearly 52,000 video testimonies of survivors and other witnesses of the Holocaust; it is one of the largest archives of its kind in the world.

The goal of the USC Institute of Armenian Studies' Leadership Council is to bring together digital copies of all of the collections of interviews with Armenian Genocide survivors and eyewitnesses, essentially creating what may become the largest archive of Genocide eyewitness interviews. With the USC Shoah Foundation Institute's support of the Armenian Genocide Digitization Project, the interviews will be indexed, preserved and made available to scholars, students and researchers via the institute's Visual History Archive. The J. Michael Hagopian/ Armenian Film Foundation archive of nearly 400 filmed eyewitness testimonies will be the first collection in the Armenian Genocide Digitization Project.

In addition to honoring the USC Shoah Foundation Institute on April 15, the USC Instiute of Armenian Studies' Leadership Council also will salute the late humanitarian Armin T. Wegner and the late Armenian Film Foundation founder and documentary filmmaker J. Michael Hagopian.

A German with a doctorate in law, Wegner served as a volunteer medic during World War I. Witnessing the massacre of Armenians in 1915, he took the haunting photographs that today stand as a reminder of the heinous crimes of the Ottoman Turks. His work documenting the horrors of the Armenian Genocide and, subsequently, his open letter to Adolf Hitler denouncing the persecution of the Jews has made him a human rights hero. Hagopian's first filmed interview with a witness to the Armenian Genocide was with Wegner, in 1966.

With the attempted annihilation of the Armenian people being the first major genocide of the 20th century, the Armenian survivor and eyewitness interviews are significant to the scope of the USC Shoah Foundation Institute's Visual History Archive. The USC Shoah Foundation Institute is beginning to work with partners around the world to expand its archive with existing and new testimony collections from survivors and witnesses of other genocides, including the genocides in Rwanda and Cambodia.

The USC Institute of Armenian Studies' Leadership Council continues to play a primary role in bringing together and enhancing the Armenian community. There will be further announcements about the upcoming April 15 gala, to be held at the Beverly Hilton Hotel, in the Armenian press.

SEROP'S CAFE
GREEK & LEBANESE FOOD
SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

Renowned Art Historian Unlocks Secrets of Unique Armenian Manuscript

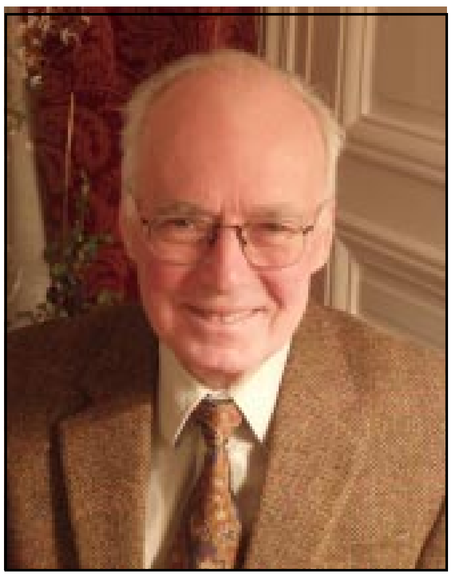

Historian Thomas Mathews

LOS ANGELES — The Friends of the UCLA Armenian Language and Culture Studies is presenting an illustrated lecture by acclaimed art historian Thomas Mathews on a lavish Gospel book commissioned by King Gagik of Kars now in the possession of the Armenian Patriarchate of Jerusalem. The event to be held on Sunday, February 19 at the Glendale Public Library and will commence at 3:30 p.m.

Twice the size of Byzantine luxury works, this exquisite manuscript with an unparalleled set of 227 illuminations of the Life of Christ, arguably the most ambitious illuminated Gospel book of the entire Middle Ages, was commissioned by Gagik, the last Bagratuni king of Kars in the years before the Seljuk forces overran the state. In his lecture entitled "The Mystery of the Gospel of the King Gagik of Kars" Prof. Mathews will share the fruits of his new research project, clarifying some of the many uncertainties surrounding this fascinating work. When was it created? How do we interpret the profound spiritual meaning of the illuminated scenes? What is the meaning of unique portrait of King Gagik's daughter Marem? What was the manuscript's impact on later Cilician illumination? How did the manuscript migrate to Jerusalem and what has been its more recent history there?

Thomas F. Mathews is John Langeloth Loeb Professor of History of Art Emeritus at New York University's Institute of Fine Arts and is currently visiting California as a Distinguished Visiting Scholar at the UCLA Center for Medieval and Renaissance Studies. This is a sort of homecoming for the scholar, who served as a professor in the UCLA Art History department earlier in his career before continuing at NYU for three decades with great renown. An acknowledged expert in his field of Early Christian and Medieval religious art with a specialty in Armenian church architecture and manuscript illumination, Mathews has held many prestigious fellowships and honors (e.g. Guggenheim, National Endowment for the Humanities, Kress, Paul Getty Museum). Most recently he was invited to deliver the plenary lecture on medieval Armenian culture at the triennial meeting of the International Association of Armenian Studies at Budapest in October, 2011. The prolific author of thirteen monographs and numerous articles, he continues to be actively engaged in groundbreaking research. Together with the late Professor AvedisSanjian, he published an innovative study of UCLA's Gladzor Gospel of the early 13th century and acted as guest curator of the manuscript's exhibition at the Getty Museum in 2001. Earlier he curated a magnificent exhibition spanning the whole medieval Armenian tradition of manuscript illumination under the title "Treasures in Heaven" at the Pierpont Morgan Library, New York, with accompanying catalogue and collected essays.

The lecture will be illustrated by a powerpoint presentation. Glendale Public Library (222 E. Harvard St., Glendale CA 91205). For further information, contact us at (310) 275-2767 or (818) 952-1058.

AESA and ATP to Host a Panel Discussion on Armenia's Environmental Challenges in the 21st Century

PASADENA -- The Armenian Engineers and Scientists of America (AESA) and Armenia Tree Project (ATP) in association with AGBU Young Professionals and Armenian Environmental Network (AEN) have organized a panel discussion on Wednesday evening, February 8th, to discuss "Armenia's Environmental Challenges in the 21st Century."

Panelists include Varouj Abkian, Assistant Director with the City of Los Angeles Bureau of Sanitation, Robert Kurkjian, Principal Scientist, Tetratech, Anne Shirinian Orlando, MSEE, PhD, Environmental Studies, and Zack Parisa, RF, MFS ATP Director of Forestry, Cofounder and President, SilviaTerra. The event will be held at Parsons Corporation, 100 W. Walnut Street, Pasadena, CA 91124 from 7:00 to 9:30 pm.

ATP conducts vitally important environmental projects in Armenia's impoverished and deforested zones. Since 1994, ATP has made enormous strides in combating desertification in the biologically diverse but threatened Caucasus region. Millions of trees have been planted and restored, and hundreds of jobs have been created for Armenians in seasonal tree-related programs. ATP works to further Armenia's economic and social development by mobilizing resources to fund reforestation. These new trees provide food, wood, environmental benefits, and opportunities for economic growth.

AESA also establishes technical and social interaction and promotes technological exchange between experts in science, engineering, industry, and architecture from Armenia and the Diaspora. AESA has organized conferences and workshops for addressing different issues related to Armenia and has completed project in the fields of computer, environment, technical book publications, buildings, and others.

Event is complimentary and open to the public but reservations are required to attend. Please RSVP to Hermine Mahmouzian at hermine@armeniatree.org or call (310) 990-4371.

AMAA Child and Orphan Care Luncheon and Fashion Show on March 17, 2012

AMAA Child and Orphan Care Luncheon and Fashion Show (some committee members not present in the photo)

All preparations are underway for the AMAA Child and Orphan Care Luncheon and Fashion Show, scheduled for Saturday, March 17, 2012 at the Beverly Hills Hotel! For over two decades, the AMAA has provided countless families and children with much needed care and financial support, from establishing over 20 kindergartens to facilitating over 4,000 scholarships in both Armenia and Karabagh, to creating summer and day camps for more than 6,000 children and teenagers, as well as launching many art and sports programs. The annual luncheon and fashion show is your opportunity to be a part of this wonderful organization, while spending time with friends and family with fabulous fashion and a delicious luncheon in a venue fit for the stars!

This year's fashion show and luncheon, produced by Nordstrom and spearheaded by co-chairs Nicole Nishanian, Leslie Shahinian and Marilyn Bezdikian is sure to be a sell-out! The fashion show itself is being organized by Marilyn Bezdikian and Ani Zakari. "So many young models have already signed up because they had such an amazing experience last year and for some of them, in the years before… We still have room for more children so please contact myself or Ani if you would like to have your child participate on March 17th.." said Marilyn, who along with Ani, has been working long hours, coordinating the models for fittings and practices and working one on one with the Nordstrom representatives in the selection of the beautiful fashions to be displayed on March 17th. "The atmosphere this year is so vibrant…. The theme, which is Children helping Children, has created so much participation from children of various ages.. The energy is overwhelming and I know the show is going to be absolutely fabulous" said Ani, while at the same time taking a call from yet another young lady who wanted to be a part of the show…

The Silent Auction this year will also be spectacular, with many priceless items such as authentic works of art, original works of craftsmanship from Armenia, stays in beautiful venues such as San Francisco, breathtaking crystal and porcelain pieces, from Lalique to Baccarat, stunning jewelry pieces, gift baskets galore, sports' events, spa packages, not to mention tickets to sold out venues! As always, the Silent Auction is expected to bring the ladies in to the Beverly Hills Hotel earlier than usual just so that they can take a peek at all these wonderful items and place their bid in the hopes of winning their coveted item of choice. Sandy Bedrosian and Christina Jabarian, this year's Silent Auction co-chairs, are so very excited with the absolutely astounding items coming in from donors. "The auction items are just beautiful and I am so very thankful to all of our donors for their generosity. They know that the funds raised from this event reach a child in his or her hour of need in a land that is far away from Los Angeles but never too far from our hearts and minds. We have been doing this consistently for over twenty years now and I am so touched by our donors' responsiveness.." said Christina, while categorizing a beautiful strand of pearls she just received for the auction.

And a sneak preview has revealed that the gift bag each attending guest will take home will be amazing. Some of the great items included are donated by Jessica Vartoughian from her personal cosmetic line.

The child sponsorship donations are already being received as well and we look forward to receiving your sponsorship at the luncheon if not before. We all must realize that although we live in difficult economic times, a new era.. and are at times frightened by what may be around the corner, the children in Armenia are also frightened. We as a community must reassure them that we are here for them and we will not forget them. Do not miss out on this opportunity to be a part of a child's life in a home far away from us but always in our hearts.

The support that the AMAA Child and Orphan Care Committee has continuously received is astounding but not surprising, according to Joyce Stein, the National co-chair of the Committee - "All of the funds raised go directly to the benefit of needy children – nothing is spared, nothing is set aside. With such a simple formula, and with all efforts made to reach out to all children and their families who are in need, the AMAA Child and Orphan Care Committee has gained the trust of all its donors – and then some… When heartfelt donations come in, and most have such emotional messages attached to them, it brings tears to my eyes, because I know that after such hard work, such dedication, our committee has built such a strong foundation that with God's blessing, it will always be there to help all who are in need".

The AMAA Child and Orphan Care Committee is one luncheon that you should not miss. Your presence and support will be appreciated by the children of Armenia, but more importantly, at the end of the event, YOU will feel gratified by what you have accomplished by attending and feel so much more thankful for what God has blessed each one of us with.

For reservations or further information, please contact Elizabeth Agbabian at (310) 476-5306 or Savey Tufenkian at (818) 956-8455. Ticket donations are $85.00.

New Publication Telling the Story

The Armenian Genocide in The New York Times and Missionary Herald 1914-1918
by Anne Elizabeth Elbrecht
with a foreword by Dickran Kouymjian

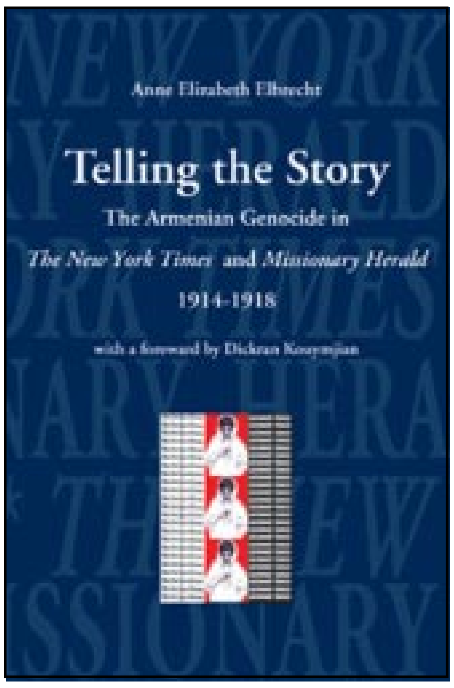

Telling the Story focuses on two leading journals, The New York Times and Missionary Herald, to see how news of the Armenian Genocide filtered through to the United States between 1914-18. It also looks at how the American public reacted to such news with a humanitarian intervention program. There were undoubted differences between the two journals, as The New York Times was a leading news organization while Missionary Herald was part of an institution with vested interests in Turkey. However, the flow of information to the outside world was clear and compelling, especially as many reports were actually written by United States officials in Turkey and leaked to the press by the State Department in Washington DC.

Telling the Story is an invaluable addition to our understanding of the Armenian Genocide and United States policy in the Near East.

BIBLIOINFO: Anne Elbrecht, Telling the Story: The Armenian Genocide in The New York Times and Missionary Herald 1914-1918, London: Gomidas Institute, 2012. 254 pages, map, pb., US$28.00 / UK£18.00. To order please contact info@gomidas.org

New Translation from Armenian The Destruction of Armenians in Cilicia, April 1909 by Hratchik Simonyan

One of the greatest massacres in late Ottoman history took place in April 1909, when Armenians were the target of two massive waves of violence organized by Ottoman authorities. These massacres took place in Cilicia (i.e. Adana province and surrounding areas) with an estimated 30,000 victims plus huge material losses. Most Armenian historians consider these massacres to have been a prelude to the Armenian Genocide of 1915.

Hrachik Simonyan's The Destruction of Armenians in Cilicia, April 1909 is a detailed account of the 1909 massacres based mainly on a range of Armenian primary and secondary sources. His work helps us to better understand the victimization of Armenians and the polarization of Ottoman society along ethno-religious lines barely a year after the Ottoman constitutional revolution of 1908.

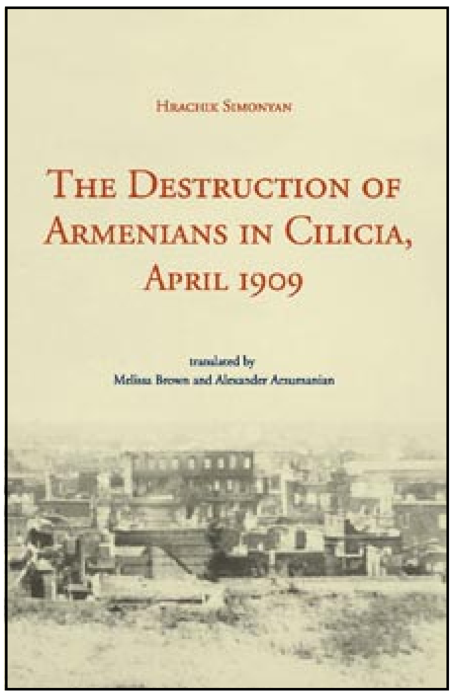

Hratchik Simonyan, The Destruction of Armenians in Cilicia, April 1909, translated by Melissa Brown and Alexander Arzumanian, London: Gomidas Institute, 2012. 280 pages, maps, photos., pb., US$30.00 / UK£20.00. To order please contact info@gomidas.org

ՀՈՍՀՈՍԻ ՀԵՐԹԱԿԱՆ

ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐ-ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ
(Շարունակուածնախորդթիւէն՝ յապաւումներով)

Առաջ անցնենք եւ բացենք պարբերաթերթ կոչուածի 14-րդ եւ 15-րդ էջերը: Այս էջերում էլ Պօղոս Սնապեանը խորամանկ խաղ է սարքում: Ի՞նչ է անում: Մի երկար-բարակ պատմութիւն է սարքում Շահան Շահնուրի շուրջ, որպէսզի, ի վերջոյ, հետեւեալ մէջբերումը անի Շահնուրի մի նամակից.

«Ես ոչ Կ. Զարեան եմ եւ ոչ ալ Շուշանեան, որոնց անցեալ գրութիւնները կատաղի թշնամանքներ են երկրի հանդէպ: Անցեալի մէջ ինչպէս ներկայիս կը մնամ հայաստանասէր» «Սէն-Ռաֆայէլ, 1 Յուլիս 1970):

Ուրեմն, ըստ Շահնուրի, Կոստան Զարեանի, Վազգէն Շուշանեանի «անցեալ գրութիւնները կատաղի թշնամանքներ են երկրի (իմա՝ Հայաստանի,- Ե.Տ.-Խ.) հանդէպ»: Եթէ ասում է «անցեալ», ուրեմն կային նաեւ «ներկա՞յ» գրութիւններ: Անհեթեթութիւն է ու զառանցանք: 1970 թուականին Վազգէն Շուշանեանն ու Կոստան Զարեանը կարո՞ղ էին «ներկայ» գրութիւններ ունենալ:

Բայց՝ սա էլ թողնենք:

Ի՞նչ է անում Պօղոս Սնապեանը: Իր երկար-բարակ պատմութիւնը շարունակում է, 1956 թուականի «Նայիրի» շաբաթաթերթից երկար մէջբերում է անում՝ ապացուցելու համար, որ Վազգէն Շուշանեանը թունդ հայաստանասէր է, իսկ Շահնուրը՝ իհարկէ ոչ: Յետոյ փերեզակի իր մանր խորամանկութիւնը շարունակում է Վահագն Դաւթեանով ու նրա բանաստեղծութիւններով: Ուրեմն, ի՞նչ դուրս եկաւ: Արձանագրուեց, ճիշտ է, Շահնուրի ձեռքով, որ Կոստան Զարեանի ու Վազգէն Շուշանեանի գրուածքները կատաղի թշնամանքներ են Հայաստանի հանդէպ, յետոյ Շուշանեանի հանգամանքը իբրեւ թէ լիովին հերքուեց: Ի՞նչ մնաց: Մնաց Կոստան Զարեանի պարագան: Ընթերցողի գիտակցութեան մէջ մնում է,- ի վերջոյ, Շահնուրի նման մարդն է վկայում,- որ Կոստան Զարեանը ամբողջ կեանքում կատաղի թշնամանք է ունեցել Հայաստանի հանդէպ: Ահա՛: Ահա թէ ինչի համար է սփիւռքահայ գրականութեան այս Բղդէն սարքել այս տխմար պատմութիւնը:

Եւ ես հիմա ասում եմ հետեւեալը (Շահնուրը ողջ լինէր, նրան էլ նոյնը կ՚ասէի): Ես կազմել եւ հրատարակել եմ Կոստան Զարեանի յօդուածների եւ էսսէների երկու ամբողջական հատորը՝ «Նաւատոմար» եւ «Դէպի Արարատ»: Այդ գրքերից դուրս է մնացել 1921-ին գրուած մէկ էսսէ՝«Նապօլէոն, Բէթհովէն, Դանտէ» խորագրով (այն ժամանակ չունէի այդ նիւթը) եւ կարծեմ թէ մի փոքրիկ հարցազրոյց: Զարեանի միւս բոլոր գրուածքները բոլորին յայտնի են: Մի պարզ ու անբեկանելի ճշմարտութիւն կայ. Կոստան Զարեանը, այո, գրել է սովետական ռեժիմի դէմ, բայց Հայաստանի դէմ՝ երբեք: Ես սպասելու եմ, որ դու, Պօղոս Սնապեան, մատնացոյց անես, տպագրես Կոստան Զարեանի այդ «կատաղի թշնամանքի» գրութիւնները հայրենիքի դէմ: Եւ եթէ դու, Պօղոս Սնապեան, մատնացոյց չես անելու Կոստան Զարեանի, Հայաստանի դէմ ուղղուած «կատաղի թշնամանքի» որեւէ օրինակ՝ որեւէ գրութիւն, որեւէ պարբերութիւն կամ նոյնիսկ որեւէ տող:

Բայց Պօղոս Սնապեանի համար Աւետիք Իսահակեանն ու Կոստան Զարյեանը քիչ են, Ֆրանց Վերֆելն ու իր վէպը նոյնպէս պիտի արժանանան նոյն բախտին: Եւ իհարկէ, դարձեալ ուրիշի ձեռքերով:

Պարբերաթերթի վերջին էջում տպագրուած է «Մուսա լեռան քառասուն օրը» գրքի շապիկը եւ վարը շատ անհասկանալի մի նիւթ՝ «Յանձնւում եմ...» խորագրով: Ի՞նչ է սա, պատմուա՞ծք է, նորավէ՞պ է, յօդուա՞ծ է, թէ՞ ինչ է... Մնում է անյայտ: Պարզ ընթերցողի համար անհասկանալի մի նիւթ է, մանաւանդ անծանօթ մարդկանց անուններով: Ստորագրուած է «Գրիգոր Գալիկեան»: Այդպիսի անձնաւորութիւն գոյութիւն չի ունեցել եւ չունի: Պէտք է լինի «Գրիգոր Ջալիկեան»: Պօղոս Սնապեանի վարպետ գրչի տակ Ջալիկեանը դարձել է «Գալիկեան»: Եւ նիւթն էլ առնուած է դերասան-բանաստեղծ, դրամատուրգ, բեմադրիչ Գրիգոր Ջալիկեանի «Անլռելի սիրահարը. Պարոյր Սեւակի եւ մի քիչ էլ իմ մասին» (Երեւան, 2004) գրքից (գրքի 44-րդ հատուածի 138-րդ եւ 139-րդ էջերը): Թէ ինչու է Պօղոս Սնապեանը, առանց ընթերցողին որեւէ տեղեկութիւն կամ բացատրութիւն տալու, տպագրել, կը պարզուի քիչ յետոյ: Իսկ մինչ այդ Պօղոս Սնապեանին խմբագրական աշխատանքի մի փոքր դաս եմ տալու, բայց այնպիսի դաս, որ չմոռանայ «անցեալ եւ ներկայիս» կեանքում: Կարդանք իր տպագրած յօդուածի առաջին պարբերութիւնը.

«Պարոյրը յաճախ էր գալիս ռատիոթատրոն՝ ինձ հանդիպելու: Եթէ փորձ էի ունենում, սիրով նստում էր մինչեւ աւարտը: Վերյիշեմ այդ հանդիպումներից մէկը: Ներկայ էին նաեւ շուէյցարացի բանաստեղծ, ծագումով հայ Վահէ Գոդէլը եւ երիտասարդ, շնորհալի բանաստեղծուհի Վիոլետ Գրիգորեանը, որին յետոյ Վահէն ընտանեօք տարաւ Ֆրանսիա, թէ Շուէյցարիա, չգիտեմ: Ես դերասաններով շրջապատուած, փորձում էի Ֆրանց Վերֆելի «Մուսա լերան քառասուն օրը» վէպի բեմականացումը»:

Թերթի ընթերցողը որտեղի՞ց պիտի իմանայ, թէ ով է «Պարոյրը»: «Պարոյրը», սիրելի ընթերցող, ուրեմն, Պարոյր Սեւակն է:

Հիմա, Պօղոս Սնպեան, ուշադիր լսիր (կարդա) եւ փորձիր եզրահանգում անել:

1. Պարոյր Սեւակը զոհուել է 1971 թուականի Յունիսի 17-ին:

2. Իգական սեռի անձնաւորութիւնը, ում անունը տալիս է Գրիգոր Ջալիկեանը, ըստ Գրողների Միութեան տեղեկատուի, ծնուել է 1962 թուականի Դեկտեմբերին: Ուրեմն՝ Սեւակի մահուան տարին հազիւ եօթ տարեկան էր:

3. Վահէ Գոդէլը առաջին անգամ Հայաստան է եկել 1973 թուականի աշնանը:

Եւ, մանաւանդ,

4. «Մուսա լեռան քառասուն օրը» ռադիոբեմականացման փորձերը եղել են 1986 թուականի առաջին ամիսներին եւ բեմականացումը եթեր է հաղորդուել 1986 թուականի Ապրիլի 24-ին (բեմականացումը տեւել է 3 ժամ 30 րոպէ, եթեր է հաղորդուել երկու մասով):

Դէ, հիմա, Պօղոս Սնապեան, այս չորսը միաւորիր մի տեղ, տեսնենք, ինչպէս ես միաւորում, եւ դրանից ինչ դուրս կը գայ: Պարզ երեւում է, որ գրուածը անհեթեթութիւն է: Այո, Գրիգոր Ջալիկեանը երիտասարդ տարիներին եղել է Պարոյր Սեւակի ընկերն ու բարեկամը: Բայց նա իր յուշերը գրի է առել, երբ արդէն ութսունն անց էր, եւ խառնել է շատ բան՝ անուններ, թուեր, վայրեր եւ այլն: Ցաւօք սրտի, նրա յուշերի գիրքը լի է աղաղակող անճշտութիւններով, սխալներով ու, ինչպէս տեսանք, նոյնիսկ անհեթեթութիւններով, առհասարակ մերժելի եւ խոտելի շատ բանով:

Բայց անցնենք առաջ: Ես վստահ եմ, որ Պօղոս Սնապեանը չի էլ կարդացել «Մուսա լեռան քառասուն օրը» վէպը, որովհետեւ եթէ կարդացած լինէր, Գրիգոր Ջալիկեանի վրիպումն ու սխալը իր թերթում կ՚ուղղէր եւ չէր գրի «Ժուլիեթն ու Մարիուսը»: Այդ վէպում «Մարիուս» չկայ, կայ «Մարիս», «Գոնզագ Մարիս»:

Ի վերջոյ, պարզւում է, թէ ինչի համար է այս հատուածի տպագրութիւնը: Դրուագի գործող անձերից մէկը՝ Լեւոն Ներսիսեանը, Վերֆելի վէպը համարում է, ոչ աւել, ոչ պակաս, «բուլվարային վէպ, եւրոպական բարքերին յատուկ»: Առնուազն հիմարութիւն է, Լեւոն Ներսիսեանը երբեք նման բան չէր կարող ասել: Նա մեծ գիտելիքների տէր բարձրաճաշակ անձնաւորութիւն էր, գրականութեան փայլուն իմացութեան տէր գրականագէտ: Գրիգոր Ջալիկեանն էլ վէպում պոռնոտեսարաններ է տեսնում («Առանց այդ մեծ կոնտրաստի՝ պոռնոտեսարանների, մի մեծ բան պակաս կը լինէր վէպում...»): Նրանց է միանում եւ Պարոյր Սեւակը: Այս բոլորը սուտ է, զրպարտանք եւ զազրախօսութիւն: Ես լսել եմ Պարոյր Սեւակի կարծիքը այդ վէպի մասին, Լեւոն Ներսիսեանին ճանաչել եմ տասնեակ տարիներ, եւ ամենայն պատասխանատուութեամբ յայտարարում եմ, որ գրուածը հերիւրանք է եւ սուտ:

Առանց որեւէ խօսքի եւ բացատրութեան տպագրելով այդ անպատասխանատու եւ անհեթեթ նիւթը եւ դրանով արդէն միանալով հեղինակին, Պօղոս Սնապեանը փաստօրէն անարգում է ե՛ւ Պարոյր Սեւակի, ե՛ւ Լեւոն Ներսիսեանի անձն ու յիշատակը: Երկուսն էլ այսօր չկան, որպէսզի պաշտպանեն իրենց պատիւը ընդդէմ Սնապեանի: Պօղոս Սնապեանի արածը անուն ու անուանում չունի: Այն, ինչ ներելի է անհատ հեղինակին, յուշագրին, ներելի չէ որեւէ խմբագրի, որը պարտաւոր է ստուգել եւ ճշտել իր տպագրած նիւթերի տեղեկութիւնները եւ ընթերցողին չգցել թիւրիմացութեան մէջ:

Խմբագիր՝ Պօղոս Սնապեանի նպատակը փաստ ու վկայութիւն ճշտելը չէ: Նրա նպատակը էժան տպաւորութիւն գործելն է, շշմեցուցիչ մի բան անելը, ինքնօրինակ երեւալը: Ահա, տեսէք, ձեր խելքը գնում է այդ վէպի համար, իսկ ես, ճիշտ է, ուրիշի միջոցով, յայտարարում եմ, որ դա բուլվարային վէպ է՝ լեցուն պոռնոտեսարաններով: Ի՞նչ է ստացւում, ի՞նչ պատկեր է պարզւում ընթերցողի առջեւ: «Համազգային»ի հրատարակչութիւնը տպագրում է Վերֆելի վէպը, եւ հայկական գրական թերթը ծաղրում է, մերժում է գիրքը՝ այն անուանելով «բուլվարային վէպ» եւ այլն:

Հասնում եմ աւարտին: Յիշում էք, ասացի՝ առաջին էջի նիւթը միտքներդ լաւ պահէք: Ահա, այս «Մուսա լեռան» նիւթի կողքին մի հսկայ սեւ յայտարարութիւն կայ, թէ՝ մամուլի տակ է, շուտով լոյս կը տեսնի «Հայ գրողներ եւ մտաւորականներ Պօղոս Սնապեանի լոյս ընծայած երկերուն ու գրական գործունէութեան մասին» եւ այն էլ՝ «Ա. հատոր»:

Մարդ ուղղակի ափսոսում է թուղթն ու մելանը, որ յատկացւում է այս գրական յաւելուածին: Հայ գրականութիւնը այնքան կարեւոր խնդիրներ ունի, այնքան արժէքաւոր բան կայ ընթերցողին հասցնելու, իսկ ինչո՞վ է զբաղուած գրական այս յաւելուածը՝ մեր ընթերցողը տեսաւ... Արդար հարց է առաջանում. ինչի՞ է ծառայում այս գրական յաւելուածը, ո՞րն է նրա նպատակը: Գրեթէ ամէն համարում մերժողական վերաբերմունք կայ հայրենական գրականութեան եւ հայ մշակոյթի հանդէպ՝ Աւետիք Իսահակեան, Կոստան Զարեան, Վահրամ Փափազեան, Շահան Շահնուր, ուրիշներ... Ի՞նչ է ուզում Պօղոս Սնապեանը Հայաստան-Հայրենիք վերադարձած հայրենի արուեստագէտներից... Հայրենական մշակոյթի հանդէպ իր մերժողական վերաբերմունքո՞վ է սփիւռքահայ ընթերցող դաստիարակում...

Թւում է, երբ մարդը հասնում է պատկառելի տարիքի, պէտք է իմաստնանայ, հնդիկ իմաստունի նման նայի մարդկանց ու աշխարհին:

ՄԱԷՍԹՐՕ ԱՐՍԷՆ ՍԱՅԵԱՆ Ի ՊԱՏԻՒ

* Ծնթ. Վարը նշուած խօսքը կարդացուած է համագաղութային զոյգ յոբելինական միջոցառումներին, որ տեղի ունեցաւ Յունուար 14, 2012-ին: Օրուան հանդիսութեան ներկայ էր ընտրանի հոծ բազմութիւն:

ՏԷՐ ՎՐԹԱՆԷՍ ԱԻԱԳ ՔԱՀԱՆԱՅ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ
Պատուակալ Հովիւ Ուաշինկթընի

Ինծի պարտականութիւնը տրուեցաւ այսօրուան յոբելեարի մասին խօսիլ՝ իր ծննդեան 80-ամեակի եւ երաժշտական խմբավարական գործունէութեան 60-ամեակի զոյգ առիթներով: Ուրախութեամբ ընդունեցի եւ պատուուած զգացի այդ քաղցր պարտականութիւնը ինծի վստահուած ըլլալուն համար: Նախ, որովհետեւ երկուքս ալ Հալէպցի ենք, երկուքս ալ անցեր ենք Անթիլիասի հոգեւոր դպրեվանքէն եւ անցնող 30 տարիներուն ընթացքին այս կամ այն մակարդակով գործակից եղած ենք այս գաղութին ծառայութեան ընթացքին: Այստեղ կը վերջանայ իմ առնչութիւնը մեր սիրելի յոբելեարի հետ՝ չհաշուած անշուշտ մեր հոգեհարազատ կապուածութիւնը եւ գաղութի մշակութային-գեղարուեստական կեանքի նկատմամբ մեր ունեցած հոգածութիւնը եւ նախանձախնդրութիւնը:

Իբրեւ հոգեւոր հովիւ, անցած տարիներու ընթացքին առիթը բաց չենք թողած ընդգծելու այն իրողութիւնը, որ Մաէսթրօ Արսէն Սայեանի ներկայութիւնը եւ գործունէութիւնը հարստացուցած եւ զարգացուցած է մեր զոյգ գաղութները՝ Ֆիլատելֆիան եւ Ուաշինկթընը, գեղարուեստական ճաշակով եւ մշակութային լայնածաւալ իրագործումներով:

Կոմպոզիտորներու/երաժիշտներու երեւանեան ղեկավար Դաւիթ Ղազարեանը 2005 թուին «Նաւասարդ» ամսագրի մէջ տպուած իր յօդուածի մէջ շատ տեղին եւ հանգամանաւոր կերպով կը ներկայացնէ մեր սիրելի Պրն. Արսէն Սայեանը իբրեւ խմբավար, երաժիշտ, մանկավարժ եւ հասարակական գործիչ: Ասոնց կողքին եկէք յիշենք զինք նաեւ իբրեւ հայրենիքի համար եւ հայրենիքով մտահոգուած բարեբար, որ Կոմիտասի անուան կոնսերվատորիան իր խնամքի տակ առաւ՝ շէնքի մէկ մասը բարեկարգելով եւ «Հայ երաժշտութեան պատմութիւն» դասագրքի տպագրութիւնը հոգալով եւ, ինչ որ առաւել եւս պէտք է գնահատենք՝ «սոցիալապէս» ծանր վիճակի մէջ եղող 20-է աւելի ուսանողներու կրթաթոշակ յատկացնելով: Եւ այս բոլորը՝ իր կազմակերպած եւ մեծագոյն յաջողութեամբ իրականացուցած համերգներու հասոյթներով:

Շնորհակալութիւն յայտնելով իմ կողմէ? կը յիշեմ այն, որ համերգներէն ետք թէ՝ Ս. Խաչը եւ թէ՝ Ս. Աստուածածին Եկեղեցին կոկիկ գումար մը կը ստանային՝ առ ի գնահատանք եւ շնորհակալութիւն սրահները փորձի համար գործածելուն: Ֆիլատելֆիա շաբաթական իր ճամբորդական ծախսերը ինք անձնապէս հոգացած է:

Բայց ինչ որ չէքի կամ գրաւոր թուղթի վրայ չենք կրնար տեսնել կամ կարդալ, երախտագիտական իբրեւ արտայայտութիւն, այն որ ընդհանրապէս չի գրուիր, չ՚արձանագրուիր, այն է, որ այս երկու գաղութները մեծապէս օգտուեցան Պրն. Սայեանի եւ իր քրտինքով խնամուած եւ զարգացուցած երգչախումբերէն՝

- Առաջին, գեղարուեստական եւ ազգային ինքնութեան հաստատումով ու զարգացումով եւ ազգային հպարտութիւն ներշնչելով,

- Երկրորդ, ստեղծելով այն մթնոլորտը, որում առողջ միջավայրի մէջ մեր ժողովուրդը գիտցաւ եւ գնահատեց համերաշխ ապրելու հրամայականը եւ հմայքը: Նոյն մօտեցումով եւ գործելակերպով տարիներու իր աշխատանքը արժեւորեց Ամերիկայի Ձայնի հայկական բաժնի մէջ:

Սկիզբը յիշած եղանք Պրն. Սայեանի անուան հետ կապուած գնահատական ստորոգելիները: Անոնցմէ իւրաքանչիւրը առանձինն առած պիտի բաւէր մեր գնահատանքը դասաւորելու գերազանց մակարդակի վրայ՝ ըլլայ ան իբրեւ խմբավար, գիտէք, թէ ան ինքզինք պարտադրեց զանազան բեմերէն իբրեւ անառարկելի վարպետ: Խմբավարի կողքին կը քալէ երաժշտագէտը. ապացոյց այն, որ իր ստեղծագործ աշխատանքով կեանքի վերակոչեց մեր երաժշտական աշխարհի հսկաներէն ու անմահներէն անոնք, որոնցմէ ոմանք մեզմէ շատերուն անծանօթներ էին, իսկ ուրիշներ մոռացութեան ճամբան բռնած էին: Այդ հսկաներէն յիշենք անմահ Կոմիտասը, Մակար Եկմալեանը, Կարա Մուրզայէն մինչեւ Աշոտ Սաթեան, Գրիգոր Սիւնիէն մինչեւ Էդգար Յովհաննիսեան («Երեւան-Էրեբունիի» հեղինակ) կամ Ալեքսանդր Յարութիւնեան, Արմէն Տիգրանեանէն մինչեւ Բարսեղ Կանաչեան եւ մինչեւ Արամ Խաչատրեան, Գուրգէն Ալեմշահէն մինչեւ Առնօ Պապաջանեան եւ Թաթուլ Ալթունեան:

Պէտք է անպայման յիշել սփիւռքեան պայմաններու համար հերոսական ճիգով իրականացումը Համբարձում Պէրպէրեանի Եղեռնի նուիրուած Ռեքվիէմի խրթին եւ գեղարուեստական լարուածութիւն պահանջող ստեղծագործութիւնը, որուն «բրիմիէրը» տեղի ունեցաւ հոս՝ Ամերիկայի մէջ, շնորհիւ մեր հերոս, մեր վարպետ, մեր Մաէսթրօ Արսէն Սայեանի: Ոչ նուազ նուաճում մըն էր նաեւ Արմէն Տիգրանեանի «Անուշի» քանթաթայի վերածուած բեմականացումը:

Եկէք հաւաքաբար եւ կրկին անգամ մեր շնորհակալութիւնը յայտնենք նաեւ Արսէն Սայեան մանկավարժին, որու դաստիարակչական-ուսուցողական մականի տակ մեզմէ շատեր սորվեցան խումբի մէջ համաչափ եւ ներդաշնակ երգել եւ միեւնոյն ժամանակ երաժշտական-գեղագիտական դաստիարակութիւն ստացան Հալէպէն մինչեւ Ամերիկա, եւ ոչ միայն այդքան: Այստեղ եղողները կը վկայեն, չեն կրող մոռնալ փորձերու հետ կապուած այն ընդարձակ (ոմանց համար՝ անվերջանալի) նախաբանները, միջանկեալ տեղեկութիւնները, գրական-գեղարուեստական մեկնաբանութիւնները, մշակութային եւ պատմական տեղեկութիւնները, որոնց հետեւելով մարդ կարող էր գոլէճի քրեդիտներ ստանալ:

Մանկավարժական այս առաքելութիւնը սկսած էր արդէն Հալէպի դպրոցներու մէջ իր աշխատանքի օրերէն: Երգչախումբի մը մարզուած ըլլալէն ուղղակիօրէն եւ մեծ

Շար.ը էջ 15

«ՊՈԷԶԻԱՆ ԿԵԱՆՔ Է ԴԱՌՆՈՒՄ, ԵՐԲ ԿԱՊՒՈՒՄ Է ՄԱՐԴՈՒ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԵԱՆ, ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ԵՒ...»*

(Բանաստեղծ դր. պրոֆ. Արտեմ Յարութիւնեանի հեղինակային երեկոն)

Ռ. ԿՈՐԻՒՆ

Պոէզային նուիրուած երեկոյ էր: Պոէզիան գրականութեան ամենաընդգրկուն ժանրն է, հնչեղ բոլոր ժողովուրդների մօտ: Պոէզիային կեանք տուողը բանաստեղծն է, նա է որ կեանքի վերիվայրումներից ներշնչուելով ստեղծագործում է: Այո՛, բանաստեղծութիւնը կեանքից է բխում, ծիածանուած ու թուխ մթագնած կեանքից: Բանաստեղծութիւնը ծնւում է շնորհալի, տաղանդաւոր եւ քանքարաւոր անհատների մօտ, որոնք խորաթափանց եղելութիւնների ծալքերում ու ծիլերում ինքնաբուխ ու ինքնամոռ , առանց ծեքծեքումների ու նկատառումների ժողովրդի ազատ ու բարօր կեանքի, հայրենիքի ազատութեան ու վերելքի, իշխանութեանց թերացումների ու բացթողումների, հասարակական կեանքի արատների եւ մարդկային արժէքների պահպանման իրենց մտքերն ու մտածումներն են յայտնում նպատակադրուած դէպի վեհն ու վսեմը: Բանաստեղծութեան հայրենասիրական, ժողովրդասիրական ու սիրային սեռն առաւել եւս տարածուած բնոյթ է կրում:

Հեղինակային երեկոյ էր, Կլենտէյլի հանրային գրադարանում, Գալիֆորնիայի Հայ Գրողների Միութեան (ԿՀԳՄ) վարչութիւնը օգտուելով հանրածանօթ բանաստեղծ, Երեւանի Պետական Համալսարանի դասախօս դր. պրոֆ.Արտեմ Յարութիւնեանի ներկայութիւնից Լոս Անճելոսում հրաւիրել էր նրան ներկայացնելու իր պոէզիան:

Օրը Ուրբաթ, Յունուար 20, 2012 թիւ, երեկոյեան ժամը վեց:

Գաղջ երեկոյ՝ աստղավառ երկնքով, սրահում ներկայ էր մտքի ու գրչի, խօսքի ու բանի միութեան անդամներ եւ գրասէր հասարակութիւն:

Նախքան միջոցառման սկսումը պատահեց ցաւալի դէպք, մեր միութեան անդամ՝ հանրածանօթ պրոֆ. Օշին Քէշիշեանին, որը սրտի տագնապի հետեւանքով փոխադրուեց հիւանդանոց, դժբախտ դէպքը ներկաների յուզման պատճառը դարձաւ աղօթելով առ Աստուած շուտափոյթ ապաքինում: Նա երեկոյին ելոյթ պիտի ունենար:

Ձեռնարկի մեկնարկումը կատարեց (ԿՀԳՄ) նախագահ՝ բանաստեղծ Գրիչ Դաւթեանը, նաեւ որպէս հանդիսավար, նախ միութեան առնչուող տեղեկութիւններ փոխանցեց, ապա ներկայացրեց երեկոյի ծրագիրը, Նա Արտեմ Յարութիւնեանին հրաւիրելիս հակիրճ բառերով անդրադարձաւ նրա հեղինակութեան մասին ասելով՝ հանրայայտ բանաստեղծ Ա. Յարութիւնեանը 21-րդ դարի լաւագոյն բանաստեղծներից է, նա իր լեզուաոճի, մտածողութեան եւ գեղարուեստական ըմբռնողութեան շնորհիւ նոր արահետ է բացել մեր բանաստեղծութեան մէջ: Օտար լեզուների իմացութեան շնորհիւ նա լաւատեղեակ է Եւրոպական եւ Ամերիկեան գրականութեանց, նա իր ճաշակով դրանց լաւագոյն հիւթը ներարկում է մեր բանաստեղծութեան մէջ: Յարութիւնեանի գրականութեան մէջ բուռն ոգեղինութեամբ ներկայացուած են ներկայ ժամանակների Հայաստանի եւ Արցախի իրականութիւնները...»:

Բեմ հրաւիրուեց Յարութիւնեանը, նա այսպէս սկսեց իր խօսքը՝ «Բոլոր հանդիպումները սիրոյ եւ այլ տեսակի զգացումներ են առաջացնում ելոյթ ունեցողի մօտ, բայց ես մի քիչ խճողուած եմ, որովհետեւ իմ լաւ բարեկամը, հրաշալի Օշին Քէշիշեանը իրեն վատ է զգացել եւ իրեն տարել են շտապ օգնութեան, որն ինձ շատ տխրեցրեց, յուսով կենսախինդ եւ հումորով լեցուն Օշինը կը յաղթի հիւանդութիւնը»: Նա շարունակելով խօսքը պոէտի առաքելութեան եւ իր մասին ասաց՝ «Ինձ չեմ վերագրում այդ առաքելութիւնը ամբողջովին... Բնաւորութեանս մէջ արմատացած հակումը լուրջ եւ ազնիւ արուեստի հանդէպ ամրապնդուեց նաեւ իմ կենսափորձով: Ես ծնուել եւ դաստիարակուել եմ Արցախում... Հայրս այնտեղ եղել է գրողների միութեան նախագահ: Արցախը նաեւ ինձ խթանեց չդադարող քաղաքական բռնութեան եւ հասարակական խմորումների իրավիճակում պոէզիայով զբաղուելու անհրաժեշտութեամբ: Ես աշխատել եմ Ուաշինկթոնում որպէս ներկայացուցիչ Արցախի կողմից: Արցախի շնորհիւ հասկացայ որ բանաստեղծութիւնը պէտք է լինի ոչ միայն նրբագեղօրէն ճշմարտացի, այլեւ՝ անյաղթահարելի եւ իմաստուն, ոչ թէ միայն ինքնատիպ վարիացիա համաշխարհային թեմաներով, այլեւ՝ հենց աշխարհի պատկերումը: Ես ուզում եմ որպէսզի պոէզիայի պոէտական իւրատիպութիւնը լինի այնքան գործուն, ինչպէս՝ բռունցքի անհամբեր հարուածը, որ մէկէն տալիս ենք չաշխատող հեռուստացոյցի գլխին փորձելով պատկերներ կորզել: Նա իր խօսքի մէջ կարեւորութեամբ շեշտեց պոէզիայի դերի մասին կեանքի տարբեր տեսակի դրսեւորումների նկատմամբ, ապա բանաստեղծութիւնների ընթերցում կատարեց իր՝«Հեռուստապոէմներ «Շուշի» եւ «Բաբելոն» հիւրանոցների աշտարակներից գրքից, որոնք մտածելու եւ խորհելու առիթ հանդիսացան արժանանալով ներկաների գնահատանքին:

Ա. Յարութիւնեանը մինչեւ հիմա հրատարակել է հետեւեալ հատորները՝

«Նշանների երկիր» 1973 թ. «Տեսադաշտ» 1979 թ. «Շեմ» 1984 թ. «Ներկայութեան խօսքեր» 1988 թ. «Հրդեհը հինաւուրց հողի» 1993 թ. «Նամակ Նոյին» 1997 թ. «Յուդայի արձակուրդը» 2003 թ. «Հեռուստապոէմներ «Շուշի» եւ «Բաբելոն» հիւրանոցների աշտարակից 2010 թ. : Մի շարք թարգմանութիւններից յիշենք՝ Փիթեր Բալաքեանի՝ «Ճակատագրի սեւ շունը» 2002 թ. «Ընտրանի ամերիկեան եւ անգլիական պոէզիայի» 2005 թ.:

Նա անդամներ մրցանակների եւ պատուագրերի է արժանացել, նոյնիսկ ներկայացուել է Նոպելեան մրցանակի:

Ամբիոն հրաւիրուեց՝ Լոս Անճելոսի UCLA համալսարանի Մերձաւոր Արեւելքի Լեզուների եւ Մշակոյթի «Նարեկացի» ամպիոնի տնօրէն պրոֆ. Փիթեր Քաուին: Նա իր խնամքով պատրաստուած զեկոյցի սկզբում առաջարկում է հեղինակին բանաստեղծութիւնների խտասալի-

Շար.ը էջ 19

ՀԱՅ ԳԻՐՔԻՆ ՍՊԱՌՆԱՑՈՂ ԱՀՌԵԼԻ ՎՏԱՆԳԸ

(ՀԱՅ ԳԻՐՔԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ 500-ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՒ)

Վերցուած »Սրտաբուխ խօսքեր 2012« գիրքէն

ՎԵՐ. ՎԱՀԱՆ ԹՈՒԹԻԿԵԱՆ

2012 Թուականը հայ գիրքին տպագրութեան 500-ամեակն է: Տպագրութեան գիւտը տեղի ունեցաւ Գերմանիոյ Մոգունտիա (Mainz) քաղաքը 1455-ին, Յովհաննէս Կիւթենպերկ անուն մէկու մը կողմէ, եւ այդ Թուականէն 57 տարի ետքը, 1512ին՝ հրատարակուեցաւ հայերէն Պարզատումար վերտառութեամբ գիրքը, իբրեւ առաջին հայերէն տպագիր գիրք: Տպագրութեան պատմութեան մէջ բազմաթիւ ազգերու շարքին՝ հայ ժողովուրդը ժամանակագրական կարգով 15րդ տեղը կը գրաւէ: Մեզի պէս փոքր ազգի մը համար ասիկա նշանակալից եւ պատուաբեր իրողութիւն մըն է:

Վստահ չենք թէ ասիկա նաեւ ցուցանիշ մըն է մեր ժողովուրդի գրասիրութեան եւ ընթերցասիրութեան: Գուցէ անցեալին մէջ այդպէս էր պարագան: Բայց ներկայիս չենք կրնար յաւակնիլ թէ մենք իրօք գրասէր ժողովուրդ ենք: Վերջին քանի մը տասնամեակներու Հայ Գիրքին վիճակուած ճակատագիրը շատ յուսադրական պատկեր մը չի ներկայացներ:

Վերջերս մեր մտաւորականներէն մին, Յովսէփ Նալպանտեան, «Հայ Գիրք Կարդալը եւ Մենք» վերտառութեամբ յօդուածի մը մէջ ցաւով կը հաստատէր թէ Սփիւռքի տարածքին՝ վերջին 30 տարիներու ընթացքին հայ գիրքի տպաքանակը եղած է 200-500. շատ քիչ թիւով գիրքեր միայն տպագրուած են 1000 եւ կամ աւելի տպաքանակով: Ան կ՚աւելցնէր նաեւ թէ՝ նոյնն է իրավիճակը Հայաստանի մէջ:

Որակաւոր գիրքերէն շատեր միայն 100-էն 300 օրինակով կը սպառին:

Եթէ այս տուեալները ճիշդ են, եւ պատճառ չունինք տարակուսելու անոնց ճշգրտութեան՝ հիմնուած մեր անձնական նշմարներուն եւ այլ մտաւորականներու վկայութեանց վրայ, այն ատեն Հայ Գիրքին բոլորած ներկայ տագնապը լրջօրէն մտահոգելու է ամէն սրտցաւ հայ:

Դժբախտաբար, շատերու համար Հայ Գիրքը աւելորդ պերճանք է: Առանց արժէքի եւ նախասիրութեանց հարց յուզելու, «ընթերցող» որեւէ հասարակութիւն առօրեայ պահանջքը պէտք է ունենայ հաղորդուելու մտքի եւ գրքի տէր մարդոց գործին հետ: Ընթերցումի եւ հաղորդութեան պակասը մեծապէս զգալի է:

Մինչ փոքրամասնութիւն մը իր գերագոյն զոհաբերումը կ՚ընծայէ ի խնդիր հայ գրականութեան, մշակոյթի եւ արուեստի պահպանման, անտարբերներու եւ ինքնագոհներու ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը անյոյս կը նկատէ մշակոյթի պահպանման ամէն ճիգ եւ տքնութիւն:

Կազմակերպութիւններու կողմէ թէ անհատական նախաձեռնութեամբ հրապարակութիւններ կարելի ամէն ճիգ ի գործ կը դնեն, հայ մարդիկ մղելու ընթերցասիրութեան եւ գրասիրութեան, բայց դժբախտաբար պէտք եղած յաջողութիւնը ձեռք չեն կրնար ձգել: Անցեալին եթէ հինգ հարիւրէն մինչեւ հազարի կը հասնէր Հայ Գիրքի գնորդներուն թիւը, այսօր ատոր կիսուն անգամ չի հասնիր:

Մտածա՞ծ էք երբեք, թէ ինչո՛ւ համար երբ հայ գիրքի մը ողջունահանդէսի մը համար մատի վրայ համրուող ներկաներ կը գտնուին մինչ պարահանդէսներու եւ էսթրատային երգերու համար խճողուած են մեր սրահները: Հայ մարդիկ առանց տատամսումի շռայլութեամբ մեծաքանակ գումարներ կը մսխեն հաճոյքի, ժամանցի, հաւաքոյթներու եւ հիւրասիրութիւններու համար, բայց դժկամութիւն ցոյց կու տան հայ գիրքը մը գնելու համար:

Այնքան ատեն որ հայ մարդը Հայ Գիրքի պահանջք, մտաւոր եւ հոգեկան ծարաւ չունի, իր մշակոյթով, գիրով եւ գրականութեամբ հետաքրքրուելու եւ հաղորդուելու կարիքը չի զգար, մեր գրականութեան անդաստանը դատապարտուած է խոպանանալու:

Գրական ամէն ստեղծագործութիւն, ամէն տաղանդ եւ արժէք կը կարօտի ճանաչման, գնահատանքի, ժողովրդային զանգուածներու բարոյական եւ նիւթական աջակցութեան:

Եթէ հայ զանգուածները կշռեն եւ գնահատեն Հայ Գիրքին կենսական նշանակութիւնը հայ մարդուն, հայ ընտանիքին եւ հայութեան համար, գուցէ հայ գրականութեան եւ մշակոյթի վրայ մնացողներ փոխանակ տառապելու արեան եւ աւիշի պակասէն աւելի մեծ քանակով եւ որակով գործեր պիտի ստեղծագործեն:

Տիրող ներկայ պայմաններուն մէջ կրնա՞նք ակնկալել, որ որեւէ անհատ կամ կազմակերպութիւն քաջութիւն ցոյց տայ Հայ Գիրքի հրատարակութեան, տարածման եւ սպառման աշխատանքին լծուելու: Ուրեմն, զարմանալու չենք երբ տեսնենք հայ մշակոյթի, գիրի եւ գրականութեան բնագաւառի մէջ վարուցանի տարմաղիր տաղանդներու համրանքը օրէ օր կը նօսրանայ:

Բարեբախտաբար, կան տակաւին սակաւաթիւ գիրի եւ գրականութեան անզուգական դերին հաւատացողներ, որոնք ի հեճուկս ամէն տեսակի դժուարութեանց՝ յամառօրէն կը ստեղծագործեն եւ լոյս կ՚ընծայեն նորանոր աշխատութիւններ: Այս չակերտաւոր «խենթ»երն են, որ Ս. Մեսրոպի սրբազան աւանդը վճռած են շարունակել աներեր՝ հոսանքն ի վեր թիավարելով:

Յամենայնդէպս, Հայ Գիրքի գոյութեան սպառնացող լուրջ վտանգ մը կայ: Վտանգը ներքուստ է առաւելաբար: Արտաքին ազդակներ կրնան իրենց ժխտական դերը ունենալ, բայց թշնամին ներսէն կը սպառնայ գրաւել դարերու ընթացքին անառիկ մնացած Հայ Գիրքի «բերդ»ը: Եթէ հայութիւնը շարունակէ ապրիլ Հայ Գիրքի հանդէպ իր ներկայ վարքագիծով՝ մեր մշակութային վայրէջքը անխուսափելի է...:

Հայ Գիրքի տպագրութեան 500-ամեակին առթիւ այս հպանցիկ բայց վրդովիչ նշումները թող սթափումի եւ զգաստութեան հրաւէր մը ըլլան հայ հասարակութեան: Կը բաւէ սին պատրանքներով օրօրուիլ եւ պարծենալ թէ մենք մշակութասէր եւ ընթերցասէր ժողովուրդ ենք: Շրթունքի ծառայութենէն անդին գործնական քայլեր առնենք: Տէ՛ր ըլլանք մեր անփոխարինելի ժառանգութիւն եղող Հայ Գիրին եւ Գրականութեան, նիւթապէս եւ բարոյապէս նեցուկ ըլլանք Հայ Գիրքին եւ մշակոյթի մեր նուիրեալներուն, սիրենք, կարդանք եւ տարածենք Հայ Գիրքը:

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

THE LOVE RELATIONSHIPS

ԵՒ ՍՐՏԱԲՈՒԽ ԽՕՍՔԵՐ - 2012

ՎԵՐ. ԴՈԿՏ. ՎԱՀԱՆ Յ ԹՈՒԹԻԿԵԱՆ

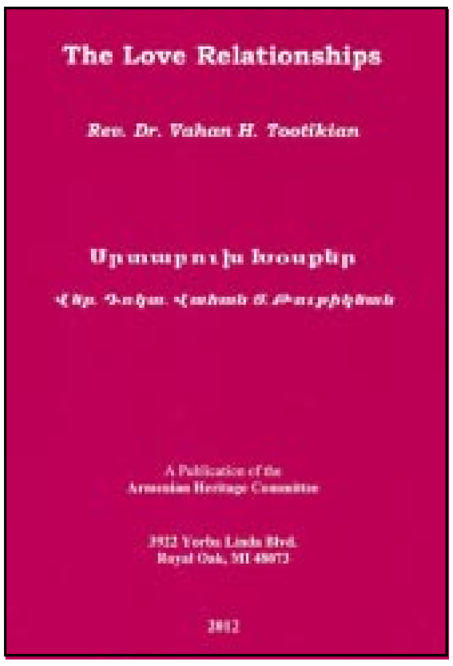

Ներկայ 158 էջերէ բաղկացած «The Love Relationships» եւ «Սրտաբուխ Խօսքեր» երկլեզուագրով գիրքը, կը կազմէ Վեր. Վահան Թութիկեանի 34-րդ հրատարակութիւնը, որ լոյս ընծայուած է 2012 թ. ին, «Հայկական Ժառանգութիւն Ընկերակցութեան» գնահատելի նախաձեռնութեամբ:

«The Love Relationships» Անգլերէն բաժինը կը բաղկանայ ա- «Ակնարկ Աստուածաշունչի Վրայ, եւ Այլ Հարցեր» գլուխը, կը քննարկէ մարդկային առօրեայ կեանքը յուզող 26 բարոյա-հոգեբանական հարցեր: բ-«Հայկական Հարցեր» գլուխը, կը խօսի հաւատքի, մշակոյթի եւ կազմակերպչական գործնական միջոցառումներու մասին եւ գ- Գլուխը կը կատարէ . «Դիտարկումներ» որոնք կը յուզեն Նոր Տարին, Սրբ Ծնունդը, Վարդանանց, Զատիկը եւ «Ցեղասպանութիւնը»:

«Սրտաբուխ Խօսքեր» վերտառութեամբ գրքի հայկական բաժինը կը պարունակէ 12 յօդուածներ, ուր Վեր. Վահան Թութիկեան կարեւորութեամբ կը վերլուծէ մեր ազգը յուզող այժմէական խնդիրներ, ինչպիսին են, վարդանանց գոյամարտը, հայ գրքին սպառնացող ահռելի վտանգը, արեւմտահայերէնը պահպանելու հրամայականը, Հայաստանէն արտագաղթի ահաւոր վտանգը եւ հայ դպրոցի ապահովման խնդիրը, հարցեր, որոնց՝ հեղինակը կը մօտենայ ամբասիր հայրենասիրութեամբ, ջերմ ազգասիրութեամբ եւ խոր հաւատքով:

Շահեկան գիրք մը արդարեւ, որուն համար արժէ շնորհաւորել հեղինակը՝ Վեր. Վահան Թութիկեանը:

ՄԱԷՍԹՐՕ ԱՐՍԷՆ ՍԱՅԵԱՆ Ի ՊԱՏՈՒԻ

Շարունակուած էջ 14-էն

մասամբ օգտուեցաւ նաեւ մեր դպրաց դասը, որ երբ լման կազմով Ս. Պատարագի երգեցողութեան մասնակցի, կը տպաւորէ թէ՝ պատահական այցելուները եւ թէ՝ մեր ժողովուրդը՝ առանց իմանալու, որ անոնք դպրեվանքի պարտական ենք Մաեսթրոյին: Եւ մենք հաւաքաբար այսօր կ՚ըսենք «շնորհակալութիւն», «merci», «Thank you»:

Երգչախումբի եւ Պրն. Սայեանի գործունէութեան 50-ամեակի առթիւ ղրկուած Հայրապետական օրհնութեան գիրով Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնէն Վեհափառը ամփոփած է իր գնահատականը սա նշանակալից եւ դիպուկ խօսքով. «Դուք հայ երաժշտութեան լուսեղէն խորանի սպասաւորն ու իշխանը եղաք»: Այսինքն, Անթիլիասի դպրեվանքէն շրջանաւարտը փոխան եկեղեցական խորանին ծառայելու, Մաեսթրօն սպասարկած եղաւ հայ երգարուեստի լուսեղէն խորանին եւ լիովին արժեցուց զայն՝ անոր իշխանը դառնալով: Մենք հայապահպանութենէ կը ճառենք, իսկ ինքը յաղթական երթով ճամբան հարթեց ամրացնելու մեր իւրաքանչիւրին հայկականութիւնը:

Այնուհետեւ գնահատականները, մեծարանները եւ ակադեմական կոչումները իրար յաջորդեցին. Կոմիտասի անուան կոնսերվատորիայի նախկին ռեկտոր, Արուեստի վաստակաւոր գործիչ, կոմպոզիտոր եւ այժմ Ռուսաստանի մէջ Հայաստանի դեսպան Արմէն Սմբատեանի խօսքը եւ վկայութիւնը ամենահիմնաւոր գնահատականն է որ կայ:

Շատ յուշացան Հայաստանէն եկած արժեւորումներն ու գնահատականները. Կոմիտաս վարդապետի յուշամետալ, Արուեստի եւ մշակոյթի, Մեսրոպ Մաշտոց բարձրագոյն շքանշան եւ այլն:

Կոնսերվատորիայի 75-ամեակի առթիւ հրաւիրուեցաւ իբրեւ տարուայ հիւր: Հրաւիրուեցաւ յաջորդական տարիներու պետական քննութեանց՝ յանձնաժողովի իբրեւ նախագահ:

2002-ին իրեն շնորհուած է պատուոյ պրոֆեսորի գիտական կոչումը՝ այդ օրուան ռեկտոր Սերգէյ Սարաճեանի ձեռքով: Իսկ մենք այսօր ուշացած, բայց տեղին, միաձայնութեամբ կ՚ըսենք. «Պատիւս արժանաւորաց»:

Ի վերջ բանից, ինչպէս անգլերէն սովորութիւն է ըսել, last but not the least, չմոռնանք յիշել, որ Պրն. Սայեանի մեծագոյն նուաճումը, հանդիսականներու եւ խումբի անդամներու սրտերը գրաւելէն եւ նուաճելէն աւելի, եղաւ մեր սիրելի Գարինէի սիրտը նուաճելը, եւ Գարինէն եղաւ իբրեւ կենակից եւ գործակից Պրն. Սայեանին եւ մեր ալ սրտերը ինք նուաճեց:

Տիկնայք եւ պարոնայք, մեր գնահատանքը եւ սէրը ցոյց տալու համար այս հիանալի զոյգին բոլորս յոտնկայս ծափահարենք իրենց վաստակը:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680
F: (626) 797-6863 massis2@earthlink.net

ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ ԳԻՇԵՐԸ ՉԱՐԼԻ ՉԱՊԼԻՆԻ ԳՐԱԾ ՆԱՄԱԿԸ ԴՍՏԵՐԸ՝ ՋԵՐԱԼԴԻՆԱՅԻՆ

Ես չեմ եղել հրեշտակ, բայց որքան կարողացել եմ՝ ձգտել եմ լինել մարդ: Փորձիր եւ դու:

Դստրիկս,

Հիմա գիշեր է: Ծննդեան գիշեր: Իմ փոքրիկ ամրոցի բոլոր անզէն պահապանները քնել են: Քնած են եւ եղբայրդ ու քոյրդ: Նոյնիսկ մայրդ արդէն քնել է: Ես քիչ մնաց արթնացնէի այդ նիրհող թռչնակներին՝ մինչեւ կը հասնէի իմ այս աղօտ լուսաւորուած սենեակը:

Ինչքան հեռու եմ քեզանից, բայց թող կ՚ուրանան աչքերս, թէ քո պատկերը, թէեւ կ՚ուզէի մի ակնթարթ, հեռանում է աչքիս առաջից: Նա այնտեղ է, իմ սեղանին, այստեղ՝ սրտիս մէջ: Այդտեղ, հեքիաթային Փարիզում, դու պարում ես փառահեղ Թատրոնի բեմահարթակի վրայ, Ելիսեյան դաշտերում:

Ես դա լաւ գիտեմ, եւ ինձ թւում է, գիշերուայ այս լռութեան մէջ լսում եմ քո քայլերը, տեսնում եմ քո աչքերը, որ փայլում են ինչպէս աստղերը ձմեռային գիշերում: Ես լսել եմ, որ դու այդ տօնական ու շողշողուն ներկայացման մէջ կատարում ես դերը պարսկական գեղեցկուհու, որը գերուած է թաթարական խանից: Գեղեցկուհի՛ եղիր եւ պարիր, ա՛ստղ եղիր եւ փայլիր, բայց եթէ հանդիսատեսի ցնծութիւնն ու շնորհակալութեան խօսքերն արբեցնեն քեզ, եթէ գլուխդ պտոյտ գայ քեզ ընծայուած ծաղիկների բոյրից, ապա քաշուիր մի անկիւն եւ կարդայ իմ նամակը, ունկնդիր եղիր հօրդ ձայնին.

Ես քո հայրն եմ, Ջերալդինա:

Ես՝ Չարլին, Չարլի Չապլինը:

Գիտե՞ս, թէ քանի գիշերներ եմ անցկացրել քո մահճակալի մօտ, երբ դու փոքր էիր. քեզ հեքիաթներ էի պատմում եւ՝ քնած գեղեցկուհու, եւ՝ մշտարթուն վիշապի մասին: Իսկ երբ քունը իջնում էր իմ ծերացող աչքերին, ես ծիծաղում էի նրա վրայ ու ասում. «Հեռացի՛ր, իմ քունը իմ աղջկայ երազանքներն են»: Ես տեսնում էի քո այդ երազանքները, Ջերալդինա, տեսնում էի քո ապագան, քո այսօրը.

Ես տեսնում էի բեմահարթակի վրայ խաղացող մի աղջկայ, երկնքում ճախրող մի փերու: Լսում էի, ինչպէս մարդիկ ասում են. «Տեսնու՛մ էք այս օրիորդին: Սա այն ծեր ծաղրածուի աղջիկն է: Յիշու՛մ էք ինչ էր նրա անունը՝ Չարլի»:

Այսօր հերթը քոնն է: Պարի՜ր: Ես պարում էի լայն պատառոտուած անդրավարտիքով, իսկ դու պարում ես արքայադստեր մետաքսեայ հագուստով: Այդ պարերն ու ծափահարութիւնների որոտը քեզ երկինք կը հանեն: Բարձրացի՜ր: Բարձրացիր այնտեղ, աղջիկս, բայց եւ վերադարձիր երկիր, դու պէտք է տեսնես, ինչպէս են ապրում մարդիկ, ինչպէս են ապրում այն ծայրամասերի փողոցի պարուհիները. Նրանք պարում են ցրտից եւ սովից դողալով: Ես այնպիսին եմ եղել, ինչպիսին նրանք են, Ջերալդինա: Այն գիշերները, այն կախարդական գիշերները, երբ դու քնում էիր՝ օրօրուելով իմ հեքիաթներից, ես չէի քնում. Ես նայում էի քո դէմքին, լսում էի քո սրտի զարկերը եւ ինձ հարց էի տալիս. «Չարլի, միթէ՞ այս փիսիկը կը ճանաչի քեզ երբեւէ»: Դու ինձ չես ճանաչում Ջերալդինա… ես շատ հեքիաթներ եմ պատմել քեզ այն երկար գիշերներին, բայց իմը, իմ հեքիաթը՝ չեմ պատմել: Իսկ դա նոյնպէս հետաքրքիր է: Հեքիաթ՝ քաղցած ծաղրածուի մասին, որ պարում ու երգում էր Լոնտոնի աղքատ թաղամասերում, իսկ ապա… ողորմածութիւն հայցում…

Ահա նա իմ, հեքիաթը: Ես գիտեմ ինչ բան է սովը, ինչ է անօթեւան լինելը: Դեռ աւելին՝ ես ճաշակել եմ ստորացնող մորմոքը այն թափառական ծաղրածուի, որի կրծքի տակ փոթորկւում է հպարտութեան մի ամբողջ ովկիանոս եւ այդ հպարտութիւնը մեռցնում էին նետած դրամները… եւ չնայած այդ ամէնին ես ապրում եմ, իսկ ապրողների մասին սովորաբար քիչ է խօսւում:

Աւելի լաւ է խօսենք քո մասին:

Քո անուանը, Ջերալդինա, հետեւում է իմը՝ Չապլին: Այդ անունով ես աւելի քան քառասուն տարի ծիծաղեցրել եմ մարդկանց:

Բայց ես աւելի լաց եմ եղել, քան նրանք ծիծաղել են: Ջերալդինա, այն աշխարհում, որտեղ ապրում ես դու, միայն պարերն ու երաժշտութիւնը չէ,որ գոյութիւն ունեն:

Կէս գիշերին, երբ դու դուրս ես գալիս մեծ դահլիճից, կարող ես մոռանալ քո հարուստ երկրպագուներին, բայց մի՛ մոռանայ այն տաքսու վարորդին, որը քեզ տուն է տանում, հարցրու նրա կնոջ մասին… Եւ եթէ նա յղի է, եթէ նրանք փող չունեն երեխայի համար շապիկներ գնելու, փող դիր նրա ձեռքը: Ես կարգադրել եմ, որպէսզի պանքում վճարեն քո այդօրինակ ծախսերը: Իսկ ինչ մնում է միւսներին, դու նրանց վճարիր ճիշտ հաշուով: Ժամանակ առ ժամանակ օգտուիր մետրոյից, կամ շրջիր աւտոբուսով եւ շատ աւելի յաճախ քայլիր ոտքով, դիտիր քաղաքը: Զննի՛ր մարդկանց, նայիր այրիներին եւ որբերին եւ գոնէ օրը մէկ անգամ ասա ինքդ քեզ. «Ես այնպիսին եմ, ինչպիսին նրանք են»: Այո, դու հէնց այդպիսին ես, ինչպիսին նրանք են, դստրիկս: Եւ նոյնիսկ աւելի պակաս: Արուեստը, նախքան մարդուն թեւեր տալը, որպէսզի նա կարողանայ ճախրել ամպերից վեր, սովորաբար կոտրում է նրա ոտքերը: Եւ, եթէ գայ այն պահը, երբ դու քեզ վեր կը զգաս հասարակութիւնից, անմիջապէս թո՛ղ բեմը: Նստիր առաջին իսկ պատահած տաքսին եւ գնայ Փարիզի արուարձանները: Դրանք ինձ շատ լաւ ծանօթ են: Դու այնտեղ կը տեսնես շատ պարուհիների, այնպիսիններին, ինչպիսին դու ես, նոյնիսկ աւելի գեղեցիկները, աւելի նազելիները, աւելի հպարտները, քան դու ես: Քո թատրոնի լուսարձակների կուրացուցիչ լոյսերը այնտեղ չկան:

Նրանց լուսարձակը լուսինն է:

Նայի՜ր, ուշադի՛ր նայիր: Չի՞ թւում քեզ արդեօք, որ նրանք քեզանից աւելի լաւ են պարում: Խոստովանի՛ր, խոստովանի՛ր, աղջիկս: Միշտ էլ կը գտնուի մէկը, որ քեզանից լաւ կը պարի եւ քեզանից լաւ կը խաղայ: Եւ յիշիր, Չարլիի ընտանիքում չի եղել այնքան անտաշ մէկը, որ հայհոյէր կառապանին կամ ծաղրէր Սենայի ափին նստած աղքատին:

Ես պիտի մեռնեմ, բայց դու պիտի ապրես… Ես ուզում եմ, որ դու երբեք չիմանայիր ինչ բան է աղքատութիւնը:

Այս նամակի հետ քեզ ուղարկում եմ չլրացուած դրամական չէք, որպէսզի դու կարողանաս ծախսել այնքան, որքան ցանկանում ես:

Բայց երբ ծախսես երկու ֆրանկ, մի՛ մոռացիր յիշեցնել քեզ, որ երրորդը քոնը չէ, նա պէտք է պատկանի այն անծանօթին, որն ունի դրա կարիքը: Իսկ դու հեշտութեամբ կը գտնես այդպիսի մէկին: Ես քեզ հետ խօսում եմ փողի մասին, որովհետեւ գիտեմ նրա դիւային ուժը: Գիտես, ես շատ ժամանակ եմ անցկացրել կրկեսում եւ միշտ երկիւղ եմ զգացել լարախաղացների համար: Բայց պէտք է քեզ, աղջիկս ասեմ մի ճշմարտութիւն.

Մարդիկ գետնի վրայ աւելի՛ անհաստատ են, քան լարախաղացները՝ երերուն լարի վրայ: Գուցէ կարող է պատահել այս երեկոյ քեզ կ՚ուրացնի մի թանկագին ադամանդի փայլը, հենց դա էլ կը լինի քո անյուսալի պարանը, եւ քո անկումն անխուսափելի է: Կարող է պատահել մի գեղեցիկ օր գերուես ինչոր արքայազնի գեղեցկութեամբ, այդ պահին դու կը դառնաս մի անփորձ լարախաղաց, իսկ անփորձները միշտ ընկնում են: Մի վաճառիր սիրտդ ոսկով ու զարդարանքներով, գիտցիր, որ ամենամեծ ադամանդը արեւն է: Բարեբախտաբար նա լուսաւորում է բոլորին: Եւ երբ, մի գեղեցիկ օր, սիրահարուես մէկն ու մէկին, ապա նուիրուիր նրան մինչեւ վերջ: Ես ասել եմ մօրդ, որպէսզի նա այդ մասին գրի քեզ: Նա սէրը աւելի լաւ գիտի քան ես, նրան աւելի վայել է խօսել այդ մասին…

Քո աշխատանքը շատ ծանր է, ես գիտեմ, քո մարմինը ծածկուած է մի կտոր մետաքսով: Յանուն արուեստի կարելի է յայտնուել բեմի վրայ նաեւ մերկ, բայց այնտեղից պէտք է վերադառնալ հագնուած եւ մաքրուած: Ոչինչ եւ ոչ ոք այս աշխարհում արժանի չէ այն բանին, որպէսզի տեսնի աղջկայ նոյնիսկ ոտքերի եղունգները: Մերկութիւնը մեր ժամանակի ախտն է: Ես ծեր եմ, եւ իմ խօսքերը, հնարաւոր է, ծիծաղելի են հնչում:

Բայց, իմ կարծիքով, քո մերկ մարմինը պէտք է պատկանի նրան, ով կը սիրի քո մերկ հոգին: Սարսափելի ոչինչ չկայ, եթէ քո համոզմունքները այս հարցում տասնեակ տարիների վաղեմութիւն ունենան, եթէ այն պատկանի անցած ժամանակին:

Մ՛ի վախեցիր, այդ տասնեակ տարիները չեն ծերացնի քեզ, բայց ինչ էլ ուզում է լինի, ես ցանկանում եմ, որ դու լինես վերջինը նրանցից, ովքեր կը դառնան տկլորների կղզու հպատակը:

Ես գիտեմ, որ հայրերի եւ որդիների միջեւ գնում է յաւերժական մենամարտ: Ինձ հետ, իմ մտքեր հետ կռուիր, աղջիկս: Ես չեմ սիրում հնազանդ երեխաներ, եւ քանի դեռ աչքերիցս արցունքներ չեն կաթել այս տողերի վրայ, ուզում եմ հաւատալ, ծննդեան այս գիշերը հրաշալիքների գիշեր է: Ես կը ցանկանայի, որպէսզի հրաշք կատարուէր, որ դու իսկապէս հասկանայիր այն բոլորը, ինչ ցանկացայ ասել քեզ:

Չարլին արդէն ծերացել է Ջերալդինա: Վաղ թէ ուշ բեմական սպիտակ մետաքսի փոխարէն ստիպուած պիտի լինես սեւ զգեստ հագնել, որպէսզի գաս իմ գերեզմանին: Այժմ ես չեմ ուզում վշտացնել քեզ: Միայն ժամանակ առ ժամանակ նայիր հայելուն, այնտեղ դու ինձ կը տեսնես: Քո երակներով իմ արիւնն է հոսում: Նոյնիսկ այն ժամանակ, երբ արիւնը կը սառչի իմ երակներում, ես կ՚ուզենայի, որ դու չմոռանաս հօրդ՝ Չարլիին:

Ես չեմ եղել հրեշտակ, բայց որքան կարողացել եմ՝ ձգտել եմ լինել մարդ:

Փորձիր եւ դու:

Համբուրում եմ քեզ:

Չարլի:

ArmenienInfo.net
News. Informationen. Kommentare.

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* $50,00 for USA
* $60,00 (second class), $ 75,00 (Air Mail) for Canada.
* $85,00 (second class), $ 125,00 (Air Mail) Overseas.
Name: --
Address: ---
City: --------- State:--------- Zip Code:------
Country: -------------
Tel :---------------------- Fax : --------------------------

ՍԻՆԵՄԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՖԻԼՄ ՄԸ՝ «ԵԹԷ ԲՈԼՈՐԸ»

Անցեալ Զորեքշաբթի Երեւանի մէջ լրագրողներուն ներկայացուեցաւ «Եթէ բոլորը» անունով հայկական գեղարուեստական նոր ֆիլմ մը: Հայ եւ ռուս շարժապատկերի գործիչներու կողմէ երկու տարուան ընթացքին պատրաստուած սոյն ֆիլմի բեմադրիչն է Միքայէլ Պօղոսեանը: Ան գեղեցիկ եւ յուզիչ կերպով կը պատմէ Ղարաբաղի պատերազմի ընթացքին զոհուած ռուս սպայի աղջկան եւ հայ ազատամարտիկներու մասին: Սարաթովէն Հայաստան եկած աղջիկը, որուն կերպարը մարմնաւորած է ռուս երիտասարդ երասանուհի Եկատերինա Շիտովան, իր հօր մահէն քսան տարի անց, կը փորձէ գտնել անոր գերեզմանը եւ տնկել իր հետ բերած բարտիի տունկը:

«Ֆիլմը կարծես թէ պատերազմական թեմայի շուրջ է, բայց խաղաղութեան մասին է» ըսաւ Միքայէլ Պօղոսեանը:

Ֆիլմի առաջին ցուցադրումիւնը տեղի ունեցաւ Երեւանի «Մոսկուա» սինեմային մէջ: Ան պիտի ցուցադրուի նաեւ Ստեփանակերտի եւ Մոսկուայի մէջ: Այնուհետեւ կը մասնակցի միջազգային փառատօներու:

ԱՆՃԵԼԻՆԱ ՃՈԼԻԻ ՆՈՐ ՖԻԼՄԸ ՍՈՒՐ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ Կ'ԵՆԹԱՐԿՈՒԻ

Հոլիվուտի նշանաւոր աստղերէն Անճելինա Ճոլիի բեմադրած նոր ֆիլմը՝ «Արեան եւ Մեղրի Երկրին մէջ» անունով կը պատմէ պոսնիացի աղջկայ եւ սերպ զինուորի սիրոյ պատմութեան մասին, 1992-1995 թուականներու պոսնիական պատերազմի ընթացքին: Ներկայիս այս ֆիլմի ենթարկուած է թէ սերպերու եւ թէ պոսնիացիներու քննադատութեան:

Արդարեւ երբ Եուկոսլաւիան մասնատուեցաւ, տեղի ունեցած արիւնալի իրադարձութիւններու ժամանակ զոհուեցան շուրջ 100 հազար հոգի:

Որպէս ՄԱԿ-ի բարի կամքի դեսպան՝ Անճելինա Ճոլին, բազմաթիւ անգամներ եղած է հակամարտութեանց գօտիին մէջ եւ օգնած փախստականներուն: Ճիշդ այդ ժամանակ իր մէջ ծագած է ֆիլմ մը պատրաստելու գաղափարը:

Շատեր դժգոհ են որ Անճելինա Ճոլին իրենց ողբերգութիւնը վերածած է հոլիվուտեան սիրավէպի:

Ներկայիս, սերպ մամուլը կը մեղադրէ Ճոլին, անիրաւ կերպով սերպերը նսեմացնելու եւ հակասերպական տեսանկիւն ողդեգրելուն մէջ:

«ՈՍԿԷ ԱՐԾԻՒ»Ի ԳԼԽԱՒՈՐ ԴԱՓՆԵԿԻՐՆ Է «ԵԼԵՆԱ» ՖԻԼՄԸ

Ռուսաստանեան «Ոսկէ Արծիւ» շարժանկարային մրցանակի գլխաւոր դափնեկիրն է Անտրէյ Զվագինձեւի «Ելենա» ֆիլմը: Իսկ լաւագոյն սենարիոյի մրցանակին արժանացած է Ալեքսանդր Մինդաձէն, «Շաբաթ Օրը» ֆիլմին համար:

Իսկ անցեալ տարուան լաւագոյն արտասահմանեան ֆիլմ ճանչցուած է բոլոր մրցանակաբաշխութիւններուն մէջ առաջնութեան արժանացած եւ չորս օսկարներու տարած «Արքայի Ելոյթը» (The Kings Speach) շարժանկարը:

Լաւագոյն հեռուստասերիալ ճանչցուած է Անտրէյ Մալեուկովի «Փախուստ»ը:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԻՄ ԹՄՐԱՆԻՒԹՆ Է»

Լիթվիացի ֆիլմարտադրիչ Լիւտմիլա Կազկանը հայերու մասին ֆիլմի մը պատրաստութեան նախագիծը մշակած է: Ան սկսած է «Սիրտ իմ, Հայաստան» ֆիլմի նախապատրաստական աշխատանքներուն:

Այս առթիւ լիթվացի կինը «Առաւօտ» թերթի թղթակիցին հետ ունեցած մէկ հարցազրոյցի ընթացքին ըսած է. «1988ին, առաջին անգամ չորս տարեկան աղջկանս հետ Հայաստան եկայ: Երեւանի մէջ զիս հիւրընկալող ընտանիքի մայրը՝ սրտի խնդիր ունէր: Ես միջնորդեցի որ Վիլնիուսի մէջ, կատարուի սրտի փոխպատուաստումը: Այդպիսով հարազատ դարձան...: Յաճախ Հայաստան կու գամ: Ձեր երկիրը մշտապէս զիս կ'ապշեցնէ: Հայաստանը կարծես ինծի համար թմրանիւթ ըլլայ: Ի դէպ՝ «Սիրտ իմ, Հայաստան» ֆիլմի գաղափարն ինծի յուշողները լիթվացի ընկերներս են» կ'ըսէ տիկին Կաչկանը:

13 ՖԻԼՄԵՐ ՕՍԳԱՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒ

Շարժապատկերի Արուեստներու եւ գիտութեան Ակադեմիան յայտարեց յառաջիկայ ամիս տեղի ունենալիք Օսգարի այս տարուան մրցանակաբաշխութեան թեկնածու լաւագոյն ֆիլմերու անուանացանկը: Ներկայացուած 103 թեկնածուներուն մէջէն լաւագոյններէն կը համարուին «Hugo»ն, «The Artist», «Moneball», «War Horse», «Midnight in Paris», «The Help» եւ «The Tree of Life» ֆիլմերը:

ԴԵՂՁԻ ՕԳՏԱԿԱՐ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Դեղձը հարուստ է բազմաթիւ վիտամիններով եւ հանքային նիւթերով: Մէկ դեղձի մէջ պարունակում է օրուան ընթացքում մարդուն անհրաժեշտ վիտամին C-ի 3/4-ը: Պարունակում է նաեւ արիւնատար անօթների համար կարեւոր քարոդին, ֆոսֆոր, երկաթի աղեր եւ կալիում, որը լաւացնում է յիշողութիւնը, բարձրացնում աշխատունակութիւնը: Բացի դրանից, դեղձը բարձրացնում է տոնուսը եւ օգնում է յաղթահարել դեպրոսիան: Դեղձը խորհուրդ է տրւում նրանց, ովքեր ունեն սրտային ռիթմի խանգարումներ, արեան պակաս, անեմիա, ստամոքսի հիւանդութիւնների՝ թթուայնութեան նուազմամբ պայմանաւորուած: Նրանք, ովքեր ունեն խնդիրներ ստամոքսի հետ, խորհուրդ է տրւում խմել 50 կրամ դեղձի հիւթ, ուտելուց 15-20 րոպէ առաջ: Այս միրգն օգտակար է նաեւ նրանց համար, ովքեր հետեւում են իրենց մաշկին: Դեղձն աւելի ճկուն է դարձնում մաշկը եւ ուշացնում է կնճիռների առաջացումը: Միրգը հարուստ է A, B, C վիտամիններով: Նրա բաղադրութեան 11%-ը ածխաջրեր են: Դրանից հետեւութիւն, որ շաքարային դիապետ ունեցողներին դեղձը խորհուրդ չի տրւում: Միջին չափի մէկ դեղձի մէջ պարունակում է 35 քալորիա:

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

PALM SPRINGS ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳՆԱՑՈՂ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինկսի գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրւում լրիւ կահաւորուած մէկ ննջարան, մեծ նստասենեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, ջաքուզի, թենիսի խաղադաշտ, կանաչազարդ փիքնիքի տարածք, իր յատուկ կրակարաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

Մանրամասների համար հեռաձայնել՝
(818) 246-0125

Վարձման գներն են՝

Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝	$ 400
Long Weekend-ների համար՝	$ 500
Մէկ շաբաթուայ համար՝	$ 675
Մէկ ամսուայ համար՝	$ 1450

BURBANK-GLENDALE-PASADENA AIRPORT AUTHORITY
ENGINEERING GROUP

INVITATION FOR BIDS

Original Project E10-35; Revised to Project E10-35-(I)-A
Regional Intermodal Transportation Center, Consolidated Rental Car Facility, Elevated Walkway, Site Work, Off-Site Work & Site Preparation for Replacement Parking Structure
Project Type & Description:
New Construction
Issued for Bid:
January 20, 2012

Visit:
ARC/Ford Graphics;
Region 3 Website;
http://socal.fordgraphics.com
glendale@e-arc.com
818-241-4181
Pasadena@e-arc.com
626-583-1122

NOTICE TO PREQUALIFIED GENERAL CONTRACTORS & ALL INTERESTED CONTRACTORS & VENDORS, SUPPLIERS, CONTRACTORS & CONSULTANTS
The Bob Hope Airport hereby extends an invitation to the nine (9) Prequalified and Eligible General Contractors and to all interested contractors, consultants, vendors & suppliers to attend a Pre-Bid/Job Walk on February 2, 2012 at 10:00AM for Project E10-35-(I)-A. This meeting is mandatory for the Prequalified and Eligible General Contractors; it is not mandatory for potential subcontractors, subconsultants, vendors, suppliers; however, attendance is strongly encouraged.

Meeting Date & Time:
10:00 A.M. - 12:00 P.M., FEBRUARY 2, 2012
Location:
Bob Hope Airport, Main Terminal, Skyroom
2627 Hollywood Way
Burbank, CA 91505
(parking is available in the parking structure next to the main terminal, on the roof level only – validation will be provided)

OUTREACH
In addition to providing information about Project E10-35-(I)-A, the meeting is designed to facilitate the process whereby all subcontractors, including DBEs and Tri-Cities businesses have the opportunity to interface with the Prequalified and Eligible General Contractors.

ՓՐՈՖ. ԳԷՈՐԳ ԽՐԼՈՊԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Շարունակուած էջ 1-էն

ընկերային, հակաժողովրդավարական, Աստուածաբանական, երկրէն ներս ապրող փոքրամասնութիւններու միջեւ գոյութիւն ունեցող անհաւասարութիւնը, անոնց ազգային ինքնութեան կորուստի եւ թրքացման անհրաժեշտութիւնը, հոն տիրող քաղաքական ու տնտեսական ճգնաժամերու առկայութիւնը, ցեղասպանութիւններ կատարելու պատերազմի ընտրանքը, եւայլն...

Փրոֆ. Գէորգ Խրլոպեան իր գիտական մօտեցումով հիմք դրաւ հայոց դէմ գործադրուած Ցեղասպանագիտութեան, որուն խորապէս վերլուծուած դրոյթները մանրամասնօրէն տեղ տուած են 2006. թ լոյս ընծայած «Ցեղասպանագիտութիւն» մեծածաւալ գրքին մէջ: Կը գրէ ան. «Հայոց Ցեղասպանութիւնը ուրացողները, կը ձգտին լռեցնել հայ հողի կանչը ու չէզոքացնել այդ կանչը լսելու եւ հասկնալու արդի հայ մարդու կարողականութիւնը: Արդի Ցեղասպանագիտութիւնը կը յաղթահարի նաեւ այդ վտանգը»:

Համաձայն Փրոֆ. Խրլոպեանին, «Այսօր հայ ժողովուրդի առաջ ծառացած են խիստ ինքնատիպ ու համադրուած կառոյցներ, խնդիրներ, որոնք պահանջում են նոր, ոչ-աւանդական, հնարամիտ, ստեղծագործ, նկուն եւ համարձակ լուծումներ, ի մասնաւորի իրաւական, դիւանագիտական ու քաղաքական»:

Մեծ եղաւ Փրոֆ. Գէորգ Խրլոպեանի բարձրորակ ներդրումը հայ ժողովուրդը յուզող վերջին դարու բազմաբնոյթ պատմական իրադարձութիւններու վերլուծման գիտական բնագաւառէն ներս: Ցարգանք իր վաստակին: Այս մօտեցումով կը խոնարհինք իր անթառամ յիշատակին առջեւ, Իր մահուան երկրորդ տարելիցին տխուր առիթով, այն հաստատ ակնկալութեամբ, որ ազգովին պիտի մտածուի, իր անձնական անտիպ գործերը հրատարակելու մասին:

ՔՈՉԱՐԵԱՆԻ ԹԻՐԱԽԸ 18-Ն Է

Շարունակուած էջ 2-էն

առաջ հենց Վարդան Օսկանեանն էր, որ յայտարարեց, թէ իր ենթադրութեամբ, Ռոբերտ Քոչարեանը որեւէ կերպ ներգրաւուած կ'ունենայ խորհրդարանի ընտրութեանը:

Ահա այդ իմաստով, Օսկանեանն իր անունով, բայց թերեւս Քոչարեանի անունից զգուշացնում է Սարգսեանին: Հնարաւոր է նաեւ, որ այդ զգուշացումը ոչ միայն ներառում է ԲՀԿ-ին հանգիստ թողնելու տեքստ, այլ աւելին՝ խորհրդարանի ընտրութեանը Քոչարեանի հետ պայմանաւորուելու ազդակ, կոչ կամ յորդոր:

Առայժմ, Սարգսեանը գրեթէ նոյնքան բաց տեքստով ցոյց է տալիս, որ մտադիր չէ պայմանաւորուել որեւէ մէկի հետ:

Թէ ինչն է նրա ինքնավստահութեան աղբիւրը, դժուար է ասել: Կամ նա վստահ է, որ Քոչարեանը զգուշացումից այն կողմ չի անցնի եւ ստիպուած կը լինի համակերպուել իրավիճակին, կամ Սարգսեանն ունի Մինսկի խմբի համանախագահների անվերապահ աջակցութիւնն իշխանութեան հարցում, կամ էլ նա պատրաստւում է համակարգային վերանայումների իսկապէս աննախադէպ քայլերի գնալ, դիմել հանրութեանը եւ ստանալ աջակցութիւն: Միգուցէ բոլորը միանգամից:

Փաստն առայժմ այն է, որ Սարգսեանը մեծացնում է ճնշումը ԲՀԿ վրայ, միգուցէ նաեւ այն պատճառով, որ Քոչարեանը նրա առաջ դնում է ոչ թէ պայմանաւորուելու, այլ պարզապէս իշխանութիւնը յանձնելու պայման:

Սակայն, հնարաւոր է նաեւ, որ խօսքը ոչ այնքան 2012-13 թուականներին այդ «ընդունման-յանձնման» ակտը կնքելն է՝ ի դէմս ընտրական փուլի պաշտօնական արդիւնքների, որքան այդ փուլից սկսած իշխանութիւնը Ռոբերտ Քոչարեանին վերադարձնելը՝ 2017-18 փուլի ընթացքում:

Թերեւս անկասկած է, որ իշխանութիւնը Հայաստանում, ինչպէս ոչ դեմոկրատական բոլոր երկրներում, սկսում է ժառանգորդին ընտրելով, եւ աւարտւում է ժառանգորդ ընտրելու իրաւունքից զրկուելով:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ՄՈՄԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԱՅԼԱՐՇԱՒ

Շարունակուած էջ 7-էն

Ահա այս երեկոն լաւագոյն առիթը պիտի ըլլայ ընտանիքներուն քով քովի գալու սիրով եւ համերաշխութեամբ: Լաւագոյն առիթը մեր ցաւերը բուժելու եւ Քրիստոսի սիրովը լեցուելու:

Արարողութեան աւարտին տեղի պիտի ունենայ արձանագրութիւն: Բոլոր անոնք որոնք կը փափաքին մաս կազմելու Տնային Բռնութեան դէմ կատարուելիք աշխատանքներու ծառայութեան, թող բարի ըլլան իրենց անունները արձանագրել:

Ժամանակացոյց:

- Կ.Ե. 4:00-ին մոմավառութիւն եւ քայլարշաւ Կլէյնտէյլի Սբ. Պետրոս Եկեղեցիէն (632 W. Stocker St., Glendale, CA), դէպի Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Տաճար (3325 N. Glenoaks Blvd., Burbank):

- Կ.Ե. 6:30-ին Տեառնընդառաջի արարողութիւն Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Տաճարին մէջ, նախագահութեամբ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի, Առաջնորդ:

- Կ.Ե. 7:00-ին Սրբազան հօր պատգամը ուխտաւորներուն եւ հայ ընտանիքներուն:

- Կ.Ե. 7:30-ին խառոյկահանդէս եւ արձանագրութիւն:

Արարողութեան աւարտին փոխադրամիջոցները վերադարձ դէպի Սբ. Պետրոս Եկեղեցի ապահովուած են:

massispost.com
daily news updates

ՇԱԽՄԱՏԻՍՏԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Շարունակուած էջ 2-էն

տեցումներ, պայմանաւորուածութիւններ ձեռք բերել գոնէ ընտրութիւնների ընթացքը վերահսկելու համար:

Գործող իշխանութեան հիմնական խնդիրն այսօր այսպէս կոչուած ռոբերտքոչարեանական թեւում ԲՀԿ-ի շուրջը քաղաքական բիւրեղացում թոյլ չտալն է: Որովհետեւ եթէ դա տեղի ունենայ, ապա իրեն 2/3-ով սպառած տէրպետրոսեանական թեւի՝ ՀԱԿ-ի ֆոնին թէ ընտրողների եւ թէ այս թեւում գործող ուժերի համար ԲՀԿ-ն աւելի նախընտրելի է լինելու: Իսկ դա գրեթէ զրոյացնելու է ՀՀԿ-ի՝ բացարձակ մեծամասնութիւն կազմելու շանսերը:

Իսկ որպէսզի դա բացառուի, նախագահն սկսում է օգտագործել այս թեւի ամենաթոյլ եւ խոցելի կողմը՝ ԲՀԿ-ի բովանդակութիւնը: Չունենալով գաղափարական առանցք՝ այս կուսակցութեան լինելիութիւնը պայմանաւորւում է իբրեւ իշխանութեան մասը կամ կցորդը լինելու հանգամանքով: Գաղափարազրկութիւնը փոխհատուցուել է՝ կուսակցութիւնը զանգուածային դարձնելով, ինչն էլ իր հերթին հանգեցրել է նրան, որ ԲՀԿ-ն դարձել է մեծ թուով պատեհապաշտների, իրենց բիզնեսը ապահովագրել ցանկացող օլիգարխիկ շրջանակների, կարիերիստների հանգրուանն ու ինքնադրսեւորման միակ միջոցը: Դա հրաշալի գիտեն նաեւ իշխանութիւնները: Եւ բաւական է ընդամէնը այս մարդկանց մէջ թէ ԲՀԿ-ի ապագայի եւ թէ նրա լիդերի նկատմամբ համապատասխան դոզայով վախ, անվստահութիւն եւ գլխաւորը՝ անապահովութեան զգացում ներշնչել եւ կուսակցութիւնն ուղղակի փուլ կը գայ թղթէ խաղաքարտերից սարքուած տան նման:

Բայց խնդրի ողջ նրբութիւնն այն է, որ նախագահին ձեռնտու չէ նաեւ այս կուսակցութեան վերջնական փլուզումը: Որովհետեւ մի կողմից նա ստիպուած է լինելու գործ ունենալու ասպարէզից ԲՀԿ-ի հեռացման հետեւանքով այլ ուժերի կողմից լցուելու եւ նրանց հետ յարաբերուելու խնդրի հետ, իսկ միւս կողմից՝ կանգնելու է ԲՀԿ-ում կուտակուած մարդկային ու յատկապէս ֆինանսական ռեսուրսները փոշիացումից փրկելու դժուարութիւնների առջեւ: Այնպես որ Սերժ Սարգսեանի համար նախընտրելի է այնպիսի որակի ԲՀԿ, որը հեշտ հունցուող խմորի նման կարող է ձեւափոխուել իրեն յարմար տարբերակներով: Այսպիսի ԲՀԿ-ի գոյութիւնը վերացնում է քաղաքական դաշտում խոշոր, այլընտրանքային միաւորումների ստեղծման նախադրեալները:

Եթէ Սերժ Սարգսեանին յաջողուի լուծել այս խնդիրը, ապա ընտրապայքարում տէրպետրոսեանական եւ քոչարեանական համեմատաբար թոյլ թեւերի պայքարի սլաքները կ'ուղղի միմիանց դէմ՝ եւ հանրութեանը կը ներկայանայ ոչ միայն իբրեւ մրցակցութիւնից դուրս, այլեւ երկու ծայրահեղ բեւեռների համեմատ աւելի նախընտրելի կողմ: Սա մարտավարութիւն է, որն այս պահին սկսել է կիրառել նրա թիմը:

2. Սերժ Սարգսեանի երկրորդ գլխաւոր ձեռքբերումն այն էր, որ նա, օգտագործելով ԼՂ հիմնահարցը եւ յատկապէս հայ-թրքական թնճուկը, օրակարգից առժամանակ հանել է իր արտաքին լեգիտիմութեան ճգնաժամի հարցը: Նա տարածաշրջանում շահեր ունեցող բոլոր ուժային կենտրոններին կարողացաւ արտաքուստ ներկայանալ իբրեւ վերափոխուելու, համարձակ որոշումներ կայացնելու եւ կատարելու, բայց որ շատ աւելի կարեւոր է՝ միջազգային հանրութեան կարծիքի նկատմամբ աւելի զգայուն լիդերի կերպարով: Նա փաստացի մարմնաւորում է Հայաստանի հարցում Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի կոնսենսուսային տարբերակ: Եւ չնայած պարզ է, որ այս ամէնն ընդամէնը իմիտացիա էր ու բեմադրութիւն, սակայն որպէս մարտավարութիւն, իրեն լիովին արդարացրեց:

Այլ կերպ ասած՝ Սերժ Սարգսեանն իր թիմով կարողացաւ շահել միջազգային հանրութեան վստահութիւնը: Այդ կապիտալն օգտագործելով նա հիմա համոզւում է, թէ կարող է անցկացնել ժողովրդավարական ընտրութիւններ՝ իրականում չտալով դրա որեւէ յատակ երաշխիք:

Այս գործօնն, իհարկէ, երկրորդական է, որովհետեւ ոչ ոք չի կարող ասել, թէ արտաքին սպասելիքները չարդարացնելու դէպքում ինչ հնարաւոր խնդիրների առջեւ է նա կանգնելու եւ կանգնեցնելու ողջ երկիրը եւ արդեօք կը կարողանա՞յ ոչ լեգիտիմութեան բեռն ուսերին գնալ նախագահական ընտրութիւններին: Սակայն ստարտային վիճակում արտաքին աջակցութիւնը ՀՀԿ-ին կարեւոր հոգեբանական առաւելութիւն է տալիս՝ ձեւաւորելով այն մտայնութիւնը, թէ նման աջակցութեան պարագայում հակազդելու, ուժեղ այլընտրանքային միաւորումներ ստեղծելու բոլոր նախաձեռնութիւններն անիմաստ են: Ներկայումս ողջ հասարակական-քաղաքական միջավայրը շնչում ու արտաշնչում է այս մտայնութեամբ, որն անկասկած խաբուսիկ է:

«ՀԵՏՔ»

ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐՈՒ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ

Շարունակուած էջ 8-էն

պէս Ստեփան Սապահգիւլեան կ'ըսէ. «Տես եւ յիշիր, քո առաջ մենք այսօր էլ ենք, ինչ որ էինք երէկ, նոյն հարուածողը մենք մեր պատնէշի վրան էինք, այնտեղ էլ ենք: Մենք շարունակում ենք մեր պատմութիւնը»:

Պրն. Յակոբ Կիւլվարդեանի եւ Պրն. Անդրանիկ Արզուհաճեանի պարգեւատրումով վերջ գտնող այս փառաւոր հանդիսութիւնը լիցքաւորեց բոլոր ներկաները հայրենասիրութեամբ, ազգասիրութեամբ,վերանորոգելով հնչակեաններու ուխտը մնալու հաւատարիմ մայր կուսակցութեան Հնչակեան կուսակցութեան:

Հերոսները կը ծնին բայց երբեք չեն մեռնիր:

www.massisweekly.com
updated every Friday

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐԻԱՄ ԱՃԷՄԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով հանգուցեալի զաւակները եւ հարազատները իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն Ս.Դ.Հ.Կ. կեդրոնական Վարչութեան, Արեւմտեան Ամերիկայի Ս.Դ.Հ.Կ. Վարիչ Մարմնին, «Մասիս» Շաբաթաթերթին, Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան եւ բոլոր անոնց որոնք անձամբ, գրութեամբ, հեռաձայնով, ծաղկեպսակով, կամ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութեամբ մասնակից եղան իրենց սուգին:

ԱՃԷՄԵԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՐՎԱՐԴ ՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ մահուան քառասունքին առթիւ (մահացած Պէյրութ) Տէր եւ Տիկ. Յովհաննէս եւ Սօսի Հաննէսեան հետեւեալ նուիրատուութիւնները կը կատարեն.

«Մասիս» շաբաթաթերթի բարգաւաճման ֆոնտին՝ $200:

Հայաստանի «Բենիամին Ժամկոչեան» վարժարանին $100:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՍԻ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով Երեւանի «Բենիամին Ժամկոչեան» վարժարանին եղած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները փոխան ծաղկեպսակի:

Տէր եւ Տիկ. Յովհաննէս Հաննէսեան $100:

«Շիրակաշէն» խմբակցութիւն $100:

ՊՈԷԶԻԱՆ ԿԵԱՆՔ Է ԴԱՌՆՈՒՄ

Շարունակուածէջ 14-էն

կը պատրաստի իր իսկ կատարումով, ուր ասուած է՝ «Հեղինակի ձայնը զգացումների հետ միասին ունկնդրելու, որը գերագոյն հաճոյք է լինելու մեզ համար»: Յարգելի Փ. Քաուին արժանաւոր հեղինակութիւն է նկատում Ա. Յարութիւնեանին եւ իր ծանօթութիւնը եւ ճանաչողութիւնը սկսուած է համարում հրատարակուած գրքերի միջոցով ստեղծուած շփումների ճամբով: Նա նշեց, թէ՝ «Յարութիւնեանը հետազօտել է պրիթանական եւ ամերիկեան գրականութիւնները, որով արժանացել է դոկտորական կոչմանը«: Յարգելի զեկուցաբերը արժեւորելով նրա գիտական գործունէութիւնը եզրակացնում է՝«Գիտնական եւ թարգմանիչ բազմատաղանդ հեղինակը աւելի ծանօթ է որպէս բանաստեղծ...»: Պրոֆեսորը նիւթ դարձնելով հեղինակի նոր ժողովածուն բնութագրում է՝ » Նոր ժողովածուում հեղինակը այն առիթն է ընձեռում 20-րդ դարի պատմութեանը մօտենալ, եւ նոր դիտանկիւնից ներկայացնել այժմէական ընթերցողին... Այս հատորում Յարութիւնեանը հայթայթում է մեզ մի ամբողջ շարք պատկերներ եւ դա անդրադարձուած է ընդհանուր վերնագրի մէջ՝ «Հեռուստապոէմներ...»: Նա գրքին առնչուող մեկնաբանութեան հատուածում նշում է՝«Գիտնականը հանդէս է գալիս փիլիսոփայական վերլուծումներով, որոնց միջոցով յաճախակի փորձում է անիմաստ իրադարձութիւնները իմաստաւորել ընթերցողի համար, իսկ բանաստեղծը նոյնպէս կերպարանափոխւում է եւ իհարկէ գալիս է մարգարէական տեսիլքներով, երբեմն երազային, երբեմն մղձաւանջային... Յարութիւնեանը չի թաքցնում իր ըմբոստ, երբեմն խռովայոյզ տողորում, վերաբերմունքը աշխարհի կառավարիչների անխիղճ եւ սխալ գործունէութեան նկատմամբ...»: Յարգելի պրոֆեսորը իր գրութեան աւարտին խորհուրդ է տալիս ներկաներին՝ «վերցնել այս գիրքը, տանել տուն եւ ըմբոշխնել»: Պրոֆեսորը իր խորապէս ուսումնասիրած զեկոյցով Ա. Յարութիւնեանի գրականութեան ծալքերից երեւան բերեց բանաստեղծի, գրականագէտի, գիտնականի եւ թարգմանիչի բարձրօրէն գնահատելի ունակութիւնները:

Տաղանդաւոր երգչուհի Անահիտ Ներսիսեանը իր սոխակային ձայնով լսարանին երգով հաճոյք պատճառեց: Ինչպէս ամէն անգամ երգելիս այս անգամ էլ նա գնահատանքի բուռն ծափերի արժանացաւ իր երգած ժողովրդական նուրբ գեղգեղանքով երգի համար:

Կրկին անգամ մեր սիրելի եւ յարգելի Արտեմ Յարութիւնեանը բեմ հրաւիրուեց:

Նա շարունակեց բանաստեղծութիւններ կարդալ՝ ապրումով, այնպէս որ սրահը լուռ հետեւում էր ըմբոշխնելով նրա էութիւնից բխած՝ ցասումի, բողոքի, դատապարտութեան, պահանջատիրութեան, քաջագործութեան, հպարտանքի, նուաստացման, քամահրանքի, արգահատանքի, քննադատական բովանդակութեամբ, որոնք առնչւում էին Հայաստանի ցաւալի երեւոյթներին, Արցախի գոյամարտին առնչուող իրադարձութիւններին, Թուրքիայի իրագործած ցեղասպանութեան արհաւիրքների, Պաքուի եւ Սումկայիթի սպանութիւնների, Ուաշինկթոնում Արցախի ներկայացուցիչ եղած օրերի տպաւորութիւնների, հասարակական կեանքին կապուող ահաւոր արատների հետ:

Արդարեւ ունեցանք պոէզայի հոգեպարար երեկոյ: Հիւրասիրութեան ընթացքում մեծ գոհունակութեամբ մտքերի փոխանակութիւն էր գնում երեկոյի շուրջ:

**Արտեմ Յարութիւնեանի ելոյթից պատառիկ պարբերութիւն:*

«ՔԱՋ ՆԱԶԱՐ» ՌՒԴԻԴ ԵԹԵՐ ԾՕ

Ամէն Կիրակի Երեկոյեան

Ժամը 10:00-ից 12:30

Կլէնտէյլի 380-րդ կայանից

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՓՈՓՈԽՄԱՆ ԲԱՆԱՎԷՃ

Շարունակուածէջ 5-էն

համար անհրաժեշտ ձայների «ապահովման» ուղղութեամբ իշխանութիւնների ջանքերը: Ցանկութեան դէպքում ընտրութիւնները հնարաւոր է կեղծել իւրաքանչիւր ընտրակարգի դէպքում: Սակայն կեղծուած, բայց 100% համամասնական կարգով անցկացուած ընտրութիւններում ընդդիմադիրներին աւելի դիւրին կը լինի պայքար մղել խորհրդարանական մանդատներ ստանալու համար, քանզի չեն հանդիպի այնպիսի դիմադրութեան, ինչը լինում է մեծամասնական ընտրութիւնների ժամանակ:

Այս դէպքում ինչո՞ւ են ընդդիմադիր կուսակցութիւններն այսքան մեծ ուշադրութիւն դարձնում ընտրակարգի փոփոխութեան խնդրին: Ի դէպ, հետաքրքիր է, որ Ռուսաստանում, որտեղ գործում է 100% համամասնական ընտրակարգը, հակաիշխանական բողոքին համակրող բազմաթիւ փորձագէտներ ընտրակարգի վերաբերեալ իրենց հայ գործընկերներին հակառակ տեսակէտ են յայտնում: Օրինակ՝ Օքսֆորդի համալսարանի St. Antony College-ի դասախօս Վլադիմիր Պաստուխովը նշում է, որ Ռուսաստանում, որտեղ չկայ կուսակցական համակարգ, 100% համամասնական ընտրակարգին անցնելը «բացարձակ խելագարութիւն էր»:

Հայ ընդդիմադիրներն այս պահին, կարծես թէ, փորձում են լուծել կարճաժամկէտ խնդիր՝ հնարաւոր է, որ հարցը բարձրացնելով նրանք հիմնականում ցանկանում են ստանալ իշխանութիւնների վրայ յաւելեալ ճնշումներ գործադրելու նոր լծակներ, որոնք կարող են օգտագործուել նրանցից որոշակի մանդատներ «պոկելու» համար:

Եւ վերջում. ընտրակարգի փոփոխման խնդիրը դարձնելով սեփական օրակարգի գրեթէ հիմնական հարցը, ընդդիմութիւնն իրենից անկախ նպաստել է իշխանութիւնների հանդէպ եւրոչինովնիկների վերաբերմունքի մեղմանը: Սրա մասին են վկայում ԵԽԽՎ Մոնիթորինգի յանձնաժողովի Հայաստանի հարցով համազեկուցող լորդ Ջոն Պրեսկոտի հետեւեալ խօսքերը՝ «Չորս տարի առաջ իրավիճակը դաժան էր, հանդիպումների ժամանակ մարդիկ խօսում էին կեղծուած ընտրութիւնների, մարտիմէկեան իրադարձութիւնների վերաբերեալ, հիմա մթնոլորտը եւ ակնկալիքները փոխուել են, որն իսկապէս դրական երեւոյթ է»: Նա յաւելել է, որ «այս անգամ ընդդիմադիր քաղաքական ուժերին յուզող խնդիրը հիմնականում մեծամասնական ընտրակարգի վերացման էր վերաբերում»:

ՍԵՐՆԴԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐՊԷՍ ՀԱՍՈՒՆԱՑՄԱՆ ...

Շարունակուածէջ 5-էն

«Հանրապետական» կուսակցութիւնից կազմուած կառավարութիւնն օրէնքները ուղարկում է ԱԺ, «Հանրապետական» կուսակցութիւնից կազմուած մեծամասնութիւնն ընդունում է այդ օրէնքները եւ «Հանրապետական» կուսակցութիւնից ընտրուած նախագահը վաւերացնում է դրանք: Ընդ որում «Հանրապետական» կուսակցութեան ընտրութիւններում արդար յաղթանակելը հասարակութեան մէջ խիստ կասկածելի է թւում: Ինչեւէ, չխորանալով դրա մէջ, պէտք է փաստեմ, որ թէեւ կանոնները եւրոպականացւում են, բայց դրանից ժողովրդի վարքագիծը չի փոխւում: Եւ հիմա մենք ունենք մի իրավիճակ, երբ կանոնների եւ ժողովրդի միջեւ առկայ է մի մեծ տարածութիւն, որը միանշանակօրէն չի բխում ժողովրդի էութիւնից:

Այդ տարածութիւնը դրսեւորւում է կեանքի բազմաթիւ ոլորտներում՝ սկսած հետիոտնային անցումներում կարմիր լոյսի տակով անցնող հետիոտների վարքագծից մինչեւ ընտրութիւններում կաշառք վերցնող ընտրողներից: Անարդարութիւնից անվերջ բողոքողներից, սակայն իր գործով դատաւորին, քննիչին, դատախազին կաշառք առաջարկողներից: Հայրենասիրութիւն քարոզողներից, սակայն բանակում մէկ օր չծառայածներից, դպրոցներում երեխաների ծնողներից գումար վերցնողներից մինչեւ ստրուկի հոգեբանութիւն ունեցող ծնողի կողմից գումար տալուն, միայն այն բանի համար, որ իր երեխայի գնահատականը բարձր լինի, անվերջ իշխանութիւնների վարած քաղաքականութիւնից բողոքողներ, սակայն երբեք որեւէ հանրահաւաքի չմասնակցածներից (էլ չեմ ասում իր հայեցակէտերի համար դատապարտուածների), քրիստոնէութիւնն առաջինն ընդունելու վերաբերեալ անվերջ խօսացող գլուխգովաններից, սակայն երբեք Աստուածաշունչ չկարդացածներից եւ այլն եւ այլն: Ցաւօք նմանատիպ վարքագիծ ունեցողները մեր իրականութիւնում դեռեւս շատ են եւ այդ պատճառով է, որ չի փոփոխւում կեանքի որակը, երբ այդ բալանսը կը փոփոխուի յօգուտ միւս թեւի, կեանքի որակի բարձրացումը անխուսափելի կը լինի:

Իրականում, երբ շփւում ես հասարակութեան տարբեր շերտերի հետ տեսնում ես, որ ժողովրդի գերակշռող մասի իրական վարքագիծը չի համապատասխանում ընդունուած կանոններին: Ասել կ'ուզի, մեծամասնութեան հասակը չափից աւելի նուազ է, որպէսզի կեանքում իրական որակական փոփոխութիւններ տեղի ունենան: Հաւատացէք, իշխանութիւններին պատուէր տուողը հենց նոյն այդ հասարակութիւնն է եւ եթէ իրական փոփոխութիւններ տեղի ունենան անձանց մտածելակերպում, ապա այդ հասարակութեանը չհամապատասխանող ցանկացած իշխանութիւն ժամերի ընթացքում դուրս կը թռչի իր տեղից: Բայց աւաղ, իմ խորին համոզմամբ, անձանց մտածելակերպում փոփոխութիւններ, որպէս կանոն, տեղի է ունենում միմիայն սերնդափոխութեան միջոցով եւ այս առումով թերեւս ժամանակ է հարկաւոր: Բայց մինչ այդ ժամանակը կը գայ պէտք է զգոյշ լինել ցանկացած կանոն գրելիս եւ պարտադիր հաշուի առնել սեփական ժողովրդի հասակը, եւ «Ընտանիք» չներմուծել այնպիսի կանոններ, որոնք չեն համապատասխանում այդ հասակին:

Ամփոփելով յօդուածս՝ պէտք է նշեմ, որ քանի դեռ հասարակութիւնում կան բազմաթիւ մարդիկ, ովքեր մեքենայի համընկնող համարանիշներին աստղաբաշխական գումարներ են տալիս, այդ հասարակարգում դեռեւս վաղ է եւրոպական կանոններ ներմուծելը, քանի որ Եւրոպայում վաղուց ի վեր մեծահարուստները հեծանիւ են վարում:

«ԱՋԳԱՆՈՒԻՐՈՒՄ»Ի ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԱՄՍՈՒԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Շարունակուած էջ 7-էն

րուն մասին: Ապա, յայտագրի երկրորդ բաժինով USCի ուսանող եւ Ազգանուիրումի նախկին անդամ Արթին Մնայեանը աշակերտներուն խօսեցաւ իր ընտրած ճիւղին մասին եւ շինիչ տեղեկութիւններ փոխանցեց համալսարանական կեանքի եւ դասընթացքներուն մասին: Ան քաջալերեց աշակերտները իրենց նախընտրած մասնագիտութեան կողքին, երկրորդական մասնագիտութիւն մը՝ minor, ընտրեն, իրենց ապագայ ասպարէզի կարելիութեանց կարկինը ընդլայնելով: Նաեւ ան խրախուսեց գիրենք փոքր տարիքէն վարժողական ծրագիրներուն՝ internship, մասնակցելու տարբեր հաստատութիւններու եւ ընկերութիւններու մօտ, որպէսզի աւելի լաւ կարենան կողմնորոշուիլ:

Ապա խօսք առաւ Տիկին Քարինա Շաղմիրեանը, որ ներկայացուց իր բազմատաղանդ դուստրը՝ Սարինը եւ անոր արձանագրած յաջողութիւնները: Սարինը որ ներկայիս MIT համալսարանը կը յաճախէ, փոքր տարիքէն գիտական ճիւղերու մէջ բացառիկ կարողութիւններ ցուցաբերած է, եւ բազմիցս մասնակցած է գիտական մրցաշարքերու եւ նոյնիսկ «Intel»ի գիտական մրցաշարքին մէջ իբրեւ կիսաւարտական ընտրուած էր իր աշխատասիրութիւնը, որ քաղցկեղի բուժման կապակցութեամբ նորարութիւն մըն էր: Տիկին Շաղմիրեան իր տուած տեղեկութիւններով ներշնչեց եւ քաջալերեց ներկայ աշակերտներն ու ուսանողները որ յարատեւեն եւ չեշտեց որ յաջողելու առաջնահերթ պայմաններէն մէկը տոկալն եւ դիմանալն է բոլոր դժուարութիւններու, միշտ փորձելով ու մասնակցելով զանազան մրցոյթներու:

Սոյն հաւաքին նաեւ խօսք առաւ Eagle Scout տիտղոսին արժանացած ՀԲԸՄի սկաուտներէն Արման Սէօլէմէզեանը, որ վերջերս կայացած Rose Bowl Parade-ին մասնակցած էր. ան ըսաւ, որ մեծ պարծանք մըն էր իրեն սահմանուած այս առիթը, ուր միայն Eagle Scout տիտղոսը ունեցող սկաուտները կ՚արժանանան մասնակցելու: Արմանը խրախուսեց աշակերտաշակերտուհիները, անոնք որոնք սկաուտական շարքերու անդամներ են, որ անպայման փորձեն տիրանալ բարձր տիտղոսներու սկաուտութեան մէջ, որոնց համար պայման է, որ բարեսիրական աշխատանք մը կատարեն: Արմանին պարագային, ան իր վարժարանին՝ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Ա. եւ Մ. Յովսէփեան վարժարանին մանկապարտէզին խաղավայրը նորոգած էր, վերաշինելով տախտակէ տնիկը, ներկելով եւ գծելով պատերն ու նստարանները: Արմանը փոխանցեց, որ շատ հաճելի է սիրելի դպրոցի կամ այլ հաստատութեան մը համար նմանօրինակ աշխատանքներ ամբողջացնելը եւ անոր փոխարէն տիրանալը բարձր տիտղոսի մը: Ազգանուիրումի յանձնախումբին մաս կազմող, Տիկին Վարդենի Երճանեանը, որ իր պատանեկան տարիներէն մինչեւ այսօր մաս կազմած է միջազգային սկաուտական կազմակերպութեան, ներկաներուն ուշադրութեան յանձնեց, որ համալսարան դիմելու եւ ընդունուելու նախնական քայլերուն եւ հարցաքննութիւններուն ընթացքին, բարձր նիշերու կողքին, համալսարանի պատկան մարմինները նկատի կ՚ունենան այս ուսանողին արտա-դասարանային իրագործած աշխատանքները: Առ այդ, ան յանձնարարեց սկաուտական կազմակերպութեանց անդամ բոլոր աշակերտները, որ անպայման նախաձեռնեն տիրանալու Eagle Scout եւ այլ տիտղոսներուն, իրենց գաղութէն ներս կատարելով բարենպաստ աշխատանքներ:

Այս հաւաքին աշակերտներէն իւրաքանչիւր, հետեւելով վերոյիշեալ Մարթին Լուտեր Քինկին եւ Հրանդ Տինքի օրինակներուն, արտայայտեց իր կեանքին ընթացքին իրագործելիք երազները եւ ծրագիրները, խորհրդակցելով եւ կարծիքներ փոխանակելով, թէ ինչպէս կարելի կրնայ ըլլալ զանոնք իրականացնելը:

Ապա, խօսք առաւ Դոկտ. Սիլվա Գարայեանը, որ շնորհակալութիւն յայտնեց ներկայ աշակերտներուն, ծնողներուն, հաւաքին ընթացքին խօսք առնողներուն, ինչպէս նաեւ Ազգանուիրումի յանձնախումբի բոլոր անդամներուն:

Ազգանուիրումի յաջորդ հանդիպումը տեղի պիտի ունենայ, Շաբաթ Փետրուար 11, ժամը 10:30ին Փասատինայի ՀԲԸՄ կեդրոնէն ներս: Սոյն հաւաքներուն կրնան մասնակցիլ Ե. կարգէն սկսեալ բոլոր աշակերտներ-աշակերտուհիները: Յաջորդ հանդիպման ընթացքին պիտի փոխանցուին կարեւոր գիտելիքներ, Բարեկենդանին, Վարդանանցին եւ Սուրբ Սարգիսի մասին:

Հետաքրքրուողներէն կը խնդրուի կապ պահել հետեւեալ անձերուն հետ՝ Օր. Լորա Գուլումճեան, Տիկ. Լիզա Մանոյեան, Տիկ. Վարդենի Երճանեան, Տիկ. Սեւան Տէր Պետրոսեանը:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ «ԱԶԳԱՆՈՒԻՐՈՒՄ»ԷՆ

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀ

ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ՀԵՌԱՁԱՅՆԵԼ

(626) 797-7680

ՀԱՅ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ 500-ԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Շարունակուած էջ 7-էն

տպագրութեան պատմութիւնը՝ սկսելով 1512 թուականէն՝ երբ Յակոբ Մեղապարտ Վենետիկի մէջ կը հրատարակէր տպագիր առաջին հայ գիրքը՝ «Պարզատումարը»: Առանց օրուան գլխաւոր բանախօսին նիւթին անդրադառնալու, ան ըսաւ թէ Իտալիայէն ետք հայ տպագրութիւնը մուտք գործած էր Պոլիս 1567-ին եւ ապա՝ զանազան երկիրներ ու հասած Շուշի (Հայաստան) 1772-ին: Իսկ առաջին հայ պարբերական մամուլի թիւը լոյս տեսած էր Հնդկաստանի մէջ 1794-ին, Յարութիւն Քհնյ. Շմաւոնեանի նախաձեռնութեամբ:

Օրուան հանդիսավարը երջանկութիւն յայտնեց որ այս տարի Հայաստանը Եւրոպայի գիրքի մայրաքաղաք հռչակուած է, եւ այնուհետեւ ներկայացուց օրուան գլխաւոր բանախօսը՝ Զաքարիա Միլտանօղլուն: Միլտանօղլու ասպարէզով ճարտարագէտ է եւ Պոլսոյ Պատրիարքարանի կողմէ վերահսկած է Ախթամարի Ս. Խաչ եւ Տիգրանակերտի Ս. Կիրակոս եկեղեցիներու վերանորոգման աշխատանքներուն:

Երկար տարիներէ ի վեր Միլտանօղլուն լծուած է լուրջ աշխատանքի մը՝ ուսումնասիրելով հայ մամուլը ընդհանրապէս եւ Օսմանեան տարիներու մամուլը մասնաւորապէս: Գրեթէ պատրաստ է արդէն «Պատմութիւն Հայ Մամուլի, սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը» երկասիրութիւնը, որ անկասկած պիտի ըլլայ կոթողային, օգտակար եւ ուսանելի ազգագրական գործ մը, այլապէս հարուստ մեր ժառանգութեան աւելցնելով նոր հարստութիւն մը:

Միլտանօղլու տեսաերիզով մէկ առ մէկ ներկայացուց մեր մամուլի կողքերը՝ տալով իւրաքանչիւրին մասին կարճ ու դիպուկ բացատրութիւններ: Զանազան տեսակի մեր թերթերը ան բաժնած էր մասերու, ինչպէս՝ գրական, քաղաքական, կուսակցական, բժշկական, ուսանողական, երգիծական, հայրենակցական, գաւառական եւ այլ օրաթերթեր, շաբաթաթերթեր, ամսաթերթեր եւ պարբերականներ: Իւրաքանչիւր բնագաւառէն յատկանշական թերթերու ցուցադրութիւնը մեծապէս տպաւորեց ներկաները, մանաւա՛նդ երբ անոնք ծանօթ անուններ էին մեր ազգային կեանքէն ներս. «Մասիս», «Արեւելք», «Ժողովուրդի Ձայն», «Բիւզանդիոն», «Ապագայ»:

Յարգելի բանախօսը անդրադարձաւ թրքատառ հայ մամուլին մասին եւ որպէս օրինակ ըսաւ որ Տիրան Քելեկեանի խմբագրած թերթի խմբագրականը առանց կարդալու օրուան սուլթանը՝ Համիտ Բ. գրասենեակ չէր երթար: Ան ներկայացուց հայատառ բայց թրքերէն լեզուով մեր մամուլը, որ կը համնէր գաւառի եւ Կիլիկիոյ թրքախօս հայութեան: Իւրաքանչիւր մամուլի ներկայացման հետ յիշուեցաւ նաեւ պատկան թերթի խմբագիրներուն անունները: Նաեւ, ի յայտ եկաւ, որ ազգային կուսակցական մամուլը ունեցած է ընդարձակ տարածում թէ՛ Պոլսոյ եւ թէ՛ գաւառի մէջ: Անոնցմէ առաջինը եղած է ազգային պահպանողականութեան ի պաշտպանութիւն Խրիմեան Հայրիկի «Արծուի Վասպուրական»ը եւ ապա Փորթուգալեանի «Արմէնիա»ն:

Իր խօսքի եզրափակումին՝ օրուան բանախօսը յայտնեց որ վերջերս Թուրք գոհուած լրագրողներու ցանկին վրայ, որպէս յարգանքի արտայայտութիւն, շնորհիւ այսօրուան պոլսահայ մեր մտաւորականներու ճնշումին՝ աւելցուցած են երկու թրքահայ ուշագրաւ անունները Գրիգոր Զոհրապի եւ Տիրան Քելեկեանի. երկուքն ալ զոհ Ցեղասպանութեան: Աւելի քան 250 թերթերէ՝ այսօր Թուրքիոյ մէջ մնացած են միայն հինգը՝ հարիւրամեայ «Ժամանակ»ն ու «Մարմարա» օրաթերթերը, «Ակօս» շաբաթաթերթը եւ Ս. Փրկիչ ու Ս. Յակոբ հիւանդանոցներու պարբերականները:

Քաղաքիս ծանօթ հնագէտ եւ հնավաճառ ազգայիններէն Տիար Գրիգոր Մարգարեան բերած էր հնատիպ հինգ գիրքեր Հայաստանի եւ Կիլիկիոյ շրջաններէն հաւաքուած եւ այս առթիւ զանոնք ներկայացուց հանդիսականներուն, որոնք մեծ հետաքրքրութեամբ լսեցին իւրաքանչիւր գիրքի մասին տրուած տեղեկութիւնները:

Հուսկ, փակման խօսքը ընելու հրաւիրուեցաւ Գերշ. Տ. Խաժակ Արք. Պարսամեան: Ան իր ուրախութիւնը յայտնեց որ Ամերիկայի Հայոց Արեւելեան Թեմի Առաջնորդարանի հովանիին ներքեւ, մասնակցութեամբ շրջանի Պոլսահայ միութիւններու եւ Թէքէեան ու Համազգային մշակութային միութիւններու, կը շարունակուի գեղեցիկ աւանդութիւնը գրական ու մշակութային ձեռնարկներ կազմակերպելու: Անցեալին նոյնպիսի ձեռնարկ մը կազմակերպուած էր հայ լրագրութեան 300-ամեակին առիթով: Այս չափանիշով ձեռնարկները ապացոյցն են մեր գիրին, գրականութեան, մշակոյթին եւ մանաւանդ մեր ազգային ինքնութեան հանդէպ մեր ցուցաբերած մեծ յարգանքին: Մեր պարտականութիւնն է այս զգացումը փոխանցել մեր նոր սերունդին՝ որպէսզի անխափան կերպով շարունակուի նախաձեռնուած աւանդութիւնը: Սրբազան Հայրը շնորհակալութիւն յայտնեց կազմակերպիչ մարմիններուն, բացման խօսք կատարող Տիար Արթօ Խրիմեանին, օրուան հանդիսվար Տիար Յակոբ Վարդիվառեանին եւ գլխաւոր բանախօս Տիար Զաքարիա Միլտանօղլուի, որ նախ քան Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց Վարժարանը մեկնիլը՝ Պոլսոյ Ս. Խաչ Դպրեվանքին մէջ իր դասընկերը եղած է: Ապա, անդրադարձաւ Հայաստանի մեր ժողովուրդի գրքասիրութեան եւ ընթերցասիրութեան մասին, չեշտեց հայ մամուլի կատարած դերը որպէս ցրուած հայութիւնը շաղկապող ամուր օղակ՝ մանաւանդ սփիւռքի տարածքին:

Առաջնորդ Սրբազան Հօր փակման խօսքէն ետք՝ ներկաները հարցումներ ուղղեցին Տիար Զաքարիա Միլտանօղլուի եւ Տիար Գրիգոր Մարգարեանի: